

LOTEN VAN DEZELFDE STAM

De familie Sassen Clingh

FLANDRIAE

LOTEN VAN DEZELFDE STAM

de familie Sassen Clingh

LOTEN VAN DEZELFDE STAM

=====

De familie Sassen Clingh

Voor
mijn vrouw,
mijn kinderen,
mijn kleinkinderen
en allen die afstammen van
Jacobus Sassen

De vreugde van het voorgeslacht
ligt in het nageslacht.

De omslagkaart is een fragment van de kaart Brabantia Ducatus, voorkomend in het boek: *La Germanie inférieure de Petrus Keerius c'est à dire nouvelles et exactes cartes géographiques des XVII provinces d'icelle*. Amsterdam 1622.

Het volgende overzicht van bijzonderheden over het leven van leden van de hier besproken familie is bestemd voor leden van deze familie, aan wie het door de samensteller is verstrekt. Niets uit dit overzicht mag dan ook zonder toestemming worden vermenigvuldigd of op een of andere wijze openbaar gemaakt.

Woord vooraf

De hier volgende schets van de familie Sassen Clingh wordt voorafgegaan door enkele inleidende hoofdstukken, welke dienen ter algemene oriëntering van het behandelde en tevens als verantwoording van de gegevens welke vermeld worden.

Hoofdstuk I getiteld Inleiding, handelt over de strekking en het doel van de familieschets, hoofdstuk II, Methoden van behandeling, geeft aan hoe wij bij ons onderzoek te werk zijn gegaan, hoofdstuk III, De bakermat van de familie gaat over de streek waar de familie geboren en getogen is, namelijk de Kempen en met name over de plaatsen Elsloo, Rotterdam, Casteren, Borkel en Schaft en Eersel, terwijl hoofdstuk IV, getiteld De naam van de familie, een korte uiteenzetting geeft over het ontstaan, de vorm en betekenis van familienamen in het algemeen en de naam Sassen Clingh in het bijzonder.

Deze vier hoofdstukken dragen een algemeen karakter en zijn dan ook voor de schetsen van de familie Sassen Clingh, Aarts, Leysens en Janssens gelijk, met dien verstande dat voor zover nodig bij elke familie bijzondere aandacht wordt gevraagd voor datgene wat eigen aan de betrokken familie is.

Na deze inleidende hoofdstukken volgt in hoofdstuk V de genealogische voorstelling van de familie in de vorm van de stamboom van de familie Sassen Clingh en de kwartierstaat van J.M.Sassen Clingh.

Hoofdstuk VI behandelt de oudste generaties van de familie Sassen, later genoemd Sassen Clingh, zoals deze in de 16e eeuw in Elsloo voorkwamen. De hoofdstukken VII tot en met XIII bevatten telkens hetgeen bekend is van één generatie, te beginnen met Jacobus Sassen (+ 1650 - 1704). Hoofdstuk XIV bevat een aantal Aantekeningen welke dienen moeten als toelichting bij de kwartierstaat van J.M.Sassen Clingh.

Gaarne danken wij de velen van binnen en buiten de familie, die ons behulpzaam waren bij de samenstelling van de genealogische overzichten. Het feit, dat wij gelijktijdig en parallel vier ouderlijke geslachten nagegaan hebben heeft ons grote beperkingen in tijd en ruimte opgelegd, zodat de stof geenszins uitputtend behandeld is, hetgeen over de vier

families op gelijke wijze geldt. Het voordeel van deze werkwijze was echter dat het ene onderzoek het andere ondersteunde, hetgeen vooral het gevolg was van het feit dat de vier families op een beperkt territorium woonden en zich in hoofdzaak concentreerden in twee dorpen Bergeyk en Geel.

Het is kenmerkend voor onze tijd dat wij aandacht vragen voor "vergeten groepen", voor "gewone mensen", voor hen die geen grote prestaties leverden en voor de haast onmerkbare en langzame veranderingen in mens en samenleving. Dat is het wat wij met deze overzichten hebben willen doen, aandacht vragen voor hen die in de vaart van onze tijd dreigen vergeten te worden. Ondanks de beperkingen die wij ons oplegden, zijn wij er van overtuigd, dat er tal van onjuistheden zowel in data als in interpretaties zullen voorkomen. Onjuistheden zowel als gevolg van vergissing en verschrijving, als van verkeerde en eenzijdige informatie. Wij vragen hiervoor clementie en verzoeken de lezer tevens dat hij ons zijn correcties en aanvullingen zou willen doen toekomen.

Tilburg, augustus 1976.

J.W.C.Aarts

<u>Inhoudsopgave</u>	<u>Pag.</u>
Voorwoord	i
Inhoudsopgave	iii
Bronnen en literatuur	vi
<u>Hoofdstuk I</u>	1
<u>Inleiding</u>	
<u>Hoofdstuk II</u>	4
<u>Methode van behandeling</u>	
1. Parochieregisters en registers van de Burgerlijke Stand.	
2. Moeilijkheden bij de vaststelling van namen en data.	
3. Het verkrijgen van andere gegevens.	
4. Indeling in generaties.	
5. Documentatie.	
6. Beperkte omvang van de gegevens.	
7. Toelichtingen.	
<u>Hoofdstuk III</u>	9
<u>De bakermat van de families</u>	
1. Plaatsen van herkomst.	
2. De Meierij van 's-Hertogenbosch en het Kwartier van Antwerpen.	
3. De Kempen.	
4. De woonplaatsen van de familie Sassen Clingh.	
5. Elsloo.	
6. Rotterdam.	
7. Casteren.	
8. Borkel en Schaft.	
9. Eersel.	
<u>Hoofdstuk IV</u>	17
<u>De naam van de families</u>	
1. De naamkunde.	
2. Het verschijnen van de familienaam.	
3. Vadersnamen en moedersnamen.	
4. Andere naamcategorieën.	

5. Dubbele voornamen.
6. Dubbele geslachtsnaam.
7. Verschillen in de naam van de familie en hun schriftelijke aanduiding.
8. Alias-namen.
9. De naam Sassen Clingh.
10. De naam Clingh.

Hoofdstuk V 28

De genealogische voorstelling van de familie Sassen Clingh

1. Inleiding.
2. De stamboom van de familie Sassen Clingh.
3. De kwartierstaat van Josina Maria Sassen Clingh.

Hoofdstuk VI 41

De oudste generaties van de familie Sassen 1600-1650

Hoofdstuk VII 51

Jacobus Sassen (+1630 - 1704)

Hoofdstuk VIII 57

Nicolaas Sassen 1654 - 1701

Hoofdstuk IX 61

Reinier Silvester Sassen 1711 - 1787

Hoofdstuk X 64

Nicolaas Sassen 1742 - 1780

Hoofdstuk XI 67

Reinier Sassen 1772 - 1813

Hoofdstuk XII 70

Reinier Wilhelmus Sassen Clingh 1808 - 1863

1. Huwelijk.
2. Gezin.
3. Onderwijzer te Casteren.
4. Waarom van Rotterdam naar Casteren.
5. Gezondheidstoestand.

6. Moeilijke gezinssituatie.
7. Johannes Antonius Sassen Clingh.
8. Petrus Franciscus Aloysius Sassen Clingh.

Hoofdstuk XIII

84

Josephus Reinier Sassen Clingh 1837 - 1916

1. Opleiding en bevoegdheden.
2. Hoofd der school te Borkel en Schaft en Eersel.
3. Huwelijk.
4. Gezin.
5. Kostschool.
6. Josephus Reinier en het maatschappelijk leven.
7. Belangstelling voor de volkskunde.
8. Dood en begrafenis.
9. De kinderen van J.R.Sassen Clingh.

Bijlage I. Naamlijst van de kostschoolleerlingen.

Bijlage II. Volkskundige nota's.

Hoofdstuk XIV

111

Josina Maria Sassen Clingh 1872 - 1960

Hoofdstuk XV

112

Toelichting bij de kwartierstaat van Josina Maria Sassen Clingh

A. De familie Zegelaar.	112
B. De familie van den Bos.	114
C. De familie Schwibbe.	116
D. De familie Laumen.	116
E. De familie Theodorus Aarts.	118
F. De familie Johannes Maas.	131
G. De familie Petrus van Best.	132
H. De familie Johannes Daems.	133
I. De familie Joanna Hertroys.	138

Bronnen en literatuur

Rijksarchief in Limburg te Maastricht

1. Kerkelijke registers van de Parochie van den H. Augustinus te Elsloo.
Doopregister (1653 - 1845)
Doodregister (1657 - 1845)
Huwelijk (1658 - 1845)
Microfilm

2. Doop-, Huwelijks- en Overlijdensregister R.K. Parochie van den H. Salvius te Limbricht.
nr. 312 - 313 - 314
origineel nr. 315 - 316 - 317
nr. 312 (1730)
nr. 313 (1730 - 1770)
nr. 314 (1770 -)

3. Registers van de Burgerlijke Stand.
Gemeente Elsloo
Maastricht

Rijksarchief in Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch

1. Kerkelijke Registers R.K. Parochie Valkenswaard.
1 - 2 Doop-, Trouw- en doodboek 1675 - 1729
3 Trouw- en doodboek 1729 - 1791
4 - 7 Doopboeken 1619 - 1810 4 delen
14 (15-16) Trouwboek 1800 - 1808
15 Minuut akten van trouw 1808 - 1810
16 Bijlagen van de trouwakten 1808 - 1810
Gequalificeerde
17 Register van aangegeven lijken 1806 - 1810

2. Registers van de Burgerlijke Stand.
Gemeente Alem, Maren en Kessel
Borkel en Schaft
Drunen
Eersel

Hapert - Hoogeloon en Casteren

Lith

Valkenswaard

Gemeentearchief Rotterdam

1. Registers Burgerlijke Stand.
2. Volkstellingsregister 1829.

Gemeentearchief Brielle

1. Katholiek doopboek 1690 - 1714
2. Katholiek trouwboek 1691 - 1752
3. 1749 Catalogus Matriomonio iunctorum in statione.

Archief van de Parochie H.Willebrordus te Casteren

Parochieregisters - Doop - Dood - Huwelijk.

Archief van de Parochie te Elsloo

1. Nomina Baptistatum in Ecclesia Parochiale Libere et Imperialis Baronie de Elsloo. Diocese Leodicense. Anno 1653.
2. Registrum Mortuorum et Matrimonium Junctorum Ecclesiae Parochialis Elsloo, ab Anno 1658.

Geraadpleegde literatuur

- Bos, Th.G.A. Genealogische gevolgen van het handelsverkeer over de Maas tussen Zuid Limburg (vooral Eysden) en Holland (vooral Dordrecht) in de 15e, 16e en 17e eeuw, in: Onze Voorouders en hun werk, blz.7-16 door Meesters, G.L. e.a. 1971.
Ned.Gen.Ver.
- Beckers, H.J. Het ontstaan van de Frankische dorpen in Zuid Limburg, in: Publications de la Soc. histor. et archeol. dans le Limbourg, 1949, 10 st., blz.23-29.
- Crassier, L. Baron du Dictionnaire historique du Limbourg Neerlandais, 1930.
- Frenken, A.M. Helmond in het verleden.
Dl. II, blz.263-268.
- Kakebeeke, A.D. Korte geschiedenis van Eersel, in: Parochiegids voor de parochie Eersel, Duizel, Steensel, blz.1-12.
- Kakebeeke, A.D. Cursus prehistorie en geschiedenis van de Noordoostelijke Kempen G.A.
Eindhoven 1971.
- Mandos, H. Een interessante brief over het interieur van een brabantse boerderij in 1840.
Brabants Heem, jrg. VI, 1954, blz.50-56.
- Mandos, H. en Kakebeeke, A.D. De Acht Zaligheden.
Uitgave Brabants Heem 1971.
- Nederlands Patriciaat Jaargang 38, 1952, blz.272-300
Jaargang 39, 1953, blz.366
s.v. Sassen

Nieuwe Bijdragen ter Bevordering van het onderwijs en de opvoeding voornamelijk met betrekking tot de Lagere Scholen in de Verenigde Nederlanden voor het jaar 1831, blz.824-825.

Nieuwe Bijdragen enz. ... voor het jaar 1832.

- Oorschot, J.M.P.van Vorstelijke vliegers en Valkenswaardse
valkeniers sedert de zeventiende eeuw.
Tilburg 1974, Dl.29. Bijdragen tot de ge-
schiedenis van het Zuiden van Nederland.
- Schutjes, L.H.C. Geschiedenis van het Bisdom 's-Hertogenbosch.
Derde deel. 's-Hertogenbosch 1872.
- Swane, J.A.W. Valkeniers in Brabant II, (Van) Hertroy(s),
in: De Brabantse Leeuw, XVII, (1968), blz.
183-188.
- Swane, J.A.W. Valkeniers in Brabant VI, Daems, onuitgegeven,
Collectie Swane, G.A. Eindhoven.

HOOFDSTUK I

Inleiding

In de hierbij aangeboden redactie van wat we met een te groot woord onze familiegeschiedenis noemen, hebben we ons voorgesteld een overzicht te geven van de voorouders van de families Aarts en Sassen Clingh, en de families Leysens en Janssens als zijnde de voorouders van Josephus Willebrordus Cornelis Aarts en Joanna Ludovica Dimphna Maria Carolina Leysens.

Wij hebben getracht een overzicht samen te stellen van de namen en de voornaamste bijzonderheden van de voorouders Aarts, Sassen Clingh, Leysens en Janssens met hun zonen en dochters, hun echtgenoten en kinderen, waarbij wij in elke generatie uitvoeriger aandacht schonken aan die zoon of dochter in de stamreeks, die de ouders werden van de volgende generatie.

Hierdoor waren wij in staat van de vier families de respectievelijke stamboom vast te stellen. Deze vier stambomen met hun toelichtingen vormen de vier delen van ons familieonderzoek.

Door combinatie van de gegevens van de stambomen en aanvulling met andere gegevens van de andere families, komen we tot een tweede voorstelling van de voorouders n.l. de kwartierstaat of "tableau d'ascendance". Bij de kwartierstaat worden alle voorouders van één persoon, zowel van vaders- als moederszijde in een overzichtelijk geheel voorgesteld. Op deze wijze krijgt men een duidelijk beeld van de mannen en vrouwen waarvan wij afstammen.

Wij hebben zoveel mogelijk historisch betrouwbare gegevens trachten te verkrijgen, zowel uit schriftelijke bronnen als via mondelinge overlevering.

Uit de ons bekend geworden lotgevallen van de generaties - het woord geschiedenis is slechts in beperkte zin toepasbaar - hebben wij een poging gedaan om aan te tonen hoe zij geworden zijn, wat zij zijn, n.l. een resultaat van een ononderbroken stroom van elkaar opvolgende generaties, die telkens gebonden waren aan de omstandigheden van plaats en tijd waarin zij leefden. Alles wat door deze voorouders gedaan en beleefd is, hun strijden en lijden, hun vreugde en hun verdriet is op een of andere, vaak onnaspeurlijke wijze overgegaan in het nageslacht en dient als overgeërfd kapitaal om verder bewerkt te worden.

Zoals wij reeds opmerkten is dit overzicht van de familiegeschie-

denis een eerste verzameling van gegevens over het leven van onze voorouders en draagt dan ook slechts een voorlopig karakter. De gegevens over de personen, hun gezinnen, hun beroep, maatschappelijk leven enz. zijn onvolledig. De oorzaak hiervan is eerstens dat wij tot heden niet in de gelegenheid waren alle nog aanwezige gegevens op te sporen en vervolgens omdat zeer veel van deze voorouders zo weinig sporen in de geschiedenis hebben nagelaten, dat er geen verdere gegevens over hen zijn blijven bestaan. Velen van hen hadden slechts een puur individuele betekenis, d.w.z. een betekenis, die niet verder reikte dan de kleine kring van het gezin waarin zij leefden, zodat hun werken geen weerslag gevonden heeft in de grotere omgeving van dorp, stad of streek, in oude of nieuwe vormen van publiciteit. Hun betekenis is er voor het nageslacht - gelukkig - niet minder om. Met een variatie op een bekend gezegde "Heureux les peuples, qui n'ont pas d'histoire" zou men van hen kunnen zeggen: Gelukkig diegenen die geen geschiedenis gemaakt hebben en waarover niet gesproken wordt. Anderen daarentegen hebben een locale of regionale betekenis gehad. Het zo goed als totaal ontbreken van familiepapieren van oude generaties in bepaalde families is een belangrijke rem op het ontwerpen van een beeld van het voorgeslacht. Het verdient dan ook aanbeveling om familiepapieren zorgvuldig te bewaren.

Wij hebben in de hierna volgende familie-rapportage bij elkaar gebracht hetgeen wij in hoofdzaak in de jaren 1969-1975 op diverse plaatsen en in menigvuldige contacten over een aantal familieleden hebben gevonden.

In het hoofdstuk over de wijze van behandeling geven wij hiervan een verantwoording. Hierdoor waren wij vooral voor de latere generaties in staat om van deze personen enige bijzonderheden mede te delen en daardoor de stambomen meer levend te maken. Zoveel mogelijk vermelden wij van de verschillende dramatis personae behalve de data van geboorte, huwelijk en dood, hun woonplaats, huis en beroep, hun opleiding en eventuele maatschappelijke functies.

Uitbreiding der gegevens is zeker mogelijk, zowel wat betreft het verder teruggaan in het verleden dan wij deden - wij beginnen bij het ontstaan der parochieregisters op het einde van de middeleeuwen, terwijl men verder kan speuren in het verleden in schepenregisters en andere archivaliën van de diverse woonplaatsen als met betrekking

tot een verder opsporen van bijzonderheden omtrent de generaties na 1500. Gezien onze situatie hebben wij het onderzoek naar nog meer gegevens weliswaar niet gestaakt, maar zijn wel overgegaan tot het schriftelijk rapporteren van hetgeen wij tot heden bij elkaar gebracht hebben.

Het was onze bedoeling om de aankomende en volgende generaties van de behandelde families enige kennis te verschaffen omtrent hun voorouders, hun leven en hun werk, zodat zij zich althans enigermate een idee kunnen vormen van hun afstamming. Elke generatie heeft een verbinding naar twee zijden, naar de generaties die voorbij zijn, en naar de generaties die nog in aantocht zijn. Zonder te vervallen in de romantiek omtrent de familie, zonder een wapenschild en loden zegels en zonder de cultus van familie-eer en familie-trots blijft ook op dit terrein de simpele waarheid dat in het verleden het heden en in het nu de toekomst ligt.

Bij de mededelingen omtrent de verschillende voorouders en hun verwanten, vermelden wij slechts datgene wat specifiek is voor de betrokken persoon uit de vroegere periode, niet datgene wat gemeenschappelijk is aan al zijn tijdgenoten en medebewoners van een bepaald dorp. Wij hadden niet de bedoeling een locale of een streekgeschiedenis noch een geschiedenis van de landbouw, de administratie of het onderwijs, noch een sociale of een cultuurgeschiedenis van de Kempen te schrijven. We zijn niet competent om een historische bijdrage te leveren betreffende het leven en streven van de mensen in de verschillende fasen van de Kempische geschiedenis. Waar wij noodzakelijkerwijs op dit gebied moesten komen, heeft dit slechts de bedoeling een achtergrond te scheppen, waartegen het leven van de voorouders opflitst en om een aantal locale en historische termen en zaken voor de lezer begrijpelijk te maken. Waar wij dit meenden te moeten doen hebben wij ons aangesloten aan de bekende en algemeen aanvaarde opvattingen uit de bestaande locale geschiedenissen. De hierna volgende schets van de familie is dan ook alleen bestemd - zoals zij ook alleen van belang is - voor de nazaten en familieleden van de voorouders en heeft geen andere bedoeling dan deze enigszins te informeren over hun eigen familie.

Volledigheid hebben wij uiteraard niet kunnen bereiken. Begin- en eindpunt van ons onderzoek lagen vast en wij hebben het beëindigd op het moment waarop wij meenden zoveel feiten verzameld te hebben dat het verantwoord was om deze vast te leggen in een enigszins afgerond beeld.

HOOFDSTUK II

Methode van behandeling

1. Parochieregisters en registers van de Burgerlijke Stand

We zijn de geschiedenis van de families begonnen met het opsporen van de namen van de voorouders, hun data van geboorte, huwelijk en overlijden, alsmede de samenstelling van hun respectievelijke gezinnen. Deze personalia hebben wij ontleend aan de nog bestaande parochie- en schepenregisters van de kerken en de plaatsen, waar de families verbleven voor wat betreft de tijd vóór de invoering van de Burgerlijke Stand. Voor de periode na de invoering van de Burgerlijke Stand (Nederland 1811, België 1795) hebben wij de registers van geboorte, huwelijk en overlijden van de Burgerlijke Stand geraadpleegd. Deze registers zijn tot 1872 (soms tot 1892) aanwezig op de Rijksrarchieven waaronder de plaatsen ressorteren of op de Griffies van de Arrondissementsrechtbanken of de Rechtbanken van Eersten Aanleg, zoals de Arrondissementsrechtbanken in België worden genoemd. Bij de vermelding van de bronnen van het onderzoek geven wij een volledige opgave van de geraadpleegde kerkelijke en burgerlijke registers. Hier vermelden wij slechts het jaar waarop de registers aanvangen waaruit dan tevens blijkt tot hoever ongeveer ons onderzoek is teruggegaan.

Voor Bergeijk is dit het jaar 1626, voor Elsloo in verband met de familie Sassen (Clingh) is dit 1653 en voor Geel het jaar 1571. Deze doop- c.q. geboorteregisters geven derhalve de mogelijkheid om de afstamming terug te voeren tot \pm 1600 voor de familie Aarts, tot \pm 1625 voor de familie Sassen Clingh, tot \pm 1540 voor de familie Leysens. De stamvader van de familie Janssens is niet in Geel geboren, komt althans niet voor in de doopregisters van de parochie Geel. Tot heden konden wij de herkomst van de stamvader Christiaan Janssens, alias Bacx niet vaststellen. Hij is vermoedelijk van elders Geel binnen gekomen.

2. Moeilijkheden bij de vaststelling van namen en data

De vaststelling van de namen en data der voorouders geschiedt steeds onder voorbehoud. Zeer vaak komt het voor dat in de oude parochieregisters personen voorkomen met dezelfde voor- en achternaam in ongeveer dezelfde tijd. Het is dan vaak moeilijk om te weten welke

naam in een bepaald geval de juiste is. Met behulp van de vermelding van peter- en meternamen is dan in een aantal gevallen een verantwoorde oplossing te vinden. Vooral in vroeger eeuwen werd hogewaarde gehecht aan het peter- en meterschap, dat begon met de grootouders van vaders- resp. moederszijde in geval het geboren kind een jongen of meisje was en daarna voortging met de ooms en tantes en verdere verwanten of kennissen.

Al heeft de registratie van dopen, trouwen en begraven al eeuwen lang plaats gevonden en al bestonden hieromtrent wel enige voorschriften, men kan toch eigenlijk eerst spreken van een zekere systematische inschrijving van deze gebeurtenissen na het Concilie van Trente (1545-1563) waarop meer stringente voorschriften hieromtrent gegeven werden. De uitvoering van deze bepalingen in de verschillende landen vergde uiteraard enige tijd, zodat dit niet op alle plaatsen op dezelfde dag en jaar begonnen is. Bovendien zijn vele van deze oude inschrijvingsregisters in de loop van de eeuwen door allerlei oorzaken verloren geraakt of vernield. Sommige van deze registers zijn later gecopieerd, met de mogelijkheid van nieuwe vergissingen.

Soms ontbreken ook gedeelten van parochieregisters, b.v. te Bergeijk bestaat een hiaat in het doopregister tussen de jaren 1661 en 1672 in de periode van de katholieke onderdrukking na 1648 (Vrede van Munster) en in Elsloo tussen 1667 en 1676 in het overlijdensregister. In Geel ontbreken in deel I "anni 1586, 1587 en 1588 (ged.)". Bovendien was de kerkelijke registratie van doop, huwelijk en overlijden niet zo streng geregeld als de inschrijving in de registers van geboorte, huwelijk en overlijden na de invoering van de burgerlijke stand. De doopregisters geven alleen de naam van het kind, die van de ouders en van peter en meter, evenzo geven de huwelijksregisters alleen de namen van de huwenden, hun ouders en die van de peter en meter, terwijl de overlijdensregisters, welke bovendien veel later beginnen, zeer summier in de vermelding zijn. De laatste beginnen in Geel eerst in 1684, in Bergeijk nog later n.l. in 1727. Tenslotte wijzen wij er hier op dat in de oude parochieregisters de namen van dezelfde personen dikwijls verschillend geschreven worden. Men bedenke dat de inschrijvingen vaak geschiedden door een koster of door een geestelijke, die niet uit de plaats afkomstig was en dat de namen uitsluitend op het gehoor werden opgeschreven.

3. Het verkrijgen van andere gegevens

Na de vaststelling van namen en data zochten we gegevens omtrent de personen met betrekking tot straat en huis waar het familielid woonde, zijn beroep, opleiding, functie in het maatschappelijk leven, enz. Na 1800 is dit alles betrekkelijk eenvoudig op te zoeken. De verschillende registers van de burgerlijke stand, met name de huwelijksregisters met de bijbehorende huwelijksannexen zijn zeer uitvoerig en geven een veelheid van gegevens omtrent degene die huwen, hun ouders, in de eerste jaren na de invoering ook van de grootouders alsmede van de getuigen van het huwelijk. Voor de periode na 1800 is ook nog veel bekend langs de weg van de mondelinge overlevering. Hoe verder men teruggaat in de familieontwikkeling, hoe moeilijker het wordt.

Voor de periode vóór 1800 is men aangewezen op de archieven, zoals deze hetzij ten gemeentehuize van de plaats of op het rijksarchief in de provinciale hoofdstad worden bewaard.

De omvang en bewerking van deze archieven verschilt van plaats tot plaats. Zeer omvangrijk en goed geordend is b.v. het archief van de gemeente Geel, waarvan bovendien een uitvoerige beschrijvende catalogus bestaat: Inventaris van het Fonds Geel in het Rijksarchief te Antwerpen, 2 delen, nr. 1-3359. Het archief van Geel berust op het Rijksarchief te Antwerpen.

De oudste protocollen van het oud-rechterlijk archief van de gemeente Bergeijk hebben betrekking op de vrijwillige rechtspraak van de schepensbank van Bergeijk over het jaar 1523-1524, vervolgens over de periode 1580-1589 en daarna van 1596-1808. De registers met protocollen van allerhande acten beginnen per 1 januari 1685 en lopen tot 1808.

Voor het onderzoek naar beroep, opleiding en maatschappelijke functie voor de families Leysens en Janssens hebben we een veelvuldig gebruik kunnen maken van de kaartsystemen omtrent personen, huizen, straten, beroepen enz. samengesteld door dr. A.Th.W. Bellemans, voorzitter van het Geels Geschiedkundig Genootschap te Geel. Dit Geschiedkundig Genootschap, gevestigd te Geel (Waterstraat 7), bewaart in zijn archief verder transcripties en uittreksels uit de verschillende boeken van het archief van de S. Dimpna Kerk, zoals Goedenisboeken, Cijnsboek enz. en van allerlei archivalia omtrent het College van Geel, de verpleging van de zinnelozen enz.

Het archief van Bergeijk berust, behalve de schepenregisters van het oud-rechterlijk archief, die op het Rijksarchief te 's-Hertogenbosch berusten, op het gemeentehuis te Bergeijk, maar is zeer klein van omvang. Hiervan bestaat een getypte inventaris. Ten aanzien van opgegeven data van geboorte en overlijden vóór de invoering van de burgerlijke stand wijzen wij er op dat hier altijd bedoeld is de inschrijving in het doopregister of het begraafboek. Hierdoor kan een klein verschil ontstaan tussen geboorte en doop, of dood en begraafdatum. De gebruikte bronnen zullen we bij elke familie afzonderlijk vermelden.

4. Indeling in generaties

De geschiedenis van elke familie is ingedeeld naar de generaties. Elke generatie vormt een hoofdstuk. Dit bevat de namen van de (stam)vader en zijn vrouw, alsmede de kinderen uit dit huwelijk geboren. Van elke voorvader zijn de personalia onder enkele paragrafen vermeld, zoals gezin, beroep, woning, onderwijs, maatschappelijke functie, voor zover deze althans bekend zijn. Met de zoon die de vader wordt van de volgende generatie begint een nieuw hoofdstuk.

De oudste generatie, die bekend is, is de generatie die we als vader en moeder terugvinden in de eerste inschrijvingen op de familienaam in het doopboek van de desbetreffende plaats. Hiermede begint het verhaal dat eindigt met de generatie, die het laatst overleden is. Tussen deze twee uitersten liggen ongeveer 8 à 9 generaties. De geschiedenis van de respectievelijke vrouwen (grootmoeders, overgrootmoeders enz.) in elke generatie wordt zo mogelijk afzonderlijk behandeld om de overzichtelijkheid niet te verstoren.

5. Documentatie

Van de akten van de burgerlijke stand en van de inschrijvingen in de parochieregisters hebben wij zoveel mogelijk fotocopieën in ons bezit; zoals ook van andere stukken uit de archieven van Antwerpen of 's-Hertogenbosch. In de tekst hebben wij aangegeven het deel en de bladzijde van het register c.q. datum en nummer van de akte van de burgerlijke stand, welke bij elke vermelding van doop, dood of trouw is aangegeven met de aantekening of een fotocopie aanwezig is. Hetzelfde geldt uiteraard voor een aantal andere documenten de familie rakende, en waarvan of originelen of fotocopieën in ons bezit zijn. De verzameling van al deze diverse stukken hebben wij aangeduid als Documentatie.

6. Beperkte omvang van de gegevens

Wij hebben reeds opgemerkt dat de gegevens waarover wij met betrekking tot de verschillende familieleden beschikken te gering zijn om ze te laten dienen als basis voor een levensbeschrijving. Geschiedenis als het feitelijk gebeuren in het verleden, als het feitelijk verloop van het leven en de werkzaamheden van de mensen veronderstelt een reeks van onderling verbonden en samenhangende feiten. Een enkel afzonderlijk feit of gebeurtenis, b.v. dat iemand naar elders vertrekt, is nog geen geschiedenis. Gebeurtenissen worden eerst geschiedenis wanneer hun optreden in duidelijk verband staat met andere voorafgaande feiten als motivering, aanleiding of oorzaak er van of wanneer andere daarop volgende feiten hierdoor kennelijk zijn beïnvloed. De samenhang tussen de feiten is in ons geval te dikwijls niet aan te tonen. Het is dan ook meer een reportage dan een geschiedenis.

7. Toelichtingen

Wanneer wij bij de verschillende personen uit het verleden melding moeten maken van zaken die kenmerkend zijn voor een voorbijgane historische periode, zoals beroepen uit het verleden, oude functies, oude belastingvormen e.d., dan zullen wij, tot een goed verstaan, deze termen met enkele woorden toelichten, waardoor wij tevens de gelegenheid hebben om iets te laten zien van de andere sociale, culturele en economische toestanden en appreciaties in de 17e, 18e en 19e eeuw in vergelijking met onze tijd.

Wij moeten voortdurend bedenken, dat wat wij in onze tijd en met onze cultuur belangrijk vinden voor personen in de 17e en 18e eeuw die in totaal andere sociaal-economische omstandigheden leefden misschien helemaal niet of weinig belangrijk was en dat wat zij belangrijk vonden voor ons een heel andere betekenis heeft.

Opmerking. Wij hebben bij de vermelding van doop, dood of huwelijk zoveel mogelijk melding gemaakt van het doop-, dood- of trouwboek met de bladzijde, waar deze gebeurtenissen werden ingeschreven. Waar dit niet gebeurd is, kan de lezer zelf wel bepalen in welk parochieboek of register van de burgerlijke stand in de plaats van geboorte, dood huwelijk deze gegevens terug te vinden zijn.

HOOFDSTUK III

De bakermat van de families

1. Plaatsen van herkomst

Voor een goed begrip van hetgeen volgt is een korte aanduiding van de locale situatie, waarin de families hebben geleefd alleszins wenselijk. Deze maakt namelijk deel uit van de materiële en culturele achtergrond van het leven van de mensen. Een oppervlakkige oogopslag op de woonplaatsen van de vier familiestammen, doet onmiddellijk zien dat deze plaatsen geconcentreerd zijn op een aaneengesloten gebied ten Noorden en ten Zuiden van de Nederlands-Belgische grens. Voornaamste plaatsen van herkomst zijn in Nederland: Bergeijk, Westerhoven, Woensel, Casteren, Eersel en Oerle, in België: Geel, Eijndhout, Antwerpen, Bouchout, Wilsele. Een uitzondering moeten we maken voor de stam Sassen Clingh, die afkomstig is uit Elsloo (L.) en via Rotterdam naar het Zuiden (Casteren en Eersel) terugkeert. Een lid van de stam vertrekt vanuit Casteren via Kerkdriel naar Limburg terug, waar de familie te Maastricht nog voortleeft.

Dit betekent uiteraard niet dat alle zonen en dochters in dezelfde plaatsen blijven wonen. Velen trekken weg, maar zeker is wel dat vanaf 1500 de families Aarts, Leysens en Janssens woonachtig waren in de Nederlandse en Belgische Kempen.

2. De Meierij van 's-Hertogenbosch en het Kwartier van Antwerpen

Historisch beschouwd ligt het territoir van de familie in het gebied van het oude, ene en ongedeelde Brabantse hertogdom. En onze kennis van de familie begint in de tijd waarin de opkomst van de Nederlandse eenheidsstaat zich in de verte aankondigt. De gehele familie was aanvankelijk opgenomen in hetzelfde staatsverband, met dezelfde bestuurs- en rechtsvormen, dezelfde taal en dezelfde godsdienst, maar met veel plaatselijke variatie en zonder het strakke uniformisme, dat de 19e en 20e eeuw later zal kenmerken.

Er werd recht gesproken naar Antwerpse of Bossche zeden en de bestuursinrichting en rechtsinstellingen lieten allerlei variaties toe. Staatkundig was het hertogdom ingedeeld in een zestal grote meierijen, namelijk Leuven, Brussel, Antwerpen, Nijvel, Tienen en 's-Hertogenbosch. De Nederlandse dorpen behoorden tot het kwartier van 's-Hertogenbosch,

ook de Meierij van den Bosch genoemd, terwijl de Belgische dorpen behoorden tot het markgraafschap Antwerpen. Twee staatkundige delen van één gebied, aan elkaar grenzend en toch van elkaar onderscheiden. De agrarische instelling, de beperkte verkeerswegen en verkeersmogelijkheden, de geremde sociale houding van de Kempische bevolking bewerkten een geringe mobiliteit, een mobiliteit die zich beperkt tot het strikt noodzakelijke en tot de naaste omgeving, tenzij zakelijke motieven tot reizen dwingen.

Bekijken we de ligging der dorpen, waar het hier om gaat, Bergeijk, Eersel, enz. nog wat nader, dan zien we dat de dorpen in Nederland allen gelegen zijn in één der vier kwartieren van de Meierij, namelijk in het kwartier Kempenland, gelegen binnen de lijn Eindhoven-Valkenswaard-Reusel-Oirschot. De zuidelijke families Leysens en Janssens woonden in een der zeven kwartieren van Antwerpen, namelijk in de Vrijheid en het Land van Geel of Geel en omgeving.

De families aan beide zijden van de scheidslijn, die zich in de 17e eeuw begint af te tekenen, en in 1648 definitief wordt, ondervinden de tragische gevolgen van deze scheiding. Een van de eerste met name bekende familieleden Marcus Leysens, vindt evenals zijn zoon de dood als gevolg van de oorlog tussen de Staatse en de Spaanse legers (1635). Oorlogshandelingen, doortrekkende legertroepen, inkwartiering, brand-schattingen, hoge belastingen, levering van allerlei goederen zijn even zovele plagen, die de ijverige en rustige Kempische bewoners kwelden, zowel ten noorden als ten zuiden van de grens.

In 1648 wordt de scheiding van Noord en Zuid een feit. De tijdelijke eenheidsperiode in het Verenigd Koninkrijk van 1815 - 1830 was van korte duur en merkwaardig genoeg de eenheid had niemand gewild en om de scheiding werd door niemand getreurd. Toch zien we in de 19e eeuw verschillende Nederlandse familieleden trouwen in België, maar het is symptomatisch voor de instelling, het zijn Nederlandse mannen die in België trouwen en geen Belgische die in Nederland trouwen.

3. De Kempen

Geografisch wordt het familiale woongebied ook aangeduid met de veelzinnige naam de Kempen; een naam die òn in Nederland òn in België in gebruik is. Niettegenstaande zien wij van Nederlandse zijde de naam vaak alleen toegepast op de Belgische Kempen (Kath.Enc. V blz.254. Ensie X blz.708 "De Kempen is een landstreek in België").

Aanvankelijk werd de naam Kempen gegeven aan de hoge zandachtige vlakte gelegen tussen de rivieren de Maas (N. en O.), de Schelde (W.) en de Demer (Z.) als min of meer natuurlijke grenzen van het gebied. Aan dit gebied dat ongeveer samenvalt met het oude Taxandrië wordt in de elfde eeuw de naam Campinia gegeven; en in het begin van de 13e eeuw noemt men het gebied Cempinne.

Van andere omvang is het aartsdiakonaat Kempenland, één der zeven aartsdiakonaten van het bisdom Luik tot in de 16e eeuw, dat verschillende dekenaten, gelegen in de huidige provincies Limburg en Noord-Brabant omvatte.

In later eeuwen krijgt de naam Kempen een beperkter betekenis. Geleidelijk aan wordt de naam Kempen gereserveerd voor het centraal gelegen deel van het hertogdom Brabant, dat zich uitstrekt over een wat vaag omgrensd gebied gelegen binnen de lijn van Antwerpen over Oirschot naar Eindhoven en van Antwerpen over Herenthals tot aan Mol-Lommel.

Het gebied is ondanks zijn homogeniteit nooit een staatkundige eenheid geworden, hetgeen te verklaren is uit het feit, dat dit zandgebied door de natuur, namelijk door de waterscheidingen verdeeld is in verschillende natuurlijke delen. De voornaamste waterscheidingsvlakte loopt aan weerszijden langs de Belgisch-Nederlandse grens en is vrij breed van vorm. Zo ontstaan de Belgische en de Nederlandse Kempen.

Grote woonkernen kwamen in het verleden in dit gebied niet voor. De steden lagen aan de rand van het hier bedoelde gebied, namelijk Breda en 's-Hertogenbosch, Antwerpen, Mechelen en Lier. Eeuwenlang waren Eindhoven en Turnhout de enige kleine stadjes binnen deze grenzen. Dit milieu gaf in het verleden aan het leven en werken van de Kempische mens zijn gemeenschappelijke kleur.

Binnen dit grote Kempengebied, de Groot-Kempen kent men een aantal kleinere gebieden, die ook allen de naam Kempen dragen, zoals de Antwerpse Kempen, de Limburgse Kempen, de Brabantse Kempen, de Luiker Kempen, de Noorderkempen, Kempenland, Noord-Kempenland, enz.

Over het kwartier Kempenland van de Meierij van Den Bosch spraken we reeds. Dit gebied valt thans ongeveer samen met het gebied van "De Acht Zaligheden", dat volgens Mandos en Kakebeeke "de oude kern van de Kempen" is.

In dit gebied moeten we de voornaamste woonplaatsen van de vier families situeren, Bergeijk, Eersel (Casteren) en Geel. Bij elk der vier families volgt een korte bespreking van de eigen woonplaats.

4. De woonplaats van de familie Sassen Clingh

De families Sassen en Sassen Clingh woonden achtereenvolgens in de volgende plaatsen:

Elsloo (Limburg)	van vóór 1600 - +1760
Rotterdam	+ 1760 - +1828
Casteren (N.Br.)	1828 - 1863
Valkenswaard (N.Br.)	1858 - 1862
Borkel en Schaft (N.Br.)	1862 - 1870
Eersel (N.Br.)	1870 - 1916 (1930)

5. Elsloo

Zoals gezegd is de familie Sassen Clingh, voor zover ons thans bekend, afkomstig uit de Limburgse plaats Elsloo.

Het Limburgse Maasdorp Elsloo, bestaande uit de kerkdorpen Elsloo, Catsop en Meers was in de vroege middeleeuwen niet onbelangrijk.

Thans telt het ruim 6200 inwoners en beslaat een oppervlakte van 819 ha. Door de moderne industrialisering is Elsloo sterk gegroeid. In 1950 telde het nog slechts 3500 inwoners. Elsloo ligt 10 km. ten zuiden van Sittard aan de Maas en het Julianakanaal.

Van de bevolking is thans 5% in de landbouw werkzaam, maar 71% is werkzaam in de industrie, in hoofdzaak buiten de woongemeente en wel in de mijnstreek (Geleen) en in Maastricht.

Vroeger bestond ook scheepvaart in Elsloo, de zgn. Maasvaart. In het dorp Elsloo bestaat nog de zgn. Schippersbeurs, of het Schippershuis, een gebouw uit de 17e eeuw met Maaslandse gevel, gebouwd in Naamse steen voor de Schipper-Koopman met de familienaam Jan Coninx (+1621). Bekend is in de beeldhouwkunst, de beeldhouwer met de noodnaam de "Meester van Elsloo" uit de 16e eeuw, waarvan in de kerk van Elsloo een beeld St. Anna te Drieën wordt bewaard.

In het midden van de 15e eeuw trad de Maas aanhoudend buiten haar oevers. Mede door het aanleggen van een zware dijk ten westen van de Maas op Belgisch gebied verplaatste de rivier haar stroomgebied hoe langer hoe meer naar het oosten, waardoor het oude dorp Aschlo met dorp, kasteel en kerk werd weggevaagd. De bewoners der Maasvallei waren gedwongen hun woningen prijs te geven en trokken de Maasberg op, waar zij het tegenwoordige Elsloo stichtten.

De Kerkelijke Registers van de nieuwe kerk beginnen dan ook eerst + 1650, hetgeen vrij laat is, in vergelijking met de begindata van

de registers in andere katholieke parochies, waar men veel vroeger begon de voorschriften van het Concilie van Trente (1558) uit te voeren.

Het kerkdorp Catsop was rond 1622 in bezit van een zekere Coninx uit Elsloo. Deze naam komt in de oudste familie Sassen voor.

In verband met het vertrek van Nicolaas Sassen als jongeman uit Elsloo naar Rotterdam, evenals van andere familieleden, is het belangrijk te herinneren aan de drukke scheepvaart en het handelsverkeer van de Maasdorpen naar de steden in het Westen van het land en de dorpen en steden langs de grote rivieren. Men leze het artikel van Th.Bos over de genealogische gevolgen van het handelsverkeer over de Maas tussen Zuid-Limburg en Holland in de 15e, 16e en 17e eeuw. (Onze voorouders en hun werk, blz.7-16). Dit artikel gaat speciaal over de relatie Eysden - Dordrecht.

6. Rotterdam

Met betrekking tot het verblijf van de familie Sassen in de stad Rotterdam kunnen wij slechts enkele zaken mededelen. Uit de diverse akten van geboorte, huwelijk en overlijden uit de parochieregisters, de burgerlijke stand en de lijsten van de bevolkingstelling weten wij dat Reinier Sassen in 1791 trouwde in de R.K. Kerk aan de Leeuwenstraat te Rotterdam.

Als andere gegevens kunnen wij melden dat als woonplaatsen van familieleden binnen Rotterdam worden genoemd de Schiekade, "onder de ambagten van Cool", de Delftsche Vaart F 246 (Willem Zegelaar), de Schiedamsche Dijk 168 (Willem Zegelaar Jr.), de Weite Wagestraat E 59 (Barendina Zegelaar), de Binnenweg S 62 (W.Maltha), het Haagsche Veer F 328 (Pieter Seist), (de beide laatste neven van B.Zegelaar); de Singel (Jacobus Wilhelmus S. verversknecht) en Hillegersberg.

7. Casteren - Borkel en Schaft - Eersel

Casteren

Het dorp, waarin Regnerus Wilhelmus Sassen Clingh zich in + 1828 vestigde vanuit Rotterdam, was het kerkdorp Casteren, een gehucht in het westen van de gemeente Hoogeloon c.a. De naam Casteren wettigt de veronderstelling dat we hier te doen hebben met een overblijfsel van een Romeinse bezetting, temeer omdat in de omgeving van het dorp betrekkelijk veel Romeinse voorwerpen gevonden zijn en ook de toponymie

aan de Romeinse overheersing herinnert. Het is dus zeker een oud dorp. Samen met het kerkdorp Hapert en het kerkdorp Hoogeloon vormt het een burgerlijke gemeente, Hoogeloon c.a.

In de middeleeuwen behoorde het gehucht tot een grondheerlijkheid van de Abdij van Tongerlo, welke in 1559 moest worden afgestaan aan het bisdom 's-Hertogenbosch, dat juist was opgericht en waarvoor de abdijen inkomsten moesten opbrengen. Het is dus zeker ook een oude parochie.

In de jaren dat R.W.Sassen Clingh in Casteren woonde had het dorp echter geen eigen pastoor. Het behoorde parochieel onder Netersel, een kerkdorp van de gemeente Bladel en de pastoor van Netersel kwam op zondag en enkele andere dagen in Casteren de Mis opdragen. In 1852 werd Casteren een zelfstandige parochie. Wel werd in de kerk gedoopt en werd het parochieregister bijgehouden, waarin de naam Sassen Clingh verschillende malen, ook als getuige bij doop en huwelijk van niet familieleden voorkomt. (Mededeling Pastoor Driessen te Casteren 1948).

8. Borkel en Schaft

Josephus Reinier Sassen Clingh, zoon van bovengenoemde R.W. werd in 1858 onderwijzer in Valkenswaard en werd spoedig daarna hoofd der school in het dorp Borkel en Schaft, een kleine gemeente ten zuiden van Valkenswaard, thans gemeente Valkenswaard. Ook hier bleef hij slechts enkele jaren (1862-1870). De dorpen Borkel en Schaft waren aanvankelijk twee afzonderlijke eenheden, rond 1700 werden de twee dorpen kerkelijk een parochie. In 1844 werd tussen beide dorpen een nieuwe kerk gebouwd. "Om het schoolgaan van de kinderen te bevorderen had men daar in de heide reeds in 1799 een leemen gebouw daargesteld, waarin de jeugd moest onderwezen worden; deze school werd in 1826 in steen opgetrokken en thans, aldus de geschiedschrijver van het bisdom 's-Hertogenbosch Schutjes, staat een fraaije school met onderwijzerswoning en raadhuis tussen 7 of 8 huizen tegenover de nieuwe parochiekerk". Schutjes schreef dit in 1872. In deze woning moet J.R.Sassen Clingh gewoond hebben

9. Eersel

In 1870 werd J.R.Sassen Clingh in dezelfde functie benoemd te Eersel. Het dorp Eersel wordt reeds in 712 onder de benaming Eresloch vermeld

in een schenkingsakte, waarbij een vermogend man drie hoeven met zijn huis en erf, en drie lijfeigenen met vrouwen en kinderen te Eersel aan St.Willebrordus schenkt. Het dorp is dus zeker ouder geweest. Ook hier zijn in de omgeving Romeinse voorwerpen gevonden, hetgeen wijst op aanwezigheid of minstens invloed van de Romeinse bezetters uit de eeuwen rond het begin der Christelijke jaartelling.

Eersel is een van de vele merkwaardige en duidelijke voorbeelden van een typische Frankische nederzetting. Deze nederzetting vormt de grondslag van de structuur van het dorp. Rond de driehoekige pleintjes van de verschillende onderdelen of buurtschappen van het dorp, werden enkele woningen opgericht. In later tijden werden deze kleine "dorpjes" verenigd tot het huidige dorp Eersel, zoals wij het nu kennen. Dit geheel ontstond wellicht rond het jaar 1000, tesamen met de parochie. Deze parochie behoorde tot het dekenaat Hilvarenbeek, het Aartsdekenaat Kempenland en het bisdom Luik.

Eersel heeft zich blijkbaar in de middeleeuwen goed ontwikkeld. Het plukte de vruchten van zijn gunstige ligging aan de kruising van twee verkeerswegen, namelijk de weg van Leuven naar 's-Hertogenbosch en de weg van Antwerpen, Turnhout over Eindhoven naar Keulen. Eersel werd een kleine handelsnederzetting met veel reizigers, die verblijf hielden in de herbergen en stallingen langs de verbindingswegen en op het grote lange dorpsplein, genoemd "de Plaetse" of de Hint, later de Kom genoemd. Aan deze Plaetse lagen de voornaamste huizen, herbergen en bedrijven. Sedert de aanleg van de grindweg Eindhoven - Reusel is deze plaats doorsneden en in twee delen, de Markt en de Hint verdeeld (Kakebeeke).

Op de Markt vinden we thans nog de woning van Sebastiaan Aarts, gebouwd in 1669, waarin Maria Cornelia Aarts, de vrouw van Jos.R.Sassen Clingh geboren werd. Huis en plein komen we nog bij de familie tegen.

In 1325 had Eersel van de Hertog van Brabant een vorm van zelfbestuur gekregen. Het dorp kreeg een dingbank, die hoofdingbank werd, omdat verschillende dorpen rondom Eersel aan de jurisdictie van de Eerselse bank onderworpen waren. Zo hoorde Bergeijk tot de dingbank van Eersel, totdat Bergeijk zelf een dingbank kreeg.

Eersel was op deze wijze een hoofdplaats van een bestuursgebied. De welvarendheid van het dorp bleek eveneens uit de oude kerk met toren en uit de aanwezigheid van de in 1464 opgerichte Lieve Vrouwe Kapel op de Markt. Deze kapel werd in 1918 als Raadhuis ingrijpend verbouwd, terwijl ze in 1957 weer als kapel hersteld is. In de 17e en 18e eeuw treedt een economisch verval op in het dorp samenhangend met de algemene malaise-toestand in het Generaliteitsland Brabant. Vooral na de val van 's-Hertogenbosch in 1629 in handen van de Staatse troepen, ondergaat de Kempen en ook Eersel een sterke achteruitgang.

In de tweede helft van de 19e en in de 20e eeuw treedt een herstel in. In 1855 wordt de provinciale grindweg Eindhoven-Reusel aangelegd, in 1897 gevolgd door de aanleg van de tramlijn Eindhoven-Reusel grens, dit laatste echter niet dan na een weinig voortvarend beraad van Eersels vroede vaders.

Behalve de gewone ambachten, welke altijd in elk dorp aanwezig zijn en de wat zeldzamere beroepen als huidevetter (leerlooier), boterwinkelier en molenaar ontstaat rond 1900 een begin van moderne industrie met name de sigarenindustrie, waarvan een der eerste fabrieken, inmiddels reeds lang verdwenen, die van de Gebroeders Aarts is geweest.

In de 19e eeuw is de bevolking van Eersel slechts langzaam gegroeid. Omstreeks 1800 telde Eersel 1200 inwoners, in 1850 1500, in 1900 1600, in 1950 4200 (met Duizel en Steensel) en in 1970 9092 inwoners.

HOOFDSTUK IV

De naam van de familie

Want ieder draecht zijn eigen naam.

Vondel. (Lucifer)

Bij elk genealogisch onderzoek komt men voortdurend in aanraking met het verschijnsel van de voor- en achternaam, die door de familieleden gedragen worden. De namen van de personen en de overeenkomst in de namen van diverse personen is een der vormen van bewijsvoering in de afstammingsbepaling.

Afgezien van de betekenis van de naam voor de genealogie, heeft de naam een grote persoonlijke waarde. De naam zit als het ware onafscheidelijk aan de drager vast en wordt hem als een metgezel voor het leven meegegeven. Vandaar ook het feit dat wij gehecht zijn aan onze naam en vooral aan het juiste gebruik en de juiste aanduiding ervan. Voortdurend merkt men de lichte geërgerdheid - en soms meer dan dat - wanneer iemand zijn naam op verkeerde wijze hoort uitspreken, wanneer hij verkeerd wordt aangesproken of als de naam verkeerd geschreven wordt. De drager van de verkeerd gesproken of geschreven naam zal onmiddellijk corrigerend optreden, alsof door het verkeerd gebruik van de naam, de persoon in kwestie zelf verkeerd gebruikt is. Dit is te gemakkelijker het geval wanneer de naam een minder vaak voorkomende naam is, of een naam is met een afwijkende schrijfwijze, bijvoorbeeld een of twee s'en, lange ij of korte ei, y of ij, enz. Zowel de meer uitzonderlijke namen als de zeer veel voorkomende namen als Aarts en Janssens vestigen onze aandacht op het verschijnsel van het dragen of bezitten van een naam. In beide gevallen wordt de vraag naar de betekenis van de naam opgeroepen.

1. Naamkunde

De taalkundigen hebben zich het eerst beziggehouden met de studie omtrent het ontstaan en de oorsprong van de namen, de betekenis ervan, hun feitelijke voorkomen en verspreiding, de variaties en de ontwikkeling van de namen, enz. Dit heeft geleid tot het ontstaan van de naamkunde. Deze naamkunde houdt zich bezig met de studie van de namen van dingen, plaatsen en personen. De studie van de plaatsnamen of de toponymie houdt zich bezig met de namen van steden en dorpen,

wijken en gehuchten, straten en pleinen, akkers en weilanden, bossen en vennen, huizen en gebouwen, enz.

In de familiegeschiedenis ontdekken we verschillende merkwaardige (Brabantse) toponiemen. De namen van straten als Broekstraat, het Hof, de Molnakkers in Bergeijk, de Straat en de Dijk in Eersel, Malois (Males), het Laar en de Logen (Leugen) in Geel zijn typische voorbeelden van namen met een bijzondere betekenis.

De studie van de persoonsnamen is voor ons belangrijker. Zij houdt zich voornamelijk bezig met de vragen rondom het ontstaan van de persoonsnamen, hun betekenis en hun classificatie. Een goede groepering van de namen laat zien welke factoren er optreden bij het geven van namen.

In de volgende paragraaf zullen wij eerst iets zeggen omtrent het optreden van de familienamen, waarbij we ons voornamelijk oriënteren en beperken tot de namen van de familieleden.

2. Het verschijnen van de familienaam

Oorspronkelijk droeg ieder zijn individuele naam; men heette Jan of Maria. In het dagelijks leven van de buurschappen, van de kleine gemeenschappen waarin men destijds - wij denken in onze streken aan de vroege middeleeuwen - leefde, was de individuele aanduiding van de personen met een enkele naam voor het onderling verkeer voldoende. Voor deze individuele aanduiding werd als regel de doopnaam gebruikt, waaruit tevens de achting voor deze naam sprak.

Wij dragen echter een voornaam (soms verschillende) en een familienaam of geslachtsnaam. Bij de ontwikkeling van de samenleving en met name bij de toename in aantal van de bewoners der leefgemeenschappen wordt een nadere aanduiding van de individuen noodzakelijk. Ieder krijgt naast zijn (voor)naam een geslachtsnaam, ook achternaam genoemd. Deze geslachtsnaam is de gemeenschappelijke naam van alle leden van dezelfde familie. Door de geslachtsnaam herkent men het individu als behorend tot een bepaalde familie en door de voornaam wordt het individu onderscheiden binnen de familiekring.

Het gebruik om de individuen aan te duiden met voor- en achternamen is betrekkelijk jong. (In onze streken begint de naamgeving omstreeks de 14e en 15e eeuw). Het komt in de Zuidelijke Nederlanden eerder voor

dan in de Noordelijke; in Brugge treedt het eerder op dan in Amsterdam; in de steden eerder dan in de dorpen, zoals P.J. Meertens opmerkt in zijn werkje De betekenis van de Nederlandse familienamen. In 1394 waren er bijvoorbeeld te Oolen, een klein dorp bij Geel, binnen de gemeente bijna geen bewoners die een familienaam hadden aangenomen, zoals blijkt uit een cijnsboek.

3. Vadersnamen en moedersnamen

Zoals gezegd droegen de mensen oorspronkelijk één naam, die gelijk te stellen is met onze roepnaam. Deze ene naam was vaak afgeleid van de naam van de vader, soms ook van die van de moeder. We onderscheiden op deze wijze: vadersnamen en moedersnamen of patroniemen en metroniemen. Zo is de naam Janssens duidelijk een vadersnaam of patroniem, namelijk een naam gevormd van de naam Jan, terwijl de naam Leysen een moedersnaam of metroniem is, namelijk ontstaan uit een meisjesnaam (zie verder).

Opvallend is het veelvuldig gebruik van vadersnamen, naar verhouding meer dan moedersnamen. Na de geboorte moet het kind en later de opgroeiende zoon of dochter in de gemeenschap een naam hebben, hij moet kunnen worden aangeduid. Het ligt wel voor de hand dat deze naamgeving aanvankelijk geschiedde door aan te sluiten bij de naam van de vader of de moeder. Dat hierbij de naam van de vader de voorkeur heeft boven die van de moeder, ligt om sociaal-culturele redenen voor de hand en hangt samen met de positie van de man in de toenmalige maatschappij. Zeker geldt dit eerst voor de aanzienlijke geslachten, maar hierdoor wordt het ook tot een algemeen gebruik bij alle volkslagen (mode). Wordt het kind naar de naam van de vader genoemd, dan wordt deze afleiding dikwijls op een of andere wijze tot uitdrukking gebracht, bijvoorbeeld Christiaan - Christiaans. Een rationele en duidelijke manier om de paterniteitsverhouding uit te drukken is de achtervoeging van het woordje "zoon", dikwijls gereduceerd tot "sen". Christiaan, de zoon van Peters, noemde zich Christiaan Petersen, maar zijn zoon George was George Christiaans, die vader werd van Jens "Jörgensen", enz.

Soms wordt de naam van de vader of moeder in de tweede naamval achter die van het kind geplaatst, b.v. Jan Jansen = Jan van Jan

Maria Jansen = Maria van Jan.

Bij dit gebruik behoeft er nog geen sprake te zijn van een vaste familienaam, en volgens Meertens zal dit dan ook in verreweg de meeste gevallen nog niet het geval zijn. Het blijft nog een naam van het individu, zonder aanduiding van het geslacht. Eerst wanneer de naam van de vader of moeder onverbogen en dus ongewijzigd als een vaste vorm aan de voornaam van het kind wordt toegevoegd, kunnen wij van een geslachts-, familie- of achternaam spreken.

De familienamen Aarts, Sassen (Clingh) en Janssens zijn zoals we bij de diverse families zullen zien vadersnamen of patroniemen, de naam Leysens is een moedersnaam of metroniem.

Moedersnamen, dat zijn persoonsnamen afgeleid van de naam van de moeder, komen in deze streken veel minder voor. Ze kunnen ontstaan als bijvoorbeeld de vader onbekend is, of als de moeder beter bekend is dan de vader vanwege de voornaamheid van haar familie, de verhuizing van de vader, de vroege dood van de vader, of als de afstamming in vrouwelijke lijn de verplichting tot belasting (cijns) betalen meebrengt.

4. Andere naamcategorieën

De hierboven gegeven voorbeelden zijn dus namen welke behoren tot één groep, namelijk de zgn. vaders- c.q. moedersnamen. Natuurlijk komen er in de familie nog andere namen voor, bijvoorbeeld van de Ven, van Best, Peetermans, Caers, Verbeek, Vissers, Ermen, Clingh, Zegelaar, enz. Deze namen zijn niet afgeleid van vadersnamen, maar moeten op andere wijze worden verklaard. Dat brengt ons op de vraag naar de groepering van de namen.

De verschillende geslachtsnamen kunnen volgens de naamkundigen in enkele grote categorieën worden gegroepeerd. Een belangrijke indeling is de indeling in vier groepen (Meertens), namelijk:

a. vaders- en moedersnamen.

Vergelijk de reeds gegeven voorbeelden van de familienamen.

b. geografische namen en huisnamen (en namen ontleend aan uithangborden en gevelstenen).

Voorbeelden hiervan zijn de namen: van Eindhoven, van Best, van Geel, van Bergeijk, maar ook: Bogaerts, van de Ven.

c. beroepsnamen.

Voorbeelden van deze namen komen in de familie voor als Vissers, Köhler (kolenbrander), Brouwers.

d. namen, ontleend aan lichamelijke en geestelijke eigenschappen, b.v. de Kort, de Groot(e), de Lange.

Vrijwel alle namen kunnen tot een van deze vier groepen worden teruggebracht. De meeste namen die samenhangen met andere dingen als planten, dieren, enz. kunnen tot een van de vier groepen worden herleid en wel in hoofdzaak tot de tweede groep.

5. Dubbele voornamen

We wezen reeds op het ontstaan van voornamen onderscheiden van achternamen of familienamen en op het feit dat de achternaam aanvankelijk ook vaak een verborgen voornaam was. Tot in de 17e en 18e eeuw kwam veel voor dat de personen met twee voornamen werden aangeduid zoals Jan Hendrik Paelen, Wilhelmina Jan Goyaerts, Hendrik Jan Aarts, enz. Deze namen drukken uit dat bedoeld is resp. Jan (zoon) van Hendrik Paelen, Wilhelmina (dochter) van Jan Goyaerts, Hendrik van Jan Aarts. De tweede voornaam betekent dan ook niets anders dan dat de drager van de eerste voornaam zoon of dochter is van de man die de drager is van de tweede.

Eerst na 1700 ontstaat het gebruik van de dubbele, nog later zelfs de drievoudige of nog meervoudige voornamen, waarbij de tweede of derde voornaam geen enkele verwijzing doet naar de naam van de vader (of moeder), soms wel naar een ander familielid.

In de familie Aarts treedt dit voor de eerste maal op in 1746 bij de namen van Maria Anna Aarts, dochter van Jan Aarts en Catharina van Mol.

In de familie Sassen krijgen Nicolaas Josephus en Reinier Silvester Sassen, zonen van Nicolaas en Elisabeth Coninx, die in 1702 en 1711 geboren worden eerst twee voornamen. De naam Silvester zal wel gegeven zijn omdat hij op 31 december wordt gedoopt (St. Silvester). In hetzelfde gezin komen nog voor Maria Catharina geboren in 1705 en Joanna Maria Elisabeth geboren in 1714.

In de familie Leysens treedt dit verschijnsel het eerst op in 1692 als de dochter van Joannes Baptist Leysens als eerste twee namen krijgt, gevolgd door Anna Maria geboren in 1708 en Franciscus Bernardus, geboren in 1711.

In de familie Janssens krijgt Henricus Josephus Janssens geboren in 1735 en zoon van Christiaan Janssens twee voornamen.

Vanaf ± 1700 kan men dus niet meer zonder meer uit de tweede voornaam de naam van de vader afleiden. In de 19e eeuw ontstaat het gebruik van de achtervoeging Hzn., Jzn., enz.

6. De dubbele geslachtsnaam

Een der familienamen, namelijk de naam Sassen Clingh heeft onze bijzondere aandacht vanwege het dubbelkarakter van de naam.

Dubbele geslachtsnamen van dit type, vergelijk ook de dubbelnamen Busken Huët, Werumeus Buning, Drooglever Fortuyn en dergelijke, zijn ontstaan door de toevoeging van de familienaam van de moeder aan de eigen naam. Zo ontstaat als regel een dubbele naam van dit type. Ook kent men dubbele namen door toevoeging van de naam van een al of niet adellijk goed of een heerlijkheid aan de eigennaam. Zo ontstond bijvoorbeeld de naam Hoyneck van Papendrecht. Cornelis Hoyneck (1612-1667) kocht de heerlijkheid Papendrecht en noemde zich toen Cornelis Hoyneck van Papendrecht, welke naam op zijn kinderen overging.

Ook kwam voor dat een kind bij de doop als laatste voornaam een geslachtsnaam werd gegeven, die dan natuurlijk altijd voluit geschreven moet worden. Een voorbeeld hiervan is Linthorst Homan, Enno van Gelder. De naam Sassen Clingh behoort tot de eerste groep. De familienaam van deze stam is Sassen en deze blijft zo totdat rond 1800 Reinier Sassen zich noemt R.Sassen Clingh, door de naam van zijn moeder Elisabeth Clingh achter zijn naam te plaatsen. De vraag rijst waarom R.Sassen deze toevoeging aan zijn naam heeft verbonden. De vraag is niet definitief te beantwoorden. Dergelijke toevoegingen kunnen om verschillende redenen gebeuren. In 1800 bestond in ons land nog niet de Burgerlijke Stand. Het gebeurt bijvoorbeeld wanneer de familienaam van de moeder dreigt uit te sterven, of men is gecharmeerd op een dubbele naam, of wat niet onmogelijk is: er heeft een administratieve fout plaats gehad bij de registratie in de Burgerlijke Stand of bij een kerkelijke administratie. Dreigt de geslachtsnaam van de moeder uit te sterven bij gebrek aan mannelijke nakomelingen dan kan men tegenwoordig een verzoek aan de Kroon doen om de naam van de moeder te mogen toevoegen aan die van een van de kinderen en een dergelijk verzoek wordt als zijnde redelijk in de regel ingewilligd. De moedersnaam komt dan echter vóór die van de vader te staan; Karel de Geus, waarbij Heystek de naam van de moeder is, gaat dan bijvoorbeeld heten Karel Heystek de Geus. Willekeur wordt door de wettelijke bepalingen voorkomen (G.Uitman, blz.183).

De dubbele naam Sassen Clingh wordt in de akten van de Burgerlijke Stand te Eersel en Bergeijk als twee woorden geschreven maar met verbindingsteken. Soms komt echter geen verbindingsteken voor, hetgeen onzes inziens de juiste schrijfwijze is. Dit gebeurt onder meer in de Burgerlijke Stand te Rotterdam, ofschoon niet consequent. Er is geen enkele reden om tussen de namen Sassen en Clingh een verbindingsteken of koppelteken te plaatsen. Het koppelteken wordt alleen gebruikt in bepaalde met name aan te duiden soorten van samenstellingen. Hiertoe behoort de schrijfwijze van namen van gehuwde vrouwen, bijvoorbeeld Joanna Aarts-Leysens. De naam Sassen Clingh valt hier kennelijk niet onder, dan alleen in het geval van Elisabeth Sassen-Clingh (overl. 1791), de echtgenote van Nicolaas Sassen.

Hier staat tegenover dat de schrijfwijze van de Burgerlijke Stand kracht van wet heeft en afwijking hiervan in officiële stukken niet is toegestaan.

Het is duidelijk dat alleen de afstammelingen van Reinier Sassen (Clingh) de naam Sassen Clingh dragen.

7. Verschillen in de naam van de families en in hun schriftelijke aanduiding

Het is bekend dat er een grote variatie bestaat in de mondelinge en schriftelijke aanduiding van de familienamen. Bij de korte aantekeningen welke bij de namen van de families Leysens, Janssens, Aarts en Sassen (Clingh) gegeven worden, blijkt dat tot + 1795 er een sterke verscheidenheid bestaat in de vorm waarin de naam voorkomt. Voor de genealoog is dit zelfs een bron van bijzondere moeilijkheden. Leden van dezelfde familie worden met soms sterk afwijkende namen aangeduid.

De oorzaak hiervan is niet ver te zoeken. Vóór de invoering van de Burgerlijke Stand (Etat civil) bestonden er geen voorschriften omtrent de vaste naamsaanduiding. De namen werden opgeschreven op het gehoor. Dit gebeurde onder meer bij de optekeningen van doop, huwelijk en overlijden in de kerkelijke registers en in de schepenregisters. Deze noteringen beginnen in Noord en Zuid Nederland na + 1560 o.a. samenhangend met de besluiten van het Concilie van Trente (1558). De inschrijvingen in de parochieregisters geschieden vaak door geestelijken, die uit andere plaatsen afkomstig waren of door de koster, die wellicht minder ontwikkeld was. Op deze wijze kon het gemakkelijk gebeuren dat de namen van leden van dezelfde familie op

verschillende wijzen geschreven werden. De verschillen nemen met het voortschrijden van de eeuw duidelijk af en eindigen praktisch met de invoering van de Burgerlijke Stand.

In België wordt de Burgerlijke Stand ingevoerd na de inlijving van het land bij Frankrijk (1 oktober 1795). Dit betekent dat men in België vanaf + 1795 beschikken kan over de registers van de Burgerlijke Stand, althans voor zover deze aanwezig zijn. Want in de eerste jaren na de invoering van de Burgerlijke Stand liet de toepassing van het voorschrift nog al te wensen over. Eerst na 1815 werd de toepassing algemeen.

In Nederland verliep de invoering van de Burgerlijke Stand anders en later. In 1796 ontstond de Bataafse Republiek die in 1806 werd omgevormd tot het Koninkrijk Holland, dat eerst in 1810 bij Frankrijk werd ingelijfd. Hierdoor werd eerst met ingang van 1 januari 1811 de Codex van Napoleon bij Keizerlijk Decreet voor het Zuidelijk deel van ons land, waaronder Brabant, en met ingang van 1 maart 1811 voor het gehele land ingevoerd.

Tot de Code Napoleon behoorde de Code Civil, waarin de bepalingen over de acten van de Burgerlijke Stand. Hierin werd onder meer bepaald dat alle inwoners een vaste voornaam en familienaam moesten hebben. Zoals gezegd geven we bij de vier families de ons bekende variaties in de namen. Het meest sprekende voorbeeld in de familie is wel de naam van Maria Theresia Schwibben, de vrouw van R.W.Sassen Clingh. Hiervan komen voor de variaties, Schwibben, Schwibbe, Schwippe, Sweepe, Zwebbe, Swebbe, Schwebbe (zie akte van naamsvaststelling door notaris Jongeneel te Rotterdam dd. 6 mei 1836, nr.87).

8. Alias - namen

We hebben er reeds op gewezen dat de namen van de mensen tot aan de invoering van de Burgerlijke Stand zeer onvast waren. Men was vrij in het gebruiken en geven van namen. Men kende de namen in hoofdzaak op het gehoor, hetgeen oorzaak was van dikwijls zeer uiteenlopende uitspraken en schrijfwijzen. De naamgeving werd voornamelijk beoefend en bepaald in en door de mondelinge communicatie, een communicatie, welke zich bovendien kenmerkte door een eenvoudige ongecompliceerde en primitieve structuur, waarin het affectieve moment sterk domineerde. Dit alles was oorzaak dat er niet alleen een variatie optrad in de schrijfwijze van de namen, maar ook in de namen zelf. Een persoon had vaak twee namen en deze twee namen werden ook schriftelijk opgetekend. Men spreekt dan van alias-namen, omdat in de aanduiding

de tweede naam wordt ingeleid met alias.

In de familie Sassen hebben we als voorbeeld:

Ida Paulussen alias Boers, de vrouw van Jacobus Sassen.

In de familie Janssens heet de eerst bekende:

Christiaen Janssens ook Christiaen Janssens alias Bacx (S.Dimpna Archief + 1650).

In de stamboom van het geslacht Aarts komt de tot heden oudst bekende Aarts voor als:

Aert Marcelissen en als Aerts Teeuwen (+ 1630).

Stephanus Aert Teeuwen komt voor onder de namen Teeuwen (1676), Mattheeuwen (1678), Theeuws (1685-1691), Matheus (1680).

Een ander voorbeeld is: Aerthsoone Jan Cooman Aerts alias Duereman (Chijnsboek van Thorn folio 56 ro. 1735)(Cooman = Koopman).

9. De naam Sassen Clingh

De oorspronkelijke naam van de familie Sassen Clingh is Sassen. Vóór 1800 heet de familie Sassen zonder achtervoeging van de naam Clingh; na 1800 heette Reinier Sassen, de zoon van Nicolaas Sassen en Elizabeth Clingh, die op 15 oktober 1770 te Rotterdam getrouwd zijn, Reinier Sassen Clingh. De reden van deze naamsverandering is niet bekend. Nicolaas Sassen was afkomstig uit Elsloo in Zuid-Limburg en werd op 7 februari 1780 te Rotterdam begraven. Hij heette toen nog Nicolaas Sassen. Voor zover ons uit gegevens van het gemeentearchief te Rotterdam bekend is heeft eerst zijn zoon Reinier de naam Sassen Clingh gedragen. Hij heeft de naam van zijn moeder achter de naam van zijn vader geplaatst of anderen hebben dit gedaan en hij heeft de naam overgenomen. De Burgerlijke Stand bestond toen nog niet en de naamgeving was vrij.

De naam Sassen Clingh wordt in de Burgerlijke Stand steeds geschreven in twee woorden. In de Burgerlijke Stand van Rotterdam wordt de naam Sassen Clingh soms zonder, soms met verbindingsstreepje geschreven, in de Burgerlijke Stand van Eersel en Bergeijk wordt tussen de twee delen een verbindingsstreepje geplaatst.

De naam Sassen Clingh komt nog voor te Maastricht, waar nog afstammelingen leven van de broer van Josephus Reinier Sassen Clingh, namelijk Johannes Sassen Clingh die naar Maastricht verhuisde en twee zonen had, Willem en Constant. In de telefoongids van Rotterdam komt de naam Sassen Clingh niet voor, wel de naam Sassen.

Volgens Carnoy, Origines des noms de familles en Belgique, is de naam Sassen een Germaanse naam. De oorspronkelijke vorm is Saxon, Sakso, maar in het Nederlands is tengevolge van het zware beginaccent de eindlettergreep gereduceerd tot "en". Saxon wordt Sassen (blz. 60).

De naam Sassen is volgens Meertens ook een vadersnaam of patronymicum, Meertens geeft als voornaam Sasse, waarvan zijn afgeleid de familienamen Sasse(n) en Sassing (ing = zoon) (blz.26).

Joh. Winkler noemt de naam Sassen onder de oneigenlijke vadersnamen of quasi patronymicale geslachtsnamen. "Wat hun vorm betreft zijn deze namen wel patronymica; immers zij staan in de tweede naamval. Maar gelet op hun aard en eigenlijke betekenis kan men ze niet tot de eigenlijke patronymica, in den nauwkeurigen zin van het woord rekenen". (De Nederlandsche Geslachtsnamen). De stam of wortel van deze (woorden) geslachtsnamen is niet een mans voornaam, maar een ander woord, dat een beroep, ambt of iets anders aanduidt. Tot deze quasi patronymica noemt Winkler op blz.187 de naam Sassen, onder 'de bijzondere Friesche maagschapsnamen'. In par.69, blz.201 e.v. gaat Winkler hierop door en zegt "Wellicht behoren sommige patronymica als geslachtsnamen voorkomend b.v. Friesinga, Sassink e.a. ook tot deze groep van namen, aan de namen van volken ontleend". Maar omdat de namen Fries, Saks, enz. die aan de geslachtsnaam ten grondslag liggen zowel mansvoornamen zijn als volksnamen, zo is het twijfelachtig of men hier met het ene of met het andere te doen heeft.

Behalve Sassink noemt Winkler als namen, die vooral onder de Friezen voorkomen, ook nog: Sassinga, Sassing, Saxema, Sassema, Sasma, Sassen. Deze namen betekenen allen, aldus Winkler, afstammelingen of zoon van eenen Saks of van mannen die een dezer namen als Saxo, als voornaam droegen (blz.201-202).

A.E.H.Swaen legt in zijn boek Nederlandsche Geslachtsnamen verband tussen de namen Sas, Sasse, van Sasse, Sasse van Ysselt, Sassen, Sasburg en het woord sluis (dat ook sas genoemd wordt). Volgens deze interpretatie zou de naam Sassen dus beschouwd moeten worden als afgeleid van de naam van een ding, namelijk een sas of sluis (blz.104). Tot slot merken we nog op dat de naam Sas en Sasse door weer anderen wordt opgegeven als een voornaam van Friese oorsprong, en wel een mannelijke voornaam. Vrouwelijk vorm is Sasje (Meyer en Luytingh, in: Onze voornamen, blz.280).

10. Clingh

Omtrent de oorsprong en de betekenis van de naam Clingh kunnen we geen verdere mededelingen doen. De naam Cling of Clingh komt in de 17e eeuw ook in het Brabantse voor.

In een zoenbrief uit Oss in het jaar 1607 komt de naam Clingh voor en wel "als één der vier onpartijdige mannen van weggen des afflijvighen (d.i. de man die gedood werd", namelijk Aert Hermans Clingh. Hij was schepene van Oss. Zie Bossche Bijdragen, Dl. XII, J.Cunen, Zoenbrieven uit Oss 1933-1934, blz.73-79. Ook Aert Hermen Clingh (1600) en Aert Hermen Clingh (1632) zie J.Cunen, Geschiedenis van Oss, blz.106 e.v.

Bij de samenstelling van het hoofdstuk over de naam van de familie hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van de aanwijzingen welke wij hiervoor ontvingen van Drs.J.M.Renders.

HOOFDSTUK V

De genealogische voorstelling van de familie Sassen Clingh

1. Inleiding

Er zijn verschillende manieren om de leden van een familie en hun onderlinge verwantschap voor te stellen. Men kan dit doen in de vorm van:

- a. een stamreeks of voorouderreeks,
- b. een stam- of geslachtstafel, ook wel stamboom genoemd,
- c. een kwartierstaat.

De voorstellingen onder a en b genoemd gaan uit van de oudst bekende voorvader en dalen af naar de laatste, thans nog levende generatie; de voorstelling in de vorm van de kwartierstaat gaat uit van de eigen persoon en stijgt op tot zover men gaan wil en gaan kan.

De stamreeks is de eenvoudigste en ook meest beperkte vorm van weergave van de afstammelingen. Zij geeft - uitgaande van de oudst bekende stamvader - de opeenvolgende generaties, die van hem afstammen tot op heden. Zij geeft de afstamming in de rechte lijn en bevat dus alleen naamdragers en verwaarloost in elke generatie de andere kinderen en de zijtakken.

De stam- of geslachtstafel meestal stamboom genoemd, is een genealogische voorstelling, die eveneens uitgaat van de oudst bekende stamvader, maar alle afstammelingen tot op heden vermeldt. Zij bevat dus alle naamdragers, mannelijke en vrouwelijke, maar ook de namen van de mannen van de vrouwelijke afstammelingen. Indien dit gebeurt noemt men de opeenvolgende geslachten de filiaties, overeenkomend met de generaties van de stamreeks.

Het geheel van de afstammelingen van een bepaald echtpaar, zowel in de mannelijke als in de vrouwelijke lijn noemt men het parenteel.

De afstammelingen zelf heten de cognaten (afgeleid van cognatus, hetgeen betekent "door geboorte verwant").

Opm.: De naam stamboom geeft oorspronkelijk een artistieke voorstelling van een genealogie aan in de vorm van een boom. Hij is ontstaan uit de verwantschapsboom van het Romeinse recht.

De kwartierstaat, ook vooroudertafel genoemd, geeft het meest volledige overzicht van de voorouders van een persoon, omdat het een voorstelling is van alle voorouders, zowel van vaders- als van moederszijde van de persoon in kwestie. Hoe verder men teruggaat in het verleden, hoe duidelijker men een overzicht heeft van zijn voorouders, en indien ook de beroepen vermeld worden van de voorouders, geeft de kwartierstaat de beste voorstelling van zijn afkomst. De naam kwartierstaat is oorspronkelijk ontleend aan de heraldiek. Een wapen kan verdeeld zijn in vier delen, of kwartieren, die elk de wapens van de vier grootouders bevatten. Een kwartierstaat gaat echter veel verder dan de vier grootouders, zij geeft ook aan de acht overgrootouders, de zestien bet-overgrootouders, enz.

De kwartierstaat geeft in een overzichtelijke vorm aan alle voorouders van één persoon. De persoon, waarvan de kwartierstaat uitgaat is de kwartierdrager of probandus. Iedere opklimmende generatie is een parentatie. De kinderen van eenzelfde gezin hebben uiteraard dezelfde kwartierstaat, behalve bij een dubbel huwelijk. (Vergelijk C.Pama, Heraldiek en Genealogie, Utrecht 1969).

De verschillende personen in een kwartierstaat worden op een vaste wijze genummerd. Wij passen de meest gebruikelijke nummering toe. De kwartierdrager krijgt het nummer 1, de ouders resp. 2 en 3, de grootouders 4 en 5, en 6 en 7, enz. Alle mannen hebben dus een even nummer, alle vrouwen een oneven.

De gezamenlijke genealogische voorstellingen geven een volledig overzicht - indien zij althans volledig zouden zijn uitgewerkt, hetgeen praktisch niet wel mogelijk is - van al onze bloed- en aanverwanten. Bloedverwant zijn immers al diegenen tussen wie een relatie van afstamming van eenzelfde persoon (vader, grootvader, enz.) bestaat, hetzij in de rechte lijn (vader - zoon), hetzij in de zijlijn (broers, neven).

Aanverwantschap is een relatie die bestaat tussen één van de echtgenoten en de bloedverwanten van de andere echtgenoot (broers en zusters, neven en nichten, enz.). Aanverwantschap berust dus op bloedverwantschap en ontstaat alleen door aanhuwelijking.

Bloedverwantschap bestaat tussen al diegenen die van eenzelfde voorouder afstammen, anders gezegd, wanneer in de kwartierstaten van twee

personen een of meer dezelfde namen voorkomen, zijn zij elkaars bloedverwant in een of andere graad.

Bloedverwantschap (evenals aanverwantschap) wordt uitgedrukt in graden. Vader - zoon is 1e graad, broers zijn 2e graad, oom en neef is 3e graad, zonen van broers zijn 4e graad, enz. Het beginsel voor de gradatie luidt: elke directe afstamming is één graad en de graad van verwantschap wordt bepaald door de som van de geboorten, waardoor beide personen van de gemeenschappelijke stamvader afstammen. Tussen twee kleinzonen bestaat verwantschap in de 4e graad.

Aangezien de namen en data van de stamreeks of voorouderreeks ook voorkomen in de stam- of geslachtstafel, meestal stamboom genoemd, zullen we ons in de genealogische voorstelling van de familie beperken tot het meedelen van de stamboom en van de kwartierstaat. Voor de wijze van voorstellen van de stamboom kiezen we de verticale voorstellingswijze, waardoor een duidelijk overzicht van de elkaar opvolgende generaties en hun ontwikkeling ontstaat. Het is uiteraard niet mogelijk de generaties van de familie, welke ons thans bekend zijn op één blad te vermelden, zodat we genoodzaakt zijn de stamboom over verschillende bladzijden te verdelen. De aanduiding van de opeenvolgende generaties met Romeinse cijfers zal de lezing ervan vergemakkelijken.

2. De stamboom van de familie Sassen Clingh

I

N.N. Sassen
geb. + 1600

II

Petrus
geb. + 1630
overleden 14 maart 1678 (?)
geh. + 1650
met Ida Wijnen

Hubertus ?
geb. + 1640
overleden 10 maart 1703
geh. + 1660
met Sybilla Dullens

Barbara (?)
overleden 25 oktober 1699
geh. vóór 1657
met Gerardus Nelissen

Jacobus
geb. + 1630
overleden 1 januari 1704
geh. + 1650
met Ida Paulussen alias Boers

II

Jacobus Sassen

+ 1630 - 1 januari 1704

x

Ida Paulussen alias Boers

III

Nicolaas

geb. + 1654

overleden 1701

geh. 25 november 1691

met Elisabeth Coninx

Maria

geb. 9 augustus 1657

Simon

geb. 26 mei 1659

Johannes

geb. 8 april 1662

Henricus

geb. 23 oktober 1664

Mathice

geb. 27 juni 1667

Jacobus

geb. vóór 1653 (zie blz.56)

III

Nicolaas Sassen

1654 - ?

x

Elisabeth Coninx

IV

Ida

geb. 29 september 1692

Joannes

geb. 20 januari 1697

Margaretha

geb. 2 juni 1698

Hubertus

geb. 5 augustus 1699

Nicolaas Josephus

geb. 22 juli 1702

Margarita

geb. 25 november 1703

Maria Catharina

geb. 30 september 1705

Jacobus

geb. 24 januari 1707

overl. 21 oktober 1797

geh. I 10 september 1733

met Anna Maria van Aalst

II met Maria Johanna Hermans

Reinier Silvester

geb. 30 december 1711

overl. 15 maart 1787

geh. met Johanna Kalten

Johanna Maria Elisabeth

geb. 13 januari 1714

Hubertus

geb. 17 (ged.18) oktober 1709

IV

Reinier Silvester Sassen

1711 - 1787

x

Johanna Kalten

V

Nicolaas Sassen

1742 - 1780

x

Elisabeth Clingh

V

Maria Ida

geb. 12 juli 1739

Nicolaas

geb. 18 juni 1742 te Elsloo

overl. 7 februari 1780 te Rotterdam

geb. 15 oktober 1770 te Rotterdam

met Elisabeth Clingh

Josephus

geb. 4 november 1744

Henricus Antonius

geb. 30 november 1745

Gerardus

geb. 21 maart 1747

Jacobus

geb. 4 februari 1752

Odilia

geb. 28 december 1756

VI

Reinier

geb. 4 juni 1772 te Rotterdam

overl. 23 april 1813 te Rotterdam

geb. 3 oktober 1791 te Rotterdam

met Bernadina Zegelaar

Jacobus

geb. 22 juni 1774

overl. 23 oktober 1778

Theodorus

geb. 30 december 1775

Anna Catharina

geb. 28 oktober 1777

overl. 11 november 1778

VI

Reinier Sassen

1772 - 1813

x

Bernadina Zegelaar

*Hubertus Nicolaas
geb 5-Meze 3. 10. 1810
overl. 1 november 1812
R'dam*

VII

Nicolaas

geb. 17 december 1792

overl. 20 januari 1794

Elisabeth Maria

geb. 27 november 1795

overl. 2 februari 1801

Alida Maria

geb. 6 mei 1797

Adriana Johanna

geb. 12 maart 1799

overl. 18 maart 1799

Johanna Wilhelmina

geb. 12 maart 1799

overl. 18 maart 1799

Nicolaas Christianus

geb. 4 juni 1800

overl. 5 november 1801

Godefridus Wilhelmus

geb. 8 september 1802

overl. 8 september 1802

Maria Bernardina

geb. 25 september 1803

Elisabeth Maria

geb. 25 september 1803

overl. 21 februari 1806

Jacobus Wilhelmus

geb. 26 juni 1805

Bernardina

geb. 5 juni 1806

overl. 19 december 1833

Reinier Wilhelmus

geb. 21 mei 1808

overl. 18 december 1863 te Casteren N.Br.

geh. 1 juni 1836 te Rotterdam

met Maria Theresia Schwibbe

VII

Reinier Wilhelmus Sassen Clingh

1808 - 1863

x

Maria Theresia Schwibbe

VIII

1. Josephus Reinier

geb. 4 mei 1837 te Casteren

overl. 24 september 1916 te Eersel

geh. 28 oktober 1867 te Eersel

met Maria Cornelia Aarts

2. Johannes Antonie

geb. 15 september 1840 te Casteren

overl. 23 november 1922 te Maastricht

geh. 10 mei 1872 te Driel

met Margaretha Helena van Beurden

3. Petrus Franciscus Aloysius

geb. 18 januari 1843 te Casteren

overl. 6 mei 1911 te Maren

geh. I 11 mei 1871 te Kessel

met Emiliana van Linde

II 17 mei 1877

met Johanna van de Kamp

VIII-1

Josephus Reinier Sassen Clingh
1837 - 1916

x

Maria Cornelia Aarts

IX-1

- B.* 1. Josephus Wilhelmus Johannes
geb. 17 oktober 1868 te Borkel en Schaft
overl. 30 september 1930 te Eersel
geh. 8 februari 1898 te Eersel
B met Wilhelmina Moonen
- B* 2. Maria Theresia Lucia
geb. 17 oktober 1868 te Borkel en Schaft
overl. 16 mei 1949 te Eindhoven
geh. 15 november 1898 te Bergeijk
B. met Adrianus A.F.M.Willems
3. Aloysia Henrica Josephina
geb. 4 maart 1870 te Borkel en Schaft
overl. 26 maart 1872 te Eersel
- B* 4. Josina Maria
geb. 28 januari 1872 te Eersel
overl. 19 januari 1960 te Bergeijk
geh. 26 augustus 1902 te Bergeijk
B. met Franciscus J.C.Aarts
5. Hendrikus Sebastianus
geb. 22 november 1873 te Eersel
overl. 15 september 1877 te Eersel.

VIII-2

IX-2

Maria Elisabeth Johanna
geb. 25 juni 1873 te Driel
overl. 27 juli 1873 te Driel

Maria Elisabeth
geb. 24 december 1874 te Driel
overl. 25 november 1957 te Maastricht
geh. 16 juni 1903 te Maastricht
met Petrus J.Thöni
geb. 7 juli 1868 te Maastricht
overl. 13 juni 1943 te Maastricht

Elisabeth Theresia
geb. 2 mei 1875 te Driel
overl. idem

Wilhelmus Reinier
geb. 14 mei 1876 te Driel
overl. 10 maart 1948 te Brussel (Evere)
geh. 24 mei 1910 te Maastricht
met A.Schneiders
geb. 29 oktober 1883 te Meersen
overl. 30 juni 1933 te Brussel

Johannes Antonie Sassen Clingh
1840 - 1922

x

Margritha Helena van Beurden
geb. 15 april 1846
overl. 27 mei 1923

Pauline Celestine
geb. 24 juli 1877 te Driel
overl. 5 juli 1878 te Driel

Pauline Celestine
geb. 12 juni 1879 te Driel
overl. 22 november 1934 te Maastricht
geh. 20 juni 1911 te Maastricht
met Theodorus Hubertus Lemmens

Theresia Cornelia
geb. 8 december 1881 te Driel
overl. 12 februari 1967
geh. 25 juni 1918 te Maastricht
met M.F.J.Lagasse

Johanna Anastasia
geb. 27 maart 1884 te Driel
overl. 3 augustus 1971
geh. 20 november 1923 te Maastricht
met Theodorus Gerardus van Bregt

Maria Elisabeth Henriëtta
geb. 19 januari 1886 te Maastricht
overl. 11 juli 1886 te Maastricht

Josephina
geb. 21 juli 1887 te Maastricht
overl. idem

Constant Mathieu
geb. 11 maart 1890 te Maastricht
overl. 24 februari 1968 te Maastricht
geh. 9 november 1920 te Maastricht
met Augustine Elise Hubertine Odile
Pechholt

VIII-3

IX-3

I

Aloysius Wilhelmus
geb. 13 juli 1872
overl. 14 juli 1872

Wilhelmina Elisabeth
geb. 26 juni 1873

*geb. justave Coels ?
Ammerlaan*

Elisabeth Theresia
geb. 17 februari 1875
overl. 26 maart 1875

Petrus Franciscus Aloysius
Sassen Clingh

1843 - 1911

x

I. Emerentia van Linde

geb. 23 oktober 1846

overl. 24 februari 1875

II. Johanna van de Kamp

geb. 14 maart 1859 te Alem

overl. 28 mei 1928 te Maren

II

Antonia
geb. 17 februari 1878
overl. 11 mei 1883

Maria Theresia
geb. 4 januari 1880
overl. 4 januari 1880

Maria Theresia
geb. 24 januari 1881
overl. 25 januari 1881

N.N.
Doodgeboren kind 1883

Maria Theresia
geb. 4 januari 1886
overl. 4 januari 1886

Antonia Arnolda Gijsberta
geb. 20 juli 1889
overl. 30 juli 1889

Maria
geb. 30 juni 1890
overl. 29 januari 1891

Theresia
geb. 13 april 1891
overl. 13 april 1891

Maria
geb. 27 maart 1892
overl. 27 maart 1892

Maria Theresia
geb. 30 mei 1893
overl. 24 augustus 1969 te Geldrop (Religieuse)

VIII-3

IX-3 (vervolg)

Antonius Josephus Maria
geb. 16 april 1899
overl. 2 mei 1899

Anna Maria Hendrika
geb. 13 november 1901 Religieuse

3. De kwartierstaat van Josina Maria Sassen Clingh

	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127
III	64 Ola Nitelike 18-12-1906 7-1-1907 18-6-1942 Sassen	65 Nicolaas 12-6-1942 Sassen	66 Sassen 18-10-1970	67 Elisabeth Clingh	68 Willelm Xangelare	69 Willem Xangelare	70 Maria Sassen	71 Maria Xangelare	72 Maria Xangelare	73 Maria Xangelare	74 Maria Xangelare	75 Maria Xangelare	76 Maria Xangelare	77 Maria Xangelare	78 Maria Xangelare	79 Maria Xangelare	80 Maria Xangelare	81 Maria Xangelare	82 Maria Xangelare	83 Maria Xangelare	84 Maria Xangelare	85 Maria Xangelare	86 Maria Xangelare	87 Maria Xangelare	88 Maria Xangelare	89 Maria Xangelare	90 Maria Xangelare	91 Maria Xangelare	92 Maria Xangelare	93 Maria Xangelare	94 Maria Xangelare	95 Maria Xangelare	96 Maria Xangelare	97 Maria Xangelare	98 Maria Xangelare	99 Maria Xangelare	100 Maria Xangelare	101 Maria Xangelare	102 Maria Xangelare	103 Maria Xangelare	104 Maria Xangelare	105 Maria Xangelare	106 Maria Xangelare	107 Maria Xangelare	108 Maria Xangelare	109 Maria Xangelare	110 Maria Xangelare	111 Maria Xangelare	112 Maria Xangelare	113 Maria Xangelare	114 Maria Xangelare	115 Maria Xangelare	116 Maria Xangelare	117 Maria Xangelare	118 Maria Xangelare	119 Maria Xangelare	120 Maria Xangelare	121 Maria Xangelare	122 Maria Xangelare	123 Maria Xangelare	124 Maria Xangelare	125 Maria Xangelare	126 Maria Xangelare	127 Maria Xangelare
II	1 Josina Maria Sassen Clingh	2 Josina Maria Sassen Clingh	3 Josephus Xangelare	4 Josephus Xangelare	5 Josephus Xangelare	6 Josephus Xangelare	7 Josephus Xangelare	8 Josephus Xangelare	9 Josephus Xangelare	10 Josephus Xangelare	11 Josephus Xangelare	12 Josephus Xangelare	13 Josephus Xangelare	14 Josephus Xangelare	15 Josephus Xangelare	16 Josephus Xangelare	17 Josephus Xangelare	18 Josephus Xangelare	19 Josephus Xangelare	20 Josephus Xangelare	21 Josephus Xangelare	22 Josephus Xangelare	23 Josephus Xangelare	24 Josephus Xangelare	25 Josephus Xangelare	26 Josephus Xangelare	27 Josephus Xangelare	28 Josephus Xangelare	29 Josephus Xangelare	30 Josephus Xangelare	31 Josephus Xangelare	32 Josephus Xangelare	33 Josephus Xangelare	34 Josephus Xangelare	35 Josephus Xangelare	36 Josephus Xangelare	37 Josephus Xangelare	38 Josephus Xangelare	39 Josephus Xangelare	40 Josephus Xangelare	41 Josephus Xangelare	42 Josephus Xangelare	43 Josephus Xangelare	44 Josephus Xangelare	45 Josephus Xangelare	46 Josephus Xangelare	47 Josephus Xangelare	48 Josephus Xangelare	49 Josephus Xangelare	50 Josephus Xangelare	51 Josephus Xangelare	52 Josephus Xangelare	53 Josephus Xangelare	54 Josephus Xangelare	55 Josephus Xangelare	56 Josephus Xangelare	57 Josephus Xangelare	58 Josephus Xangelare	59 Josephus Xangelare	60 Josephus Xangelare	61 Josephus Xangelare	62 Josephus Xangelare	63 Josephus Xangelare	
I	1 Josina Maria Sassen Clingh	2 Josina Maria Sassen Clingh	3 Josina Maria Sassen Clingh	4 Josina Maria Sassen Clingh	5 Josina Maria Sassen Clingh	6 Josina Maria Sassen Clingh	7 Josina Maria Sassen Clingh	8 Josina Maria Sassen Clingh	9 Josina Maria Sassen Clingh	10 Josina Maria Sassen Clingh	11 Josina Maria Sassen Clingh	12 Josina Maria Sassen Clingh	13 Josina Maria Sassen Clingh	14 Josina Maria Sassen Clingh	15 Josina Maria Sassen Clingh	16 Josina Maria Sassen Clingh	17 Josina Maria Sassen Clingh	18 Josina Maria Sassen Clingh	19 Josina Maria Sassen Clingh	20 Josina Maria Sassen Clingh	21 Josina Maria Sassen Clingh	22 Josina Maria Sassen Clingh	23 Josina Maria Sassen Clingh	24 Josina Maria Sassen Clingh	25 Josina Maria Sassen Clingh	26 Josina Maria Sassen Clingh	27 Josina Maria Sassen Clingh	28 Josina Maria Sassen Clingh	29 Josina Maria Sassen Clingh	30 Josina Maria Sassen Clingh	31 Josina Maria Sassen Clingh	32 Josina Maria Sassen Clingh	33 Josina Maria Sassen Clingh	34 Josina Maria Sassen Clingh	35 Josina Maria Sassen Clingh	36 Josina Maria Sassen Clingh	37 Josina Maria Sassen Clingh	38 Josina Maria Sassen Clingh	39 Josina Maria Sassen Clingh	40 Josina Maria Sassen Clingh	41 Josina Maria Sassen Clingh	42 Josina Maria Sassen Clingh	43 Josina Maria Sassen Clingh	44 Josina Maria Sassen Clingh	45 Josina Maria Sassen Clingh	46 Josina Maria Sassen Clingh	47 Josina Maria Sassen Clingh	48 Josina Maria Sassen Clingh	49 Josina Maria Sassen Clingh	50 Josina Maria Sassen Clingh	51 Josina Maria Sassen Clingh	52 Josina Maria Sassen Clingh	53 Josina Maria Sassen Clingh	54 Josina Maria Sassen Clingh	55 Josina Maria Sassen Clingh	56 Josina Maria Sassen Clingh	57 Josina Maria Sassen Clingh	58 Josina Maria Sassen Clingh	59 Josina Maria Sassen Clingh	60 Josina Maria Sassen Clingh	61 Josina Maria Sassen Clingh	62 Josina Maria Sassen Clingh	63 Josina Maria Sassen Clingh	

HOOFDSTUK VI

De oudste generaties van de familie Sassen Clingh

We hebben getracht uit de vele Sassen-naamdragers de achtereenvolgende stamvaders op te sporen, om daarna de samenstelling van hun gezinnen na te gaan, en verder ons vooral beziggehouden met de stamvader van de volgende generatie, terwijl wij de overige leden van de gezinnen, vooral uit de oudere generaties na hun vermelding, verder onbesproken laten.

De nominatieve gegevens omtrent de oudste generaties van de familie Sassen zijn ontleend aan de Parochieboeken van de kerk van Elsloo. De doopboeken beginnen echter eerst in 1653, dood- en trouwboeken resp. in 1657 en 1658. Deze aanvang is vooral voor een katholieke streek als Elsloo, vrij laat, maar hangt wellicht samen met de verplaatsing van dorp en kerk, waarover wij reeds eerder spraken. De parochieboeken lopen door tot + 1800. Aansluitend hieraan bezit de parochie moderne registers.

De oudste registers zijn zeer duidelijk geschreven en goed leesbaar. Wellicht zijn het copieën van originele boeken. Ze zijn echter, zoals vaak voorkomt, niet volledig. In het Registrum Mortuorum wordt medege-deeld dat over de jaren 1664 tot 1676 geen aantekeningen zijn gemaakt. Op een andere plaats is - gezien de paginering - een bladzijde uitge-sneden.

Op 3 mei 1972 heeft de pastoor van Elsloo, de heer Gulikkers ons wel-willend gelegenheid gegeven de registers te consulteren. Op het Rijks-archief te Maastricht berust een microfilm van deze registers.

Om praktische redenen hebben wij ons bij ons onderzoek beperkt tot het raadplegen van de parochieregisters. Hadden wij de gelegenheid gehad om ook de zeer talrijke schepenregisters van het oude Elsloo, die eveneens op het Rijksarchief te Maastricht aanwezig zijn, te raadplegen, dan hadden wij zowel in de orde van de tijd als in die van de zekerheid onzer ge-gevens en de nadere bijzonderheden, veel meer resultaat gekregen. Nu zijn we bij de samenstelling van de eerste generaties uit de periode van 1600-1700 en voor de onderlinge verhouding van de verschillende personen en gezinnen aangewezen op de overgebleven parochieboeken en kunnen wij ons in hoofdzaak slechts baseren op de doopinschrijvingen en de namen van ouders en peters en meters. Hierin blijft echter een hypothetisch element aanwezig.

De doop van Godefridus Sassen op 13 augustus 1655 is de eerste vermelding van de naam Sassen in het parochieregister van Elsloo. Hij is de zoon van Petrus Sassen en Ida Wijnen en bij zijn doop treden als peter en meter op Jacobus Sassen en Maria Martens (Par.Reg., blz.10).

Op grond van deze en nog enkele andere inschrijvingen kunnen we vaststellen dat er omstreeks 1625 minstens twee, mogelijk meer, families Sassen in Elsloo wonen, waarvan de kinderen omstreeks 1650 in het huwelijk treden en tussen 1650 en 1670 kinderen laten dopen in de parochiekerk. Afgaande op de namen van peters en meters mogen we veronderstellen dat er tussen deze gezinnen - er zijn er in elk geval een zestal - verwantschap bestaat.

Gezien de verbreiding van de naam Sassen in Elsloo en omgeving is het niet waarschijnlijk dat al diegenen die in 1650 de naam Sassen dragen, afstammelingen zijn van één ouderpaar. De parochieregisters brengen ons wat dit betreft niet verder. Bovendien moeten we rekening houden met de mogelijkheid van emigratie en immigratie naar en van omliggende plaatsen.

De hier volgende gegevens omtrent de oudste gezinnen Sassen worden daarom onder het nodige voorbehoud gegeven en willen niet meer zijn dan een verantwoorde hypothese. De gegeven namen komen in de genoemde registers voor, maar er is niet altijd voldoende zekerheid te krijgen omtrent de juiste identiteit van de vermelde personen. Vooral de overlijdensregisters zijn zeer summier; ze vermelden alleen de naam en slechts zelden wordt iets meer aangetekend dan het feit van begraven te zijn.

Op grond van de combinatie van gegevens van doop, huwelijk en overlijden en vergelijking van data en namen moeten er + 1650 de volgende gezinnen Sassen in Elsloo hebben bestaan.

De volgorde is willekeurig, aangezien de geboortedata van personen moet liggen rondom 1625 en zij dus in het doopregister niet kunnen voorkomen.

Het zijn de gezinnen:

1. Petrus Sassen x Ida Wijnen
2. Hubertus Sassen x Petronella Smeets

- 3. Henricus Sassen x Marga Vrancken
- 4. Hubertus Sassen x Sybilla Dullens
- 5. Barbara Sassen x Ger. Nelissen
- 6. Jacobus Sassen x Ida Paulussen

Al deze huwelijken zijn gesloten of vóór 1658, of buiten Elsloo. Zij komen niet voor in het Huwelijksregister van Elsloo, maar hun kinderen worden tussen 1650 en 1670 in Elsloo gedoopt.

We mogen aannemen dat deze ouders geboren zijn + 1625 en dat zij zonen en dochters zijn van een of meer Sassen's geboren + 1600.

1. Petrus Sassen

Geboren vermoedelijk + 1630 te Elsloo

zoon van Jacobus (?) Sassen.

Gehuwd + 1650 met Ida Wijnen L.C. (= Loco conjugatus)

Overleden 14 maart 1678 (?) Par.Reg. blz.9

Hieruit geboren:

Godefridus 13 augustus 1655 Par.Reg. blz.10

peter: Jacobus Sassen

meter: Maria Martens

Het huwelijk Sassen-Wijnen is niet in het huwelijksregister vermeld, aangezien dit eerst in 1658 aanvangt. Volgens de aantekening L.C. = Loco conjugatus in het doopregister bij de doop van Godefridus zijn de ouders in Elsloo (gedoopt), in elk geval getrouwd. Petrus komt dus wellicht uit een gezin Sassen van Elsloo.

Als peter treedt op Jacobus Sassen. Aangezien er slechts één kind van Petrus Sassen gedoopt is, althans genoteerd is, kan dit zowel de eerste als de laatste of de enige uit het gezin zijn. De peter kan dus zowel de vader als de broer van Petrus Sassen zijn.

2. Hubertus Sassen

Geboren + 1630

Gehuwd vóór 1666 met Petronella Smeets

Overleden 23 november 1707

Par.Reg. blz.33

nec non in suae, uxoris suae suorumque ac dictae uxoris suae Dullens parentum, consanguiniorum et affinium animarum refrigerium missaum solemnem de venerabili sacramento fundavit in ecclesia nostra parochiali perpetuum decantandam cujus memoria in benedictione sit".
Einde transcriptie.

(Transcriptie van Drs. J.A.K. Haas,
R.A. Maastricht)

Vertaling

1703 10 maart.

Hubertus Sassen, schipper en koopman, die ter ere van Christus de Verlosser, die waarlijk, werkelijk en wezenlijk in de gedaante van de Eucharistie verborgen is, tot vermeerdering van de eerbied jegens dat ontzagwekkende mysterie, heeft, niet zonder toestemming van zijn vrouw en van de zijnen en van de dierbare bloedveranten en verwante zielen van zijn genoemde vrouw Dullens, een plechtige, heilige Mis, die voor altijd gezongen moet worden ter ere van het eerbiedwaardige Sacrament ingesteld in onze parochiekerk, wiens herinnering tot zegen zij.

(vert. Dr. F. Verbruggen)

Deze uitzonderlijk lange en merkwaardige inschrijving van de dood van Hubertus Sassen, de echtgenoot van Sybille Dullens moet wellicht in verband gebracht worden met een voor die tijd in de Maasdorpen bekend religieus verschijnsel, namelijk de overgang van veel Maasschippers en hun families tot het Protestantisme. De overgang van de katholieke godsdienst bij de Maasschippers hangt natuurlijk samen met het feit van het veelvuldig contact met de bewoners van de Hollandse steden en hun zakenrelaties aldaar. Drs. Th. Bos, die de Maasvaart aan een onderzoek onderwierp - zie hierover meer bij Nicolaas Sassen (Hoofdstuk X) - geeft hiervan verschillende voorbeelden ter illustratie. Deze overgang nam een zodanige vorm aan, dat in de officiële kerkelijke documenten de bisschoppen van Roermond wezen op het verband tussen de Maashandel en de religie en zij hierover schriftelijk moesten rapporteren te Rome.

Hubertus Sassen, ook schipper en koopman over de Maas en dus ook onderworpen aan de verleiding tot geloofsovergang, is hieraan blijkbaar niet bezweken maar bleef trouw aan het katholieke geloof in het bijzonder aan het door de toenmalige Hervormde leer zo bekritiseerde leerstuk van de Eucharistie en hij heeft zelfs tot vermeerdering van de eerbied jegens

dat ontzagwekkende mysterie een fundatie aan de kerk gesticht waaruit voor altijd een plechtige mis moet worden gezongen ter ere van het H. Sacrament. De herinnering aan de welgestelde Sassen zij tot zegen van de parochie van Elsloo.

5. Barbara Sassen

Geboren + 1630

Gehuwd vóór 1658 met Gerardus Nelissen

Overleden 25 oktober 1699

Par.Reg. blz.20

In het overlijdensregister staat de volgende aantekening onder haar naam:

Vidua

mater Joannis Nelissen

soror Margarita Sassen

Uit deze aantekening in het overlijdensregister blijkt o.a.

1. dat Barbara Sassen in 1699 weduwe was.
2. dat zij de moeder is van Joannis Nelissen, en dat haar andere zoon Cornelius mogelijk overleden is.
3. dat zij de zuster is van Margarita Sassen.

Uit dit huwelijk zijn geboren

Cornelius

11 januari 1657

Par.Reg. blz.11

peter Laurentius Meyer

meter Sibilla (Dullens?)

Joannis

8 december 1661

Par.Reg. blz.21

peter Joannis Creeften

meter Petronella Creeften

Uit de aantekening bij de doop van Cornelius staat als meter vermeld een Sibilla waarvan de achternaam moeilijk leesbaar is. Mogelijk is Sybilla Dullens bedoeld. (De naam Sybilla komt in Elsloo zeer weinig voor).

6. Jacobus Sassen

Geboren + 1630

Gehuwd + 1650 met Ida Paulussen alias Boers

Overleden 1 januari 1704

Het gezin Jacobus Sassen is voor ons wel het belangrijkste gezin, omdat het vrijwel zeker is dat deze Jacobus Sassen, de oudste ons bekende stamvader van de familie Sassen Clingh is. Er behoeft ons inziens weinig twijfel over te bestaan dat de afstamming van de familie Sassen Clingh op hem teruggaat. Een bijzonderheid welke in dit verband vermelding verdient, is het voorkomen van de naam Reinier in het gezin van zijn zoon Nicolaas, evenals de naam Nicolaas. Beide namen zijn kenmerkend voor de voorouders van de familie Sassen Clingh.

Het gezin Jacobus Sassen telt 5 kinderen, welke in het doopregister vermeld zijn. De oudste Nicolaas wordt niet vermeld, maar is volgens andere mededeling (zie achter) geboren in 1654.

Een afzonderlijke vermelding verdient het 7e kind, volgens het doopregister geboren op 24 juni 1690 uit de ouders Jacobus Sassen en Ida Boers. De moeder wordt nu niet Ida Paulussen alias Boers genoemd, maar alleen Ida Boers. Als peter komt voor Jacobus Creeften, welke naam Creeften ook als peter c.q. meter voorkomt bij de eerste vijf kinderen, terwijl als meter voorkomt Margarita Sassen pro Sybilla Dullens. Zie verder blz. 52 en blz.56.

Op grond van de tot nu genoemde gezinnen Sassen en een ontleding van de onderlinge verhoudingen komen wij tot onderstaand overzicht.

We geven alleen de namen van de echtelieden, de kinderen en de namen van de doopgetuigen.

<u>A</u>	<u>B</u>	<u>C</u>
Petrus Sassen	Hubertus Sassen	Barbara Sassen
x Ida Wijnen	x Sybilla Dullens	x Ger. Nelissen
<hr/>	<hr/>	<hr/>
Godefridus 1655	Geen	Cornelius 1657
p. Jacobus Sassen		Joannes 1661
		p. Sybilla Dullens
		p. Creeften
		m. Creeften

<u>D</u>	<u>E</u>	<u>F</u>
Jacobus Sassen x Ida Paulissen alias Boers	Hubertus Sassen x Petronella Smeets	Henricus Sassen x Margaretha Vrancken
-----	-----	-----
7 kinderen p. Creeften m. Boers m. Margarita Sassen pro Sybilla Dullens 1690	Catharina 1666	Petrus 1663

Tussen de gezinnen E en F zien wij noch onderling, noch met betrekking tot de gezinnen A, B, C en D enig verband. Dit ontbreken van enig verband is uiteraard geen grond voor enigerlei conclusie, maar wij moeten deze gezinnen verder buiten beschouwing laten.

Hubertus Sassen - Dullens en Huberts Sassen - Smeets zullen wel geen broers zijn, omdat eenzelfde voornaam aan twee in leven zijnde kinderen in hetzelfde gezin niet vaak voorkomt.

Tussen de gezinnen A tot en met D bestaat onderling wel relatie. In gezin A en D komt voor de naam Jacobus Sassen. In gezin A als peters van het kind Godefridus (1655). Jacobus en Petrus kunnen van eenzelfde generatie zijn en zijn dus mogelijk broers. Ze kunnen beiden zonen zijn van een Sassen, die ook Jacobus heet. De naam Jacobus komt voorlopig in alle generaties voor.

De gezinnen B en C, resp. Hubertus Sassen-Dullens en Barbara Nelissen-Sassen hebben gemeenschappelijk Sybilla Dullens resp. als echtgenote en als meter. Mogelijk zijn Hubertus en Barbara broer en zuster.

De gezinnen C en D, resp. Barbara Nelissen-Sassen en Jacobus Sassen hebben gemeenschappelijk de naam Creeften als peter en meter. De familie Creeften is wellicht aan beide gezinnen geparenteerd, en zo kunnen ook Jacobus en Barbara broer en zuster zijn, c.q. neef en nicht; c.q. zonder familierelatie. Tenslotte treedt hier nog op Margarita Sassen (1690). Deze kan uit een volgende generatie zijn.

Wij komen dan tot de onderstaande mogelijke relatie:

N.N.Sassen I; Jacobus (?)
geb. + 1600

<u>Petrus</u> geb. + 1630	<u>Hubertus</u>	<u>Barbara</u>	<u>Jacobus</u>
x Ida Wijnen	x S.Dullens	x Ger.Nelissen	x Ida Paulussen alias Boers
<hr/>		<hr/>	
Godefridus 1655		Cornelius 1657	Nicolaas 1654

N.N. Sassen II
geb. + 1600

<u>Hubertus</u>	<u>Henricus</u>
x Smeets	x Marg. Vrancken
<hr/>	
Catharina 1666	Petrus 1663

De namen van de dopelingen Catharina 1666 (dr. van Hubertus Sassen-Smeets) en Petrus (zn. van Henricus Sassen-Vrancken) brengen ons niet verder, ook niet de namen van de doopgetuigen. Deze Hubertus en Henricus Sassen zullen wel tot een andere stam behoord hebben.

Hier staat tegenover dat de naam Hubertus en de voornaam Henricus in de familie Sassen tot in de 19e eeuw in gebruik blijft.

Het Registrum Mortuorum brengt als eerst overledene van de familie Sassen: Henricus Sassen te Elsloo overleden/begraven op 5 december 1659 Par.Reg. blz.5. (We mogen aannemen dat deze overledene een volwassen man is, althans er ontbreekt de toevoeging "infans", kind).

Op 3 december 1660 overleed Joannes Sassen Par.Reg. blz.5. In het gezin van Jacobus Sassen-Paulussen komt de naam Joannes voor, evenals de naam Henricus.

Omstreeks 1650 worden nog andere leden van familie Sassen genoemd.

Margarita Sassen

meter in 1682 bij doop zn. (Petrus) van Hub. Sassen-Peeters.

idem in 1690 bij doop dr. van Jacobus Sassen.

idem in 1692 bij doop dr. van Nicolaas Sassen.

Mogelijk is Margarita Sassen een zuster van de genoemde

Hubertus (een andere dan reeds vermelde)

Jacobus

Nicolaas

Verder nog:

Maria Sassen

(gehuwd met Henrice Smeets)

met dr. Catharina, geb. 14 februari 1679 Par.Reg. blz.44

peter bij doop Hubertus Sassen.

Anna Sassen

meter bij vorige doop 1679 Par.Reg. blz.44

en meter bij doop van volgend kind

Maria Sassen en Henr. Smeets

namelijk Petrus geb. 19 maart 1681 Par.Reg. blz.47

overleed 30 augustus 1699 Unor Jon Hendrikx.

Mechtildis Sassen (gehuwd met Engelbert van Loo).

doop van een zoon op 9 april 1679 Par.Reg. blz.44

overleed 15 februari 1685

Joannes Sassen

peter bij doop van Joannes op 9 april 1679

zn. van Mechtildis Sassen en Engelbert van Loo

Joannes broer van Mechtildis.

HOOFDSTUK VII

Jacobus Sassen (+ 1630 - 1704)

In de periode tussen 1650-1700 vragen twee gezinnen Sassen onze aandacht, namelijk het gezin van de reeds genoemde Jacobus Sassen - Paulussen en dat van zijn zoon Nicolaas Sassen - Coninx. Met deze twee gezinnen begint een duidelijke lijn van afstamming en raken we uit de sfeer van deveronderstellingen. De afstamming kan van nu af aan beter bewezen worden, althans voor zover de kerkelijke registers betrouwbaar zijn. Voor deze generaties hebben wij tevens gebruik kunnen maken van de genealogie van de familie Sassen, zoals deze verschenen is in het serie-werk Nederlands Patriciaat Jrg. 38 en 39. In deze genealogie, die begint met de persoon Jacobus Sassen, worden echter voor de generatie, die begint met de kleinzoon van Jacobus Sassen, die naar 's-Hertogenbosch verhuist en ook Jacobus heet, geen andere bijzonderheden vermeld, dan die welke wij uit de kerkelijke registers konden verzamelen. Blijkbaar heeft de samensteller van deze genealogie ook geen schepenregisters geconsulteerd.

Jacobus Sassen

geb. + 1630

geh. + 1650 met Ida Paulussen alias Boers

overl. 1 januari 1704

R.M. blz.33

begraven 5 januari 1704

Jacobus Sassen was schepen en Kapitein van Elsloo.

"Scabinus et Capitaneus Esloensis" zoals hij genoemd wordt in het overlijdensregister, blz.33.

Huwelijk

Omstreeks 1650 treedt hij in het huwelijk met Ida Paulussen, ook genoemd Ida Paulussen alias Boers en na 1662 ook als Ida Paulissen aangeduid. Zij is waarschijnlijk eveneens afkomstig uit Elsloo, aangezien bij dopen van kinderen uit dit huwelijk enkele malen vermeld wordt, dat Jacobus Sassen en Ida Paulussen L.C. = Loco conjugatus, d.w.z. ter plaatse gehuwd zijn.

Bij de doop van drie kinderen van Jacobus Sassen, namelijk van

Maria 9 augustus 1657

Simon 26 mei 1659

Johannes 8 april 1662

wordt zijn vrouw genoemd Ida Paulussen alias Boers.

Bij de doop van de kinderen

Henricus 23 oktober 1664

Mathias 27 juni 1667

wordt zijn vrouw Ida Boers genoemd.

Tweede huwelijk?

Op 24 juni 1690 wordt in het doopboek ingeschreven de doop van Ida, dochter van Jacobus Sassen en Ida Boers, waarvan resp. Jacobus Creeften en Margarita Sassen pro Sybilla Dullens peter en meter zijn.

Deze doop is te merkwaardiger omdat op 22 februari 1689 een Jacobus Sassen in het huwelijk treedt niet met Ida Boers uiteraard, want daar was hij reeds mee gehuwd (geweest); maar met Margareta Boers. Getuigen bij het huwelijk zijn Joannes Nelissen en Egidius van de Wijer et aliis (Huw.Reg. blz.197).

In het overlijdensregister wordt het overlijden vermeld van Ida Boers op 6 maart 1692.

Mogelijk is hier een fout in de inschrijving geslopen. Ida Boers, die in 1690 een kind krijgt kan niet dezelfde persoon zijn als Ida Paulussen alias Boers, die in 1654 en 1657 kinderen kreeg.

Mogelijk is ook de tweede Jacobus een ander dan de eerste Jacobus, en wel een zoon van de eerste, geboren vóór 1653, het begin van de Parochie Registers.

Kinderen uit het huwelijk van Jacobus Sassen en Ida Paulussen.

Volgens het parochieregister werden uit het huwelijk van Jacobus Sassen en Ida Paulussen minstens 6 kinderen geboren, maar het parochieregister van Elsloo begint eerst in 1653 en de oudste zoon wordt hierin mogelijk niet vermeld.

1. Nicolaas

geb. 1653

volgens Ned. Patriciaat 38 Jrg. 1952, blz.272.
Hierin wordt hij opgegeven als de vader van de tweede ons bekende generatie en als de zoon van Jacobus Sassen - Ida Paulussen, zie verder.

2. <u>Maria</u>		
geb. 9 augustus 1657	get. Natalus Gijzen	
	Maria Creeften	
3. <u>Simon</u>		
geb. 26 mei 1659	get. Wijnandus Haegmans	
	pro Joes Creeften	
4. <u>Johannes</u>		
geb. 8 april 1662	get. Johannes Boers	
	Barbara Lensen	
5. <u>Henricus</u>		
geb. 23 oktober 1664	get. Johannes Boers	
zie verder	Catharina van de Dries	
6. <u>Mathias (Mathice)</u>		
geb. 27 juni 1667	get. Johannes Hendrikcx	
	Catharina van de Dries	
7. <u>Jacobus</u>		
geb. vóór 1653?	zie verder	

De gezinnen van de kinderen van Jacobus Sassen-Paulussen

ad 2. Maria Sassen

dr. van Jacobus
en van Ida Paulussen

geb. 9 augustus 1657 te Elsloo

geh. 3 september 1680 te Elsloo met Bartholomeus Lenaerts + *Elsloo 14.12.1740*

get. Ida Creeften

Petrus Wynen

Huw.Reg.

overl. 4 juni 1725 te Elsloo

Overl.Reg. blz.46

Hieruit geboren:

1. <u>Joanna (Lenaerts)</u>		
geb. 28 september 1681 te Elsloo	get. Simon Sassen	Par.Reg. blz.48
	Barbara Sassen	
2. <u>Joannes (Lenaerts)</u>		Par.Reg. blz.53
geb. 4 februari 1685 te Elsloo	get. Joannes Creeften	
	Maria Simons	

Opm.

Uit de gegevens van de kerkelijke registers alleen is natuurlijk niet te bepalen of personen die met dezelfde naam voorkomen op verschillende data van geboorte, huwelijk en overlijden ook inderdaad dezelfde personen zijn.

ad 5. Henricus Sassen

zn. van Jacobus

en van Ida Paulussen

geb. 23⁹ oktober 1664 te Elsloo

geh. met Gertrudis Hendrickx X

(~~Huwelijk~~ niet vermeld in Par.Reg.)

Gezien het voorkomen van dezelfde peter- en meternamen als in het gezin van Mathys Sassen, zal deze Henricus Sassen wel een broer zijn van Mathys en dus eveneens uit het gezin Sassen-Paulussen voortkomen. Zijn eerste kind in het Par.Reg. te Elsloo vermeld, wordt geboren 27 september 1716. Mogelijk is hij laat getrouwd. Hiertegen pleit dat hij nog in 1736 een kind krijgt. Hij zou dan 72 jaar oud zijn.

In het Doopregister worden de volgende kinderen vermeld:

1. Jacobus

geb. 27 september 1716

get. Henr. Hendrickx
Maria Anna Huberti

2. Gerardus

geb. 27 februari 1718

get. Christoph. Huberti
pro Nicol. Leenders
Ida Sassen

3. Johannes

geb. 20 augustus 1719

get. Nicolaas Boers
Gertrudis Leenaerts

4. Nicolaas

geb. 17 december 1721

get. Christ. Huberti
pro Matheo Hendrickx
Anna Teurlinx

5. Anna Elisabeth

geb. 7 november 1723

get. Johannes Hendrickx
Petronella Haegmans

6. Margarita

geb. 16 april 1726

get. Gerardus Hendrickx
Maria Catharina Sassen

7. Mathias

geb. 25 oktober 1728

get. Mathias Hendrickx
Ida Sassen

8. Jacobus

geb. 18 april 1730

get. Johannes Willems
Mechtildis Curvers

9. Ludovicus

geb. 16 maart 1736

get. Mathias Gijsen
Ida Sassen

ad 6. Mathias Sassen

zn. van Jacobus

en van Ida Paulussen

geb. 27 juni 1667 te Elsloo

get. Joannes Hendrickx

Catharina van de Dries

geh. 21 april 1697 te Elsloo

Huw.Reg. blz.206

met Mechtildis Wilders van Linne

get. Nic. Deurlinx

Caspar Nelissen

Elisabeth Duban en Maria Boers

Uit het huwelijk M.Sassen-Wilders werden achtereenvolgens geboren:

1. Jacobus

geb. 22, ged. 23 maart 1699 te Elsloo

get. Mathias Willems
pro Johannes Sassen
Ida Boers
pro Maria Frissen

2. Ida

geb. 12, ged. 13 april 1702 te Elsloo

get. Theodorus Everardus Laumen
pro Tossano Dolmans en
Elisabeth Coninckx

overl. 22 februari 1754 te Elsloo

Overl.Reg. blz.58

3. Jacobus

geb. 7 september 1703 te Elsloo

get. Ds Franciscus Beaumont
Receptor Dm. Templis
Catharina Seymens

4. Barbara

geb. 13 maart 1706 te Elsloo

get. Johannes Tossaint
pro Andrea Heypen
Ida Sassen
pro Maria Dolmans

5. Anna Catharina

geb. 26 november 1710 te Elsloo

get. Christofori Huberti
pro Egidio Wilders
Ida Sassen
pro Maria Sassen

6. Elisabeth

geb. 6, ged. 7 juli 1712 te Elsloo

get. Christofori Huberti
Elisabeth Sassen

7. Hubertus

geb. 14 maart 1716 te Elsloo

get. Mathias Leenaerts en
Maria Catharina Laboon dite
Lambermont

ad 7. Jacobus Sassen

geb. vóór 1653

mogelijk zoon van Jacobus
en van Ida Paulussen

geh. 22 februari 1689 met

Margareta Boers

Huw. Reg. blz.197

get. Joanna Nelissen
Egidio v.d.Wyer et Aliis

Hieruit o.a.:

Ida

geb. 24 juni 1690

get. Jacobus Creeften
Margaretha Sassen
pro Sybilla Dullens

HOOFDSTUK VIII

Nicolaas Sassen (1654-)

zn. van Jacobus

en van Ida Paulussen

De geboorte van Nicolaas Sassen wordt niet vermeld in de Parochiële Registers, daarom zou de geboorte te bepalen zijn op vóór 1653.

Volgens de genealogie Sassen in Nederlands Patriciaat wordt zijn geboorte bepaald in 1654. Jrg. 1938, blz.272.

Gehuwd 25 november 1691 met Elisabeth Conincx

Huw.Reg. blz.199

Ned.Patr. blz.272

getuigen bij het huwelijk zijn:

Egidio van de Weijer (wellicht dezelfde als

bij het huwelijk van

Jacobus Sassen en

Margarita Boers op

22 februari 1689)

Michaele Huberti(s)

Overleden ?

Nicolaas Sassen was Schepen van Elsloo.

Kinderen van Nicolaas Sassen en Elisabeth Conincx.

1. Ida

geb. 29 september 1692

get. Guil Paulissen
Margaretha Sassen

2. Joannes

geb. 20 januari 1697

get. Johannes Bayen
Maria Kreeften

3. Margaretha

geb. 2 juni 1698

get. Egidio v.d. Weyer
pro Joannes Conincx
Mechtildis Wilders

4. Hubertus

geb. 5 augustus 1699

get. Egidio v.d. Weyer
pro Huberto Sassen Sr.
Ida Boers
uxor Johannus Boyen

5. Nicolaas Josephus
geb. 22 juli (ged.23) 1702 get. Dom^s Franciscus Beaumont ...
et perillustris domina
Anna Theod. Comitissa de
Vaillingen ...

6. Margaretha
geb. 25 november (ged.26) 1702 get. Matheas Willems
Barbara Sassen

7. Maria Catharina
geb. 30 september 1705 get. Johannes Tossaint
pro Jacobus van Halsaten
Catharina Hendrickx

8. Jacobus
geb. 24 januari (ged.25) 1707 get. B. Leenaerts
Ida Boers pro
Mechtildis Lantsman
vrouw Dominus Francisci Beaumont

9. Hubertus
geb. 17 (ged.18) oktober 1709 get. Nicolaas Decolly
pro Godefr. Schaepen
Mecht. Wilders pro
Johanna Heyligers vrouw van
Johannus Sassen

10. Reinerus Silvester
geb. 30 (ged.31) december 1711 get. Caspar Nelissen
pro Domino Reinier Beaumont
et Ida Sassen

11. Johanna Maria Elisabeth
geb. 13 januari 1714 get. Nicolaas Deurlinen
Barbara Sassen
pro Isabella Bagger

Gezinnen van enkele van deze kinderen.

ad 1. Ida Sassen x Johannes Hendrikx

Hieruit volgens Par.Reg.

Margarita

geb. 19 mei 1724

get. Christofori Huberti
pro Johannes Janssen
Beatrix Boers

Vermoedelijk is Ida Sassen de dochter van Nicolaas Sassen en Elisabeth Coninx, geboren 29 september 1692 te Elsloo.

Gehuwd met Johannes Hendrikx vóór 1724.

In Par.Reg. worden geen andere kinderen vermeld.

We merken op dat er nog twee andere Ida's Sassen zijn, die in dezelfde tijd in Elsloo geboren zijn als de hiervoor genoemd.

Namelijk Ida geboren 24 juli 1690, dr. van Jac.Sassen en Marg.Boers.

en Ida geboren 12 april 1702, dr. van Mathias Sassen en Mechtildis Wilders.

ad 8. Jacobus Sassen

zn. van Nicolaas
en van Elisabeth Coninx

geboren 24 januari 1707 te Elsloo

get. B. Leenaerts
Ida Boers
pro Mechtildis Lantsman
vrouw Dominus Francisci Beaumont

geh. 1e maal 10 september 1733 met Anna Maria van Aelst

geb. 20 januari 1705 te Boxtel

2e maal

met Maria Johanna Hermans te Boxmeer

Overleden 21 oktober 1797 te 's-Hertogenbosch.

Jacobus Sassen, geboren te Elsloo, verhuist als bereden militair uit het land van Valkenburg naar 's-Hertogenbosch en wordt aldaar employé bij de Wagenposterijen van 's-Hertogenbosch op Maastricht.

Sedert 22 september 1763 is hij Poirter van 's-Hertogenbosch.

Zie over Jacobus Sassen en zijn familie Retroacten Burgerlijke Stand RA

's-Hertogenbosch 47 570 571 585

Poirtersboek 3

Sasse van Ysselt, A.F.O., De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch ..., Dl. I, blz.213

Juten; Kwartierstaten II no. 81

Mommers, A.M.M., Brabant van Generaliteitsland tot Gewest, Nijmegen 1953, blz.516.

Uit zijn huwelijk werden onder meer geboren:

Hubertus

geb. 8 augustus 1752

geh. 14 oktober 1781 met Antonetta Maria Ruweel

geb. 1760, begraven 5 juli 1810

overl. 29 augustus 1828.

Zilversmid, keurmeester, blokmeester en brandmeester.

Ontvanger der Beurzen te 's-Hertogenbosch.

De genealogie van Jacobus Sassen, zoon van Nicolaas en Elisabeth Coninx is volledig samengesteld en verschenen in Nederlands Patriciaat, Jrg.38 en 39, alleen vanaf zijn tweede huwelijk met Maria Johanna Hermans.

ad 10. Reinier Silvester

Zie volgend hoofdstuk.

HOOFDSTUK IX

Reinier Silvester Sassen 1711-1787

Geboren 30 december 1711 en gedoopt 31 december 1711 als zoon
van Nicolaas Sassen en van Elisabeth Coninckx. Par.Reg.

getuigen: Caspar Nelissen
pro Domino Reinerio Beaumont
en Ida Sassen

Uit de gegevens van deze doopinschrijving zijn de bijzondere voornamen af te leiden welke dit kind uit de familie Sassen bij zijn doop ontving, namelijk Reinerus en Silvester. De voornaam Reinerius is gegeven als hommage aan de peter Dominus Reinerus Beaumont. Deze laatste werd regelmatig ingeschreven in de Register van Elsloo als "Dominus" (Heer), een titulatuur welke slechts sporadisch voorkomt in de Registers van Elsloo. Een ander lid van de familie Beaumont, evenals diens vrouw zijn ook peter en meter geweest van andere kinderen van Nicolaas Sassen. Deze Franciscus Beaumont was Receptor Elsloensis, d.i. Ontvanger van Elsloo.

De voornaam Silvester herinnert aan St.-Silvesterdag, 31 december, zijn doopdag.

Sedert de doop van Reinier Silvester Sassen komt de naam Reinier in de volgende generaties herhaaldelijk voor. Zijn zoon heet Reinier, zijn kleinzoon Regnerus Wilhelmus, zijn achterkleinzoon heet eveneens Josephus Reinier, terwijl de naam ook nog voorkomt bij Franciscus Reinier Antonius Maria Aarts, kleinzoon van Josina Aarts-Sassen Clingh (geb. 12 juni 1952), en zoon van Johannes J.C.Aarts te Ammerzoden.

Gehuwd + 1735 met Johanna Kalten (niet in Elsloo)

begr. Overleden 15 maart 1787 (Reg., blz.95) met aantekening "Viduus (of weduwnaar van J.K.) Johanna Kalten".

Uit het huwelijk van Reinerus Sassen en Johanna Kalten werden de volgende kinderen geboren:

1. Maria Ida
geb. 12 juli 1739
Get. Caspar Dom. Gijzen
Ida Leenaerts
2. Nicolaas
geb. 18 juni 1742
Get. Ger Nelissen
Marg. Hendrickx
3. Josephus
geb. 4 november 1744
Get. Johannes Boers
Loco Theodorus Janssen
Marg. Hendrickx
4. Henricus Andreas
geb. 30 november 1745
overl. g. 12. 1745
Get. Henricus Sassen
Catharina Schreurs
Nomine Elisabeth Sassen
5. Gerardus
geb. 21 maart 1747
beqr. 4 augustus 1748
Get. Michael Boers
Ida Frederix
Nomine Barb. Detigen ex Elsloo
6. Jacobus
geb. 4 februari 1752
6
Jacobus ged. 19. 9. 1749
overl. Elsloo 26. 8. 1801
7. Odilia
geb. 28 december 1756
Get. Johanna Frederix
Odilia Cardoeck

Twee opmerkingen.

Opmerking 1

Jacobus Sassen x Anna Catharina Frederix

Getrouwd volgens het Huwelijks Register blz. 257 op 29 april 1776

Get. Mathias Smeets
Petronella Frederix

Jacobus Sassen zal wellicht de zoon zijn van Reinerus Sassen en
Johanna Kalten.

Geboren te Elsloo 4 februari 1752.

Er is ons geen andere Jacobus bekend in deze tijd die hier in aan-
merking kan komen.

Opmerking 2

Petrus Sassen ^{+ Elsloo 26.8.1801} x Margareta Gijsen ^{+ Elsloo 12.1.1796.}
Huwelijk gesloten op 29 oktober 1775 P.R.H. 249
Get. Wilh. Janssen
Odilia Cardoeck

Hieruit onder meer

1. Reinerus, *winkelier*

geb. 23 januari 1776 te Elsloo Get. Petrus Reinerus Sassen
Elsloo Maria Johanna Gijsen
do. 14.2.1823 Joanna Jansen

2. Mathias

geb. 23 maart 1777 te Elsloo Get. Jacobus Sassen
do. 14.2.1823 Joanna Jansen
dr. v. Andreas Jansen en Mechtildes Scheult
56 jr.
daglonerse
Petronella Gijsen

Petrus Sassen ^{is} ~~kan~~ een zoon ~~zijn~~ van Reinerus Silvester Sassen, ^{ged. Elsloo 19.9.1749}
geboren + 1750 (niet in P.R. gevonden), die elders gedoopt is.

De peternamen: P.Reinerus Sassen (grootvader)

Jacobus Sassen (oom)

zouden hierop kunnen wijzen; evenals de naam van zijn zoon Reinerus.

Deze naam komt in de familie Sassen pas voor sedert de doop van
Reinerus Silvester Sassen, geb. 30 december 1711, die deze naam
ontleent aan een peter buiten de familie, namelijk aan de Heer
Reinerus Beaumont.

HOOFDSTUK X

Nicolaas Sassen (1742-1780)

Geboren op 18 juni 1742 te Elsloo als zoon van Reinerus Silvester Sassen en van Johanna Kalten.

Gehuwd op 15 oktober 1770 te Rotterdam met

Elisabeth Clingh ^{o 1749}

Overleden (begraven) 8 februari 1780 te Rotterdam.

Nicolaas Sassen, het tweede kind van Reinerus Silvester, vertrekt reeds voor 1770 als jongeman naar Rotterdam. Over de motivering van deze verhuizing zijn we niet ingelicht. Bekend is echter dat er in de 17e en 18e eeuw een drukke Maasvaart met veel handelsverkeer bestond tussen de steden en dorpen aan de Maas in Zuid-Limburg en de grote steden in het Westen met name met de handelssteden Rotterdam en Dordrecht. Het beroep van Maasschipper is dan ook een oud en veel uitgeoefend beroep in de landen langs de Maas.

In Elsloo bestond ook Maasvaart. Men denke aan het nog bestaande gebouw, geheten de Schippersbeurs te Elsloo.

Het behoeft ons dan ook niet te verwonderen dat er veel personen uit Limburg zich in de loop van de 15e tot en met de 18e eeuw in diverse plaatsen van het Westen van het land aan de monden van de rivier de Maas vestigden, zoals er ook vaak kinderen gedoopt werden op plaatsen langs de rivier, maar buiten de woonplaats. Drs.Th.Bos deelt in zijn artikel over de genealogische gevolgen van het handelsverkeer over de Maas tussen Zuid-Limburg en Holland o.a. mede dat in de Dordtse Grote Kerk werd begraven "Hendrick Janssen Coninck van Elsloo in zijn leven Maesschipper, sterft in iaer ons Heere 1649 den 26 Mey, out 60 iaeren". Zijn vader was zeker Jan Coninx van Elsloe, schipper ende coopman op ter Maesen". Evenals bij de reizende kooplieden in de Kempen het geval was, handelden de Maasschippers in de 17e eeuw ook in combinatie met elkaar en verhandelden samen waren, die uit Holland gehaald werden tot in Luik toe. Onder deze Maesschippersvennoten komt verschillende malen de naam Jan van Elsloo of Jan Coninx van Elsloo voor. Bij de doop van een van de kinderen van Nicolaas Sassen en Elisabeth Coninx in 1698 treedt o.a. op Egidio van de Weyer pro Joannes Coninx, die waarschijnlijk afwezig was wegens Maesvaart.

De jonge Nicolaas, die zeker als schipper mede naar Rotterdam gevaren is, is daar achtergebleven en heeft de boot terug naar de veilige thuishaven gemist. In elk geval is hij in 1770 te Rotterdam getrouwd en verkeerde toen zeker niet in grote welstand, want zijn huwelijk is aldaar pro Deo gesloten. (Gemeente-archief Rotterdam).

Bij zijn dood in 1780 liet Nicolaas een weduwe na met twee kinderen, Reinier 8 jaar en Theodoor 5 jaar.

Kinderen van Nicolaas Sassen en Elisabeth Clingh

1. Reinier

geb. 4 juni 1772
overleden 23 april 1813

get. Reinier Sassen
Joanna Catharina Pets

2. Jacobus

geb. 22 juni 1774
overleden 23 oktober 1778

get. Jacobus Clingh
Elisabeth Sassen

3. Theodorus

geb. 30 december 1775

get. Jacobus Sassen
Dorothea Clingh

Joh
4. Anna Catharina

geb. 28 oktober 1777
begraven
overleden 11 november 1778

get. Johannes van Heiningen
Magdalena Clingh

Uit de doopgetuigen bij deze kinderen zou men kunnen afleiden dat Nicolaas kort na zijn huwelijk niet als enige van de familie in Rotterdam woonachtig was. Grootvader (?) Reinier Sassen was peter bij het eerste kind, dat naar hem genoemd werd. Elisabeth Sassen was een tweede familielid en Jacobus Sassen peter bij het derde kind kan de broer van de vader geweest zijn. Aangezien de doop van kinderen in deze tijd nog zo spoedig mogelijk na de geboorte plaats had, moesten peter en meter ook onmiddellijk ter plaatse zijn om als doopgetuigen te kunnen optreden. Het was niet mogelijk dat de familieleden Sassen na de ontvangen mededeling van de geboorte uit Rotterdam, zich nog tijdig vanuit Elsloo naar Rotterdam konden spoeden om daar als getuigen op te treden. Bij niet-aanwezigheid zouden plaatsvervangende getuigen

hebben kunnen optreden.

Jacobus en Anna Catharina zijn jong gestorven. Onze familie gaat voort op Reinier, de oudste zoon.

Van Theodoor Sassen is ons verder niets bekend.

De weduwe van Nicolaas hertrouwde op 15 november 1785 met Bernardus Bigon, jonge man uit Bergen op Zoom. Dit huwelijk werd ook in Rotterdam gesloten.

Elizabeth Clingh overleed reeds op 25 april 1791 en werd 29 april te Rotterdam begraven.

Uit de overlijdensakte van de Burgerlijke Stand van zijn zoon Reinier, gestorven op 23 april 1813, blijkt dat Nicolaas tijdens zijn leven wijnkopersknecht is geweest. (Burg. Stand 1813 nr.531, fo 9).

In dezelfde akte wordt verder vermeld dat Nicolaas en zijn echtgenote in Rotterdam overleden zijn, echter niet - hetgeen overigens gebruikelijk is, indien dit het geval is, dat zij er ook geboren zijn.

Van Nicolaas weten we echter dat hij er niet geboren is, van Elizabeth Clingh mogen we het veronderstellen.

HOOFDSTUK XI

Reinier Sassen (1772-1813)

Geboren 4 juni 1772 te Rotterdam als zoon van Nicolaas en van Elisabeth Clingh.

Gehuwd 3 oktober 1791 te Rotterdam met Bernardina Zegelaar

Overleden 23 april 1813 te Rotterdam.

Op 19-jarige leeftijd trad hij te Rotterdam in het huwelijk met Bernardina Zegelaar. Het huwelijk werd gesloten in de R.K.Kerk aan de Leeuwenstraat op 3 oktober 1791.

Testes bij het huwelijk in de kerk waren: Aldegonda Badee en
Petronella Kruids

Na 1800 heette Reinier Sassen voortaan Reinier Sassen Clingh. De naam van de moeder werd aan de naam van de vader toegevoegd. Wat hiervan de rede is, is niet bekend, uitvoeriger spraken wij hierover in Hoofdstuk V.

In de overlijdensakte van de B.S. van de gemeente Rotterdam (fo.9 nr.531 B.S. 1813) wordt vermeld dat Reinier Sassen Clingh echtgenoot is van Barendina Zegelaar, dat hij ijkmeester is geweest en geboren en gedomicilieerd was te Rotterdam.

Verder wordt vermeld dat zijn vader was Nicolaas Sassen, "Zijnde geweest wijnkopersknecht", en zijn moeder Elisabeth Clingh, beide te Rotterdam overleden en dat Reinier Sassen Clingh overleden is op 23 april 1813. De aangifte van de dood is gedaan door Willem Zegelaar (sr.), oud 78 jaar, hebbende geen beroep, wonende aan de Delftse Vaart F 246.

Willem Zegelaar, oud 44 jaar, van beroep kuiper, wonende aan de Schiedamsche Dijk 168. Hij was schoonbroer van de overledene.

Deze Willem Zegelaar is dus de broer van Bernardina Zegelaar en was geboren in 1769.

Reinier Sassen Clingh woonde bij zijn overlijden ten huize van zijn schoonvader Willem Zegelaar aan de Delftsche Vaart F 246.

De akte is opgemaakt kort na de invoering van de B.S. in 1813 voor "de Adjunct Maire, Gedelegeerd Officier van den Burgerlijken Stand der Gemeente van Rotterdam, Canton Idem, Departement der monden van de Maas".

Zie overlijdensakte B.S. nr.544 1813.

Bernardina Zeegelaar

was geboren te Rotterdam op + 27 april 1774 als dochter van wijlen Willem Zeegelaar, die tijdens zijn leven mr. kuiper was, en van wijlen Johanna Bos.

Willem Zegelaar was te Haarsteeg bij Vlijmen, Johanna Bos was te Rotterdam overleden volgens de overlijdensregisters van Haarsteeg (Hedikhuizen) en Rotterdam.

In de overlijdensakte van den 28 januari 1818 wordt zij genoemd Barendina Zeegelaar, die op den 27 januari 1818 was overleden, oud 43 jaar en negen maanden, "hebbende geen beroep geexerceerd" en toen wonende "in zeker huis staande aan de Weite Wagestraat E 659".

De aangifte van haar overlijden werd gedaan door twee neven van B. Zegelaar, namelijk Wilhelmus Maltha, oud 33 jaar borstelmakersknecht, wonende aan de Binnenweg S.62, en Pieter Seist, oud 21 jaar, luitenant bij het Bataillon Mariniers wonende aan het Haagsche Veer F 328. Zie Overlijdensakte Nr.257. Gem.Archief Rotterdam.

Kinderen van Reinier Sassen en Bernardina Zegelaar.

Uit de doop- en begrafenisregisters te Rotterdam blijkt dat het gezin van Reinier Sassen de volgende kinderen telde:

1. Nicolaas

ged. 17 december 1792

overleden 20 januari en
begraven 22 januari 1794

Johanna
d. ...
+ 6.12.1793
get. Willem Zegelaar
Johanna Bos

2. Elizabeth Maria

ged. 27 november 1795

overleden 2 februari 1801

get. Willem Zegelaar
Joanna Eekhout

3. Alida Maria

ged. 6 mei 1797

begraven 18 maart 1799

get. Willem Zegelaar
Alida Wallebroek

onegt kind:
Johannes Jacobus
overl. 2.12.1817
5 mnd oud.

4. Adriana Johanna (tweeling)

ged. 12 maart 1799

begraven 18 maart 1799

get. Jan Christiaan de Vlieg
Adriana Joanna Voermans

5. Joanna Wilhelmina

ged. 12 maart 1799

begraven 18 maart 1799

get. Willem Zegelaar
Joanna Eekhout

Wijlen van de heer C. Wasservat p. Boudewijn
In het jaar Eindigend acht Maandt des leen den, Vreese,
trentigsten April des middels, zijn voor ons, adjuant e hoire
gedescreete officier Manden Burgerlyken staat der Gemeente
van Rotterdam Janten idem Departement des onden Vreese
Maas, gecomp. Willem Legelaar, oud aepkenrentig, van
hebbende geen bevoegd Monede kan de Delf.
joh. van de Lub,

Willem Legelaar, oud Vreese van de Vreese,
Krieger woude de maen schied van de
Ayl f 168, de eerste Schoubrader in de
lyceum Schoubrader van Nagenade van
Reinier Sassen Clingh.
de melken van de vanden dat op den
drieëntwintigsten daze, des morgens ten
vijf uur, ten huize van hem eerste, van
"Parent maen vander daz van de vander
Jamen is overleden

Reinier Sassen Clingh, d. d. t. d.
noot van Barentina Legelaar, d. d. d.
geueet d. d. d. gebofen en gedomee.
heerd alhier.
wens vader Nicolaas Sassen, d. d. d.
geueet wijkopescneet f. y. wens
Meder Elizabeth Clingh, beiden alhier
Lynoverleden

En: hebben de declaranten deze acte van
overlijden na voorlezing revereit ant. g. d. d.

Wijlen van de heer van de heer W. Legelaar

6. Nicolaas Christianus

ged. 4 juni 1800

get. Christ. de Vlieg
Adriana Joanna Voermans

begraven 5 november 1801

7. Godefridus Wilhelmus

ged. 8 september 1802

get. Godefridus van Dooren
Alida Maria Hegers

overleden 8 september 1802

8. Maria Bernardina (tweeling)

ged. 25 september 1803

get. Nicolaas Sluyter
Maria Zegelaar

9. Elisabeth Maria

ged. 25 september 1803

overleden 17 februari en

begraven 21 februari 1806

10. Jacobus Wilhelmus

ged. 26 juni 1805

get. Jacobus

VII a.
gehuwd met G.M.Haak, uit Amsterdam
verwersknecht (1839)

11. Bernardina

ged. 5 juni 1806 te Rotterdam

get. Joanna Davids
Delia Sassen (= Odilia S.)

overleden 19 december 1833 te Casteren

16 december (volgens akte B.S.)

zonder beroep

12. Regnerus Wilhelmus

ged. 21 mei 1808

get. Willem Zegelaar Sr.
Joanna Eekhout

overleden 18 december 1863 te Casteren.

VIII b
13. Hubertus Nicolaas, geb. 5-Hage 3.10. 1810 overl. R'Dam 7.11. 1812

Van de 12 kinderen uit dit gezin zijn er zeker 6, wellicht 8, op zeer jeugdige leeftijd gestorven, althans vóór het derde levensjaar, terwijl een dochter op 26-jarige leeftijd overleed. Van twee andere kinderen is alleen de doop bekend.

HOOFDSTUK XII

Regnerus Wilhelmus Sassen Clingh (1808-1863)

Regnerus Wilhelmus Sassen Clingh werd geboren op 21 mei 1808 te Rotterdam als zoon van Reinier Sassen Clingh en Bernardina Zegelaar en was het twaalfde, tevens het jongste kind uit het gezin.

Omstreeks het jaar 1827 vertrok hij naar Brabant om zich te vestigen te Hoogeloon en later te Casteren (gem. Hoogeloon), waar hij onderwijzer werd. (Het Gemeente Archief te Hoogeloon bevat geen verdere mededelingen hierover).

1. Huwelijk

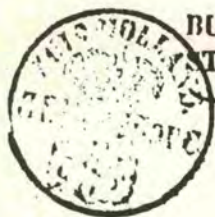
Op 1 juni 1836 is hij in het huwelijk getreden met Maria Theresia Schwibbe die te Rotterdam geboren werd op 6 september 1805 en de dochter was van Joseph Schwibbe, afkomstig uit Natingen (Duitsland) en van Catharina Launen, die afkomstig was uit Limbricht in Limburg. Over beide laatsten zie verder.

Uit de huwelijksakte, (B.S. Rotterdam Jaar 1836 nr.272) blijkt dat R.W.Sassen Clingh den 21 mei 1808 gedoopt is, dat hij voldaan heeft aan de Wet op de Nationale Militie en dat de overlijdensakten van zijn vader Reinier Sassen en van zijn vaderlijke grootouders, Nicolaas Sassen, zijn moeder B.Zegelaar en van zijn moederlijke grootouders, zijn overgelegd.

Vervolgens blijkt dat Maria Theresia Schwibbe op 6 september 1805 te Rotterdam is gedoopt, dat haar ouders Jozef Schwibben-Launen overleden zijn en dat te Hoogeloon waar R.W.Sassen Clingh toen woonde, de huwelijksafkondiging heeft plaats gehad.

Als getuigen van het huwelijk treden op een bode en een drietal bedienden. De namen Sassen Clingh of Schwibbe komen hier niet bij voor. Zijn ouders en grootouders waren reeds overleden in 1836, evenals de ouders van zijn vrouw.

Ook zijn zuster Bernardina Sassen Clingh, die eveneens als jonge dochter uit Rotterdam naar Casteren was gekomen, is aldaar op 19 december 1833 overleden. Mogelijk waren er geen familieleden meer te Rotterdam woonachtig.

BURGERLYKE STAND.
STAD ROTTERDAM.

PROVINCIE ZUID-HOLLAND.
DISTRICT ROTTERDAM.

EXTRACT.

Uit het *Doop Register* *Wand. W. (Linnen & Linnen)*
Leenenstraat.
is geëxtraheerd, dat op den *Leiden (6) September*
des Jaars *Achtienhonderd vyft (1805) ugedoopt*

Maria Theresia

Wants van Joseph Sweep
en Anna Catharina Leinwand

Wij ondergeteekende **WETHOUDER** der Stad
ROTTERDAM, Ambtenaar van den *Burgerlijken Stand*,
verklaren dat het bovenstaand Extract is overeenkomstig
met het bovengemeld Register.

Den *23 Maart*

1836.

Wij ondergeteekenden **PRESIDENT** van het *Tribunaal*,
van *Eersten aanleg* in het *District Rotterdam*, verklaren
dat de bovenstaande handteekening is die van den Heer
WETHOUDER der Stad **ROTTERDAM**, Amb-
tenaar van den *Burgerlijken Stand*, en dat dit Extract
alzoogeloof verdient.

Rotterdam, den 23 Maart

1836.

in het jaar van duizend acht honderd. Verrekenlyk door de Staten, Juny des
necdagge. Compagnien, waerom trethouders der stad Rotterdam. Simblaen
van den Burgerlyken stand

N° 272

Regnerus Wilhelmus
Sassen Clingh, oud Levensontwylig Gauen
Schiedlandersdyk, woonende te Cadore, Prouvinc
Noord Brabant; Meedogangig konn van wylen
Reinier Sassen Clingh, en van wylen
Bernardina Keegelaar, en
Maria Theresia Schwibbe, oud
Dorly, Gauen Maister, woonende binnen den stad
Meedogangig dwelken van wylen Joseph Schwibbe,

In den mede wylen Anna Catharina Stamen.
Inwacht byken Compagnien, verrocht
Huwelyke standt huwelyk by hun
Ouderling (Gegeland).

Marthe overgande in vooafgedalen vorderen,
Gene akte bywelcke slykt, dat de Compagniant de
benen wunnigsten slyk, dachten, hondert en acht
is gedwopt binnen deie stad.

De een Certificaat luidens welck de uelwederwoops de
e Nationale. Middel. heeft voldean.

3. Twee akten inhoudende bewyzen, wanket overdegen, voorn
lyken vaders en vaderlyke grootouders. als mede zynen
moeders en moederlyke grootouders.

En wocht by de vier hern agenoemde slyken, ontrent
Merelue Akten, bovens verhoord. Alth welck de moeders
kanden Compagniant, Dachtel conie in de wylen Bernadina
Keegelaar, in de laatste geelateerte wochlyde slyken
is ingeschreven, hier de benamingen Bernadina
Keegelaar, en ook Bernadina Keegelaar.

4. Gene akte van bekendheid notariel verleding
by welke verklaring is volgebragt van de klemmering
de wylen Antone wylen, als ook ontrent de wylen,
wylen hare ouders, als mede danderen lasterwinnel des
in de huren zydes ten dore overgloed wordende witen
Roktes dore te solutoren, hier ingeschreven, en vooke.
menste metgeheel verschillende benamingen, slyke
controleerend hunner slykenen de ueronder bestue te die
dangewere, is opstaet geworden.

5. Gene akte achtervolgens welke, denkerden, September
achtien, hondert en vyft de Compagniant. te dorer
stade, is gedwopt.

6. Twee akten ten bewyze wanket overdegen, vaders
en hare moeders.

~~De een Certificaat luidens welck de uelwederwoops de~~

Opmerkingen betreffende de naam van Maria Theresia Schwibbe.

Uit het Doopregister van de R.K. Kerk aan de Leeuwenstraat te Rotterdam blijkt dat aldaar is gedoopt op 6 september 1805.

Maria Theresia, dochter van Joseph Sweepe en van Anna Catharina Louwmans.

Extract uit het doopregister is gedateerd: 23 maart 1836 en bevat de handtekening van R.W.Sassen Clingh. (A R A 's-Gravenhage)

Het extract van het doodregister van de stad Rotterdam vermeldt dat op 26 juli 1811 is overleden Joseph Swebbe (Extract d.d. 23-3-1836 A R A 's-Gravenhagen).

Extract Doodregister Rotterdam.

Op 26 april 1810 is overleden Anna Catharina Lomme

de man Jan Zweebe (A R A 's-Gravenhagen)

Over de naamsverwarring ten aanzien van Maria Theresia Schwibbe worden we ingelicht door de notariële akte van de notarissen Jongeneel en Dijkmans dd. 6 mei 1836 nr.87, waarin een viertal getuigen, inwoners van Rotterdam die bovendien goed bekend zijn aan de familie Schwibbe en Laumans - verklaren "bij deze uit liefde tot de waarheid en op de vordering van Maria Th. Schwibbe dat het hen deposanten gebleken is dat in de doop en doodsregisters van de Rooms Katholieke gemeente van de Leeuwenstraat eene zeer onnauwkeurige vermelding is gedaan" en dat de namen Sweepe, Schwebbe, Swebbe, Jan Zweebe, als de naam van de vader van Maria Theresia moet luiden Joseph Schwibbe die herkomstig was uit Natingen in het hoge Stift Paderborn (Duitsland). En dat de namen Louwmans, Lomme als de naam van de moeder van Maria Theresia moet luiden Anna Catharina Laumen, geboortig uit Limbricht prov. Limburg. Welke beide ouders overleden zijn te Rotterdam resp. 26 juli 1811 en 26 april 1810.

Maria Theresia Schwibbe was voor haar huwelijk naaister van beroep. Zie Docum. A.R.A. 's-Gravenhagen Huwelijksbijlagen 4. dossier 272-1836 B.S. Rotterdam.

2. Gezin

Uit het huwelijk van Reinier W.Sassen Clingh en Maria Theresia Schwibbe werden volgens het Doopregister der Parochie Casteren drie kinderen geboren, namelijk:

1. Josephus Regnerus

geb. 4 mei 1837

get. Jacobus W. Sassen Clingh
Josina Maria Schwibbe

overleden 24 september 1916 te Eersel

2. Johannes Antonie

geb. 15 september 1840

get. Martinus Schwibbe
Joanna Maria Sassen Clingh

overleden 23 november 1922 te Maastricht

3. Petrus Franciscus Aloysius

geb. 18 januari 1843

get. Antonius van Ram
Alida Maria Poppelaars

overleden 6 mei 1911 te Maren (gem. Alem Maren en K.)

Reinier Wilhelmus Sassen Clingh overleed te Casteren op 18 december 1863 in den ouderdom van 55 jaar en 5 maanden.

Zijn vrouw Maria Theresia Schwibbe overleed te Eersel op 9 januari 1877.

Bij haar dood werd een bidprentje uitgegeven dat een gedachtenis aan beide echtelieden inhield. De namen van beide ouders komen hierop voor, eerst wordt genoemd Reinier Willem Sassen Clingh "in leven onderwijzer te Casteren", daarna "deszelfs huisvrouw Maria Theresia Schwibbe".

3. Onderwijzer te Casteren

Regnerus W. Sassen Clingh was in 1828 kwekeling aan de school in de gemeente Hoogeloon. Hij behaalde op 16 april 1828 de bevoegdheid als onderwijzer van den vierden rang te 's-Hertogenbosch en werd in 1832 openbaar onderwijzer aan de school in het kerkdorp Casteren. Hierbij kunnen we de volgende toelichting geven.

In de "Nieuwe Bijdragen ter Bevordering van het Onderwijs en de opvoeding voornamelijk met betrekking tot de Lagere Scholen in de Verenigde Nederlanden voor het jaar 1831" voor de maand september was de onderstaande oproeping geplaatst, die ons een beeld geeft, wat in die tijd van de onderwijzer verwacht werd en wat hij bij een eventuele benoeming kon verwachten. Zie Nieuwe Bijlagen, blz. 824-825 R.A. 's-Hertogenbosch.

Casteren september 1831.

"Door het overlijden van L. Michael is de onderwijzerspost alhier vacant geworden. Kandidaten van alle rangen naar dezelve willende dingen zullen zich in persoon of wel bij vrachtvrije brieven voor de 1 november a.s. dienen aan te melden bij de Heer Burgemeester te Bladel of bij bovengenoemde Heer Schoolopziener te Oirschot (J. de Jong) daarbij tevens de gevorderd wordende getuigschriften overleggende.

Een landelijk tractement van *f* 200,-- , vrije woning, *f* 36,-- corporeel, *f* 4,-- voor het onderwijzen der armen, *f* 4,-- voor leverantie van inkt, *f* 20,-- tot verwarming der school en de schoolgelden van 25 cents in de drie maanden van elk der schoolkinderen, welk getal op doorgaans 25 gerekend wordt, zijn de voordelen aan deze school verbonden.

In de tijdelijk waarneming is voorzien".

Uit andere stukken die bij de benoeming van R.W.Sassen Clingh behoren, blijkt dat deze waarneming door R.W.Sassen Clingh uit Hoogeloon werd uitgevoerd.

Regnerus W.Sassen Clingh heeft blijkbaar gesolliciteerd naar deze functie, want in dezelfde Nieuwe Bijdragen enz. van 1832 lezen we:

Casteren.

"Gemeente Hoogeloon. Op bekomen autorisatie (bedoeld is de autorisatie van Z.E. den Heere Commissaris Generaal voor het onderwijs te 's-Gravenhage) is tot schoolonderwijzer alhier benoemd, Reinier Willem Sassen Clingh "bezittende den derden rang. September 1832".

Uit deze mededeling volgt dat Reinier W.Sassen Clingh na het behalen van de bevoegdheid van den vierden rang in 1828 ook nog de bevoegdheid van den derden rang gehaald heeft en wel voor september 1832.

Over de indeling der bevoegdheden in rangen en de opleiding tot onderwijzer zie uitvoeriger bij de familie Aarts.

Verder mogen we uit zijn benoeming afleiden dat hij als inwoner der gemeente Hoogeloon en kweekeling aan de dorpschool zowel bij de plaatselijke autoriteiten als bij de schoolopziener een behoorlijke indruk heeft gemaakt en men er blijkbaar geen bezwaar in heeft gezien deze jonge Rotterdammer in Casteren te benoemen.

Uit het schrijven van 26 juli 1832 A.N. 16 van de Gouverneur der Provincie Noord Brabant aan de Minister van Binnenlandse Zaken blijkt dat er voor de benoeming van R.W.Sassen Clingh een vergelijkend examen heeft plaats gehad, en dat de schoolopziener in het 5e District van de provincie Noord Brabant, te weten Oirschot, zich kon verenigen met de nota van het plaatselijk Bestuur, waarbij de kandidaat R.W. Sassen Clingh voor de vacante post wordt aanbevolen en waarbij het plaatselijk Bestuur aan de Gouverneur autorisatie tot deszelfs aanstelling verzocht".

Omtrent de benoeming van R.W.Sassen Clingh zijn we volledig ingelicht door de nog bewaarde correspondentie welke hierop betrekking heeft en welke bewaard wordt op het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage, Ministerie van Binnenlandse Zaken, afd. Algemene Zaken.

Op de aankondiging van de vacature door het overlijden van de protestante onderwijzer Lambert Michaël in de Nieuwe Bijdragen van september 1831 alsmede in de openbare Nieuwspapieren, waren vier sollicitanten gekomen, allen voorzien van de vereiste getuigschriften. Ze kwamen resp. uit Hoogeloon, 's-Hertogenbosch, Waalwijk en Tilburg. Op 12 juli 1832 had ten overstaan van de schoolopziener J. de Jong, burgemeester en notaris te Oirschot en van de burgemeester en Raden van de gemeente Hoogeloon een vergelijkend onderzoek der kandidaten plaats, welk onderzoek duurde "van des voor middags negen uur tot des namiddags één ure" en betrekking had op de vereiste vakken van het onderwijs. (Zie Proces Verbaal van het onderzoek).

Het resultaat van het onderzoek is neergelegd in een staat van de sollicitanten naar de vacante onderwijzersplaats in de openbare Nederlandsche school te Casteren, Gem. Hoogeloon, (4e rang) vergelijkend onderzoek door den schoolopziener. De staat behorende bij het examen is getekend te Casteren, 12 juli 1832 door Burgemeester en Leden van de Raad en de schoolopziener van het 5e District.

Na het onderzoek door de schoolopziener volgde de behandeling in de vergadering van de gemeenteraad op dezelfde dag, 12 juli (Zie Extract uit het Register van Deliberaties der Gem. Hoogeloon). Uit dit Extract blijkt dat de raad eenparig het verlangen te kennen geeft dat R.W.Sassen Clingh met deze post mag worden begunstigd, speciaal omdat dezelve "bij de vereischte kundigheden in dat vak zich tijdens de langdurige tijdelijke waarneming dezer school door een zedig en onbesproken gedrag heeft onderscheiden en zich daardoor alsmede

gearrresteerd den 4 Augustus 1832 n° 258
5^e afd.

ALGEMEENE ZAKEN.

N^o.

NOTA. Bij het antwoord,
het nummer en den
datum dezer naauw-
keurig aantehalen.

S.M.
3/11

den

182

Exh: 30 July 1832 n° 148.

Naar aanleiding der missive van U H. Ed. Gestr. van

26 July 1832 n° 16,

strekkende ten geleide van het proces-verbaal en bijlagen, betreffende

tot de vervulling eener Onderwijzer's plaats te Casteren

wordt door mij, uit kracht van art. 2 van het besluit Zijner Majesteit

van 20 Maart 1814, n° 2, autorisatie verleend tot de benoeming

van Reinier Willem Sassen Clingh

bezittende den Derden rang, tot School-Onderwijzer

aldaar, en verzoek ik U H. Ed. Gestr. hiervan kennis te geven, zoo

aan de gerechtigden als aan den Districts School-Opziener, den Heer

J. de Jong te Oirschot,

als ook om mij het berigt te doen toekomen van den dag, op welken

dezelve Onderwijzer dezen post zal hebben aanvaard.

*A. J. van der
Hoogland
Ten dienste van
de Gouverneur
van Noord-Brabant
besluit van
27 Mei 1830
(Kantoorblad
n° 9)*

De Minister van Binnenlandsche Zaken;

*A. B. den de School
is een Rechts van de Rechts
verbaal*

*A. B. Voor de Expeditee
naar de vergadering
van de afdeling van
de 5^e afdeling
aanget.*

Aan den Heere Gouverneur der
provincie Noord-Brabant.

door een trouwe en onvermoeide pligtsbetrachting de toegenegenheid der inwoners in die mate heeft verworven, dat al dezelve zeer ongaarne een anderen daartoe zouden zien benoemd".

Op 23 juli 1832 zendt de schoolopziener de staat van het vergelijkend examen, het Proces Verbaal hiervan moet de opgemaakte Nota van het Gemeentebestuur naar de Gouverneur van de Provincie Noord-Brabant. Op 26 juli d.a.v. verzocht de Gouverneur van de Provincie aan de Minister van Binnenlandse Zaken de vereiste autorisatie tot de aanstelling van R.W.Sassen Clingh, (zie brief Gouverneur aan Min. van B.Z.) waarop de Minister van Binnenlandse Zaken op 4 augustus 1832 antwoordde, dat hij uit kracht van art. 2 van het besluit van Z.M. van 20 maart 1814 (het besluit waarbij de wet van 1806 werd bevestigd) autorisatie verleende tot de benoeming van R.W.Sassen Clingh; waarbij hij tevens verzocht hem te doen weten wanneer de betrokkene de functie zou aanvaarden.

De Gouverneur der Provincie antwoordde op 14 september d.a.v. dat betrokkene op 1 september 1832 de functie had aanvaard, alsmede dat hij deze functie reeds vanaf 1 september 1831 tijdelijk had waargenomen. Uit de hierboven geschetste benoemingsprocedure van R.W.Sassen Clingh blijkt hoever de centralisatie van 's lands bestuur in de eerste helft van de 19e eeuw was doorgevoerd dat zelfs voor de benoeming van een onderwijzer in een klein Brabants dorpje zowel de Gouverneur van de Provincie als de Minister van Binnenlandse Zaken hun goedkeuring moesten verlenen. Tevens blijkt dat de Protestantse overheersing in katholieke streken in beginsel doorbroken was.

Koster?

Het is algemeen bekend dat vanaf de middeleeuwen vooral op de dorpen er een nauwe betrekking bestond tussen de functie van koster en die van schoolmeester, beide functies waren instellingen van de plaatselijke kerk en als regel waren beide bedieningen aan een en dezelfde persoon opgedragen. Wellicht heeft ook Reinier Willem Sassen Clingh in de kerk van Casteren geholpen. Tijdens zijn ambtsperiode aldaar is de parochie Casteren weer opnieuw gesticht (zie hoofdstuk III) en het is bekend dat zijn naam veelvuldig voorkomt als getuige bij inschrijvingen in de kerkelijke registers van de parochie. Over de samenhang van de functies van koster en schoolmeester mogen we verwijzen naar G.van der Velden, De Kosterij van Bokhoven. 1369-1969, Tilburg 1976.

4. Waarom van Rotterdam naar Hoogeloon-Casteren?

Het is bekend dat de toestand voor katholieken, die in het onderwijs wilden gaan, in de eerste decennia van de vorige eeuw bijna in het gehele land en vooral in het Westen van het land, hopeloos was. Om als onderwijzer benoemd te kunnen worden moest men in feite protestant zijn en wel omdat degenen die de benoeming moesten doen praktisch allen protestanten waren, terwijl de als regel protestantse schoolopzieners hierbij een zeer grote rol speelden. Van de ruim zeventig schoolopzieners die in 1841 in functie waren, waren er vier katholiek en wel in Noord-Brabant. Hier kwam nog bij dat men het onderwijzerschap altijd vastkoppelde aan het kosterschap van de Hervormde Kerk ter plaatse. Als katholiek had men buiten de katholieke landsdelen praktisch geen vooruitzichten bij het onderwijs.

Blijkbaar wilde R.W.Sassen Clingh naar de school. Mogelijk speelde hier familie-relatie een rol. Uit de geschiedenis blijkt hoezeer beroepen in het algemeen en bepaalde beroepen in het bijzonder inheems kunnen zijn en blijven in verschillende families. Dat beroepen overgingen van vader op zoon kwam uiteraard vroeger meer voor dan in onze tijd. Vooral in het verleden ziet men beroepen als b.v. onderwijzer, predikant en arts heel vaak bij verschillende leden van eenzelfde familie uitgeoefend. Het is niet waarschijnlijk dat de vader van R.W.Sassen Clingh onderwijzer is geweest, maar het is niet uitgesloten dat het beroep bij andere familieleden voorkwam. In elk geval heeft een zekere J.H.Sweben in het voorjaar van 1816 een request gezonden naar de Minister van Binnenlandse Zaken, waarin hij klachten inbracht tegen een oproeping voor sollicitanten voor een toen ter tijd vacerende betrekking te Ysselstein en zulks uit hoofde dat daarbij bij uitsluiting sollicitanten van de gereformeerde godsdienst werden gevorderd. Het verzoekschrift van J.H.Sweben is opgenomen in de Bijlagen van J. de Nooy, Eenheid en verscheidenheid in het Nationale Onderwijs tijdens Willem I.

Genoemde Sweben woonde te Schiedam. We hebben gezien dat R.W.Sassen Clingh getrouwd is met Maria Theresia, dochter van Joseph Sweepe, afkomstig uit Natingen bij Paderborn in Duitsland. Het is niet onmogelijk dat er verband gelegd moet worden tussen J.H.Sweben uit

Schiedam, die onderwijzer is of wil worden (zie zijn request), en R.W.Sassen Clingh uit Rotterdam, die enige jaren later met Maria Sweepe of Schwibben trouwt. Wat hiervan zij, het ligt voor de hand dat Sassen Clingh als katholiek in Rotterdam moeilijk of niet een onderwijzersplaats kon krijgen.

5. Gezondheidstoestand van Reinier Willem.

Het zou ook niet onmogelijk zijn dat R.W.Sassen Clingh vanwege zijn slechte gezondheid in Rotterdam het advies gekregen heeft om zich in de meer gezonde Kempische zandstreek met veel bos en heide te vestigen en daar een betrekking te zoeken. Kennelijk heeft R.W. een ziekelijke gezondheid gehad. Hij stierf reeds op 57-jarige leeftijd en in het gezin, waaruit hij voortkwam en dat twaalf kinderen telde, stierven 7 kinderen in de leeftijd van + 1 jaar, 2 jaar, 3 jaar, 6 jaar en 27 jaar. In een verzoek aan Z.M. den Koning van 28 februari 1859 om een gratificatie van f 25,- als aanvulling op zijn klein salaris schrijft hij over zijn "aanhoudende ziekelijke zwakheden", terwijl de inspecteur van het lager onderwijs in Noord-Brabant, J.B.A.J.Verheyen te 's-Hertogenbosch, die op dit verzoek advies moet geven aan Gedeputeerde Staten der Provincie, over hem schrijft dat hij lijdt aan "eene verouderde borstkwaal, waardoor zijn eigen studie voor hem minder raadzaam is". Een dergelijk verzoek was in het voorafgaande jaar 1858 helaas afgewezen, terwijl hij gedurende een aantal jaren voor 1857 wel een dergelijke gratificatie had ontvangen.

6. Moeilijke gezinssituatie.

Dit laatste brengt ons op de materiële toestand van het gezin van R.W.Sassen Clingh. Ondanks zijn klein gezin was deze toestand er een van bedekte armoede. In bovengenoemd verzoek schrijft hij aan de koning dat hij "in zorgwekkende omstandigheden" is en "door het uitblijven van antwoord op zijn verzoek van 1858 en door aanhoudende ziekte zelfs in behoeftige stand verkerende is".

De reeds genoemde brief van de inspecteur van het lager onderwijs bevestigt de situatie van het gezin Sassen Clingh. Hij schrijft onder meer "eigen middelen heeft hij niet en zijn inkomsten als onderwijzer bedragen alles daaronder begrepen gemiddeld slechts f 286,-. Desniettemin heeft hij zich vele geldelijke opofferingen

getroost voor de opleiding van een zoon, die, ofschoon nu als hulponderwijzer te Valkenswaard geplaatst (bedoeld is J.R.Sassen Clingh), hem wellicht nog jaarlijks iets zal kosten". Het is wel duidelijk dat het gezin van R.W. in behoeftige omstandigheden verkeert en de inspecteur ondersteunt dan ook graag zijn verzoek en geeft de Heeren (Gedeputeerde Staten) in overweging het verzoek bij de Hooge Regering te ondersteunen.

Een dergelijk verzoek was in 1858 afgewezen.

De Minister van Binnenlandse Zaken verzocht aan Gedeputeerde Staten van Noord Brabant om de afwijzende beschikking toe te zenden aan de Burgemeester van Hoogeloon en hem te verzoeken om de afwijzende beschikking aan den adressant uit te reiken. (Zie brieven van van 17 maart 1858, 26 maart 1858 in map S.).

De uitslag van het verzoek van 1859 is ons niet bekend. Mocht andermaal een afwijzing hebben plaats gehad dan heeft het niet gelegen aan het advies van de provinciale inspecteur. Deze laatste wijst niet alleen op de zorgelijke financiële toestand van R.W. Sassen Clingh en op zijn ziekelijke omstandigheden, maar hij prijst hem "ja, in één woord Sassen Clingh is een braaf man, een goed huisvader en ijverig onderwijzer, die in alle opzichten een gratificatie van f 25,- verdient en ze hoog nodig heeft, terwijl zijn jaarwedde voor eerst nog niet schijnt te zullen worden geregeld overeenkomstig de wet". In de laatste opmerking ligt voor een groot deel de oorzaak van de moeilijkheden, namelijk in de vrijheid van de gemeenten om de salarissen van de onderwijzers in de gemeenten te regelen, ondanks de wettelijke minimum vastgestelde jaarwedden (hoofden van scholen f 400,-).

Het is bekend dat bij veel gemeentebesturen - zeker ook bij die in het Zuiden van het land - weinig belangstelling bestond voor goed onderwijs en daarmee ook voor een behoorlijke honorering van de onderwijzers. Op allerlei gronden wisten de gemeentebesturen de verplichting om althans het vastgestelde minimumsalaris van een onderwijzer aan te houden te omzeilen en stelden een lager salaris vast. De inspecteur merkt verder op dat "zijn kunde slechts matig is, doch in school doet hij wel zijn best en ware het niet dat zijn verouderde borstkwaal eigen studie voor hem minder raadzaam maakte, hij zou zich wel meer bekwamen". (Brief van de inspecteur te 's-Hertogenbosch aan Gedeputeerde Staten van Noord Brabant, 21 maart 1859).

Na zijn overlijden in 1863 heeft de raad van de gemeente Hoogeloon aan Gedeputeerde Staten verzocht het salaris van de aan te stellen hoofdonderwijzer te Casteren te bepalen op f 350,-, benevens vrije woning en tuin met 50% der inkomsten van de avondschool als veranderlijk inkomen. (Brief gemeentebestuur Hoogeloon aan Gedeputeerde Staten)

In de memorie van toelichting bij dit verzoek wordt gesteld dat het salaris, gezien het gering aantal leerlingen van Casteren wel wat hoog is, (!) doch in verband met een behoorlijk bestaan aldus is vast te stellen.

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 29-3-1864 G.gl. is het salaris vastgesteld overeenkomstig bovengenoemd besluit van de gemeenteraad van Hoogeloon.

Hierachter volgt een kort overzicht over de beide zonen van R.W.Sassen Cling, namelijk Jan en Alois, terwijl in hoofdstuk XIII gesproken wordt over de oudste zoon Josephus Reinier.

7. Johannes Antonie Sassen Clingh

Geboren 15 september 1840 te Casteren als zoon van Reinier Willem Sassen Clingh en Maria Theresia Schwibbe.

Overleden 23 november 1922 te Maastricht.

Gehuwd 10 mei 1872 te Driel (Kerkdriel), thans gem. Maasdriel (Gelderland) met Magritha Helena van Beurden

geb. 15 april 1846 en overl. 27 mei 1923 te Maastricht
zonder beroep, wonende te Driel

dr. van Paulus van Beurden overl. 19-5-1868
en van Maria Elizabeth van Eyck overl. 26-4-1856

Huwelijksakte Driel 1872 nr.9 met bijl.

J.A.Sassen Clingh heeft (vermoedelijk) in zijn jonge jaren te Hoogeloon (Casteren) het sigaren maken gezien en geleerd en is omstreeks 1870 in Driel aan de Maas met een sigarenfabriek begonnen. In Driel is zijn beroep ook winkelier. In 1879 wordt hij in de Burgerlijke Stand (geboorteakte van een van zijn kinderen) aangeduid als sigarenfabrikant.

Hij verhuist in 1884 naar Maastricht, waar hij een sigarenwinkel dreef aan de Kesselkade. (Inschrijving Bevolkingsregister op 11 december 1884).

Hij overleed op 23 november 1922, nadat hij ruim 50 jaar met Margrietha Helena van Beurden getrouwd was geweest.

Uit dit huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

1. Maria Elisabeth Johanna
geb. 25 juni 1873 te Driel B.S. no.65 Reg.Driel A 63
overl. 27 juli 1873 te Driel
- B 2. Maria Elisabeth
geb. 24 december 1874 te Driel B.S. no.142 Reg.Driel A 64
overl. 25 november 1957 te Maastricht
geh. 16 juni 1903 te Maastricht met Petrus Joannes Thöni
3. Elisabeth Theresia
Alleen overlijdensakte 2-5-1875 te Driel
- IX B. 4. Wilhelmus Reinier
geb. 14 mei 1876 te Driel B.S. no.57 Reg.Driel A 66
overl. 10 maart 1948 te Brussel
B geh. 24 mei 1910 te Maastricht met A.Schneiders
5. Pauline Célestine
geb. 24 juli 1877 te Driel B.S. no.68 Reg.Driel A 67
overl. 5 juli 1878 te Driel
- B. 6. Pauline Celestine
geb. 12 juni 1879 te Driel B.S. no.48 Reg.Driel A 69
overl. 22 november 1934 te Maastricht
geh. 20 juni 1911 met Th.Lemmens te Maastricht
7. Theresia Cornelia
geb. 8 december 1881 te Driel
overl. 12 februari 1967
geh. 25 juni 1918 met M.F.J.Lagasse te Maastricht
- B. 8. Johanna Anastasia
geb. 27 maart 1884 te Driel
overl. 3 augustus 1971
geh. 20 november 1923 met Theo van Bregt te Maastricht
9. Maria Elisabeth Henriette
geb. 19 januari 1886 te Maastricht
overl. 11 juli 1886 te Maastricht
10. Josephina
geb. 21 juli 1887 te Maastricht
overleden idem
- IX B. 11. Constant Mathieu
geb. 11 maart 1890 te Maastricht

overl. 24 februari 1968 te Maastricht
geh. 9 november 1920 met Odile Pechholt

8. Petrus Franciscus Aloysius Sassen Clingh VIII c

Geboren 18 januari 1843 te Casteren als zoon van Regnerus W. en van Maria Theresia Schwibbe.

Gehuwd 11 mei 1871 te Kessel (gem. Alem Maren en K.)

met Emerentia van Linde Huw.akte Alem ca. 1871 nr.4
geb. 23 oktober 1846 te Kessel
overl. 24 februari 1875 te Maren

17 mei 1877 te Maren (gem. Alem Maren en K.)

met Johanna Adriana van de Kamp Huw.akte Alem 1877 nr.4
geb. 14 maart 1859 te Maren
overl. 28 mei 1928 te Maren

Em. van Linde was de dr. van Alexander en van Elisabeth van Os te Kessel

Johanna Adriana van de Kamp was de dr. van Henricus en van Maria Anna van Heeswijk

Overleden 6 mei 1911 te Maren - *in d'r.*

Beroep: winkelier

sigarenfabrikant

Na zijn dood (1911) worden winkel en sigarenfabriek door de weduwe voortgezet.

Gezin

Uit het eerste huwelijk werden drie kinderen geboren, waarvan er twee op jeugdige leeftijd overleden zijn.

1. Aloysius Wilhelmus

— geb. 13 juli 1872

— overleden 14 juli 1872 *akte 15/7/72 nr. 3.*

2. Wilhelmina Elisabeth

geb. 26 juni 1873 +

Vertrokken uit Maren en gehuwd te Antwerpen met Gustave Cools.

Kwam 13.4.1898 uit R'dam in Antwerpen

akte 27/6/1873 nr 24

*te Antwerpen 28.10.1905 Louis Frans Cools,
geb. Lier 18.3.1878,
+ van*

3. Elisabeth Theresia

geb. 17 februari 1875 - *nr. 3.*

overl. 26 maart 1875

Uit het tweede huwelijk werden 12 kinderen geboren, waarvan er tien op jeugdige leeftijd stierven, terwijl van de drie uit het eerste huwelijk er al twee gestorven waren.

1. Antonia

geb. 17 februari 1878 *akte 18/2/78 n. 6*
overl. 11 mei 1883

2. Maria Theresia

een woord.
geb. 4 januari 1880
overleden ~~idem~~ *akte 29/1/80 n. 7*

3. Maria Theresia

geb. 24 januari 1881 *akte 25/1/81 n. 42*
overl. 25 jan. 1881

4. NN

Dodgeboren kind 1883

5. Maria Theresia

geb. 4 januari 1886
overleden idem

6. Antonia Arnolda Gijsberta *dina*

een woord.
geb. 20 juli 1889 *akte 22/7/89 n. 26.*
overl. 30 juli 1889

7. Maria

geb. 30 juni 1890 *akte n. 18*
overl. 29 januari 1891 *akte 30/1/91 n. 4*

8. Theresia

een woord.
geb. 13 april 1891 *akte n. 23.*
overleden idem

9. Maria

een woord.
geb. 27 maart 1892 *akte 27/3/92 n. 12.*
overleden idem

10. Maria Theresia

zonder — geb. 30 mei 1893 te Maren *akte 31/5/1893 n. 22.*
overl. 24 augustus 1969 te Geldrop
begraven 27 augustus 1969 te Son

Zuster van de Congregatie van Schijndel onder de naam

zr. Marie Aloysa

Intrede 30 juni 1915. Professie 19 augustus 1919

Lerares N.O. o.a. te Woensel en Borne.

11. Antonius Josephus Maria

Zonder — geb. 16 april 1899 *akte 17/4/99 n. 7*
overl. 2 mei 1899

12. Anna Maria Hendrika

Zonder — geb. 13 november 1901 te Maren *akte 14/11/1901 n. 37*
overl. feldrop 22.09.1979

Zuster van de Congregatie van Schijndel onder de naam

zr. Jeanne à Cruce

Intrede 4 augustus 1928. Professie 6 februari 1933 te Son.

Wij herinneren hierbij aan het gezin van Reinier Sassen (1712-1813) de grootvader van Petrus Fr. A. Sassen Clingh, waarin ook 12 kinderen geboren werden en er minstens 6, wellicht 8 op zeer jeugdige leeftijd overleden zijn. Zie Hoofdstuk XI.

HOOFDSTUK XIII

Josephus Regnerus Sassen Clingh (1837-1916)

Josephus Regnerus (Reinier) Sassen Clingh werd op 4 mei 1837 te Casteren (gem. Hoogeloon) geboren als oudste zoon van Regnerus Wilhelmus Sassen Clingh en Maria Theresia Schwibbe.

1. Opleiding en bevoegdheden

Evenals zijn vader koos hij het onderwijs als levenstaak en kreeg hiervoor zijn opleiding - vermoedelijk - bij zijn vader te Casteren. Op 4 augustus 1855 behaalde hij de bevoegdheid van onderwijzer van den vierden rang, waarvoor hij examen had moeten doen voor de Provinciale Commissie te 's-Hertogenbosch.

Op 3 april 1856 behaalde hij de bevoegdheid van den derden rang, eveneens te Den Bosch.

Bij de Lageronderwijswet van 1857 werden de verschillende rangen in de onderwijsbevoegdheden afgeschaft en vervangen door een tweevoudige bevoegdheid namelijk die van onderwijzer en die van hoofdonderwijzer (de "hoofdakte" genoemd). Ofschoon Sassen Clingh vóór 1857 zijn bevoegdheden gehaald had, wilde hij toch ook de nieuwe bevoegdheid bezitten, waarom hij zich voorbereidde voor het nieuwe hoofdakte-examen, hetgeen gezien de overgangsbepalingen van bovengenoemde wet niet noodzakelijk was. Blijkbaar wilde hij niet zijn gehele leven op basis van een verouderde bevoegdheid zijn werk uitoefenen. De voorbereiding voor de nieuwe hoofdakte-bevoegdheden zal vermoedelijk langs schriftelijke weg met leerboeken en tijdschriften hebben plaats gehad.

Op 11 oktober 1861 behaalde hij de akte van hoofdonderwijzer en op 11 oktober 1875 behaalde hij bovendien nog de akte frans lager onderwijs (Aantekeningen van J.R.Sassen Clingh).

Hij werd ingeschreven voor de nationale militie "voor de ligting van het jaar 1856, bij de loting is hem het lot no.8 ten deel gevallen". Hij werd ingelijfd bij de dienst op 19 mei 1856 en "wegens volbragte dienst op 15 mei 1861 uit de dienst" ontslagen. Hij is vermoedelijk in 1857 of 1858 in werkelijke dienst geweest.

2. Hoofd der school te Borkel en Schaft en te Eersel.

Van 1 december 1858 tot 1 juni 1862 was hij onderwijzer aan de openbare lagere school te Valkenswaard.

Op 1 juni 1862 werd hij benoemd als hoofd van de openbare school te Borkel en Schaft, welke functie hij bleef uitoefenen tot 1 juni 1870.

Van 1 juni 1870 tot 1 januari 1900 was hij als zodanig werkzaam te Eersel. De openbare school was gelegen aan de Dijk aldaar, tegenover het klooster der zusters. Het schoolgebouw bestaat thans nog en dient voor de huisvesting van de Stichting Maatschappelijk Werk en Gezinszorg (1974), Dijk 16.

Naast de school stond het schoolhuis, thans Dijk 14, waarin grootvader Sassen Clingh woonde tot hij de school verliet en verhuisde naar Bergeijk om zijn intrek te nemen bij zijn getrouwde schoonzuster Hendrika Mutsaers-Aarts, die aldaar een winkel exploiteerde in het Eind.

In het huis Dijk 14 te Eersel, dat ook nog bestaat en vrijwel ongewijzigd in gebruik is, was enige jaren gevestigd het bureau van het Streekorgaan Kempenland, thans is er de afdeling Sociale Zaken van de gemeente in gehuisvest. Voor het huis stond een rij lindebomen, die sedert enige jaren verdwenen zijn.

Op 1 juni 1895 was hij 25 jaar hoofd der school te Eersel, welk jubileum blijkbaar op gepaste wijze werd gevierd. De schoolopziener te Eindhoven, de heer Mr. Smitz heeft hem schriftelijk geluk gewenst en schreef onder meer: "Ik heb U als een mijner beste onderwijzers leren kennen en wensch tevens de gemeente geluk die U gedurende een kwart eeuw de leiding van het onderwijs heeft kunnen toevertrouwen".

3. Huwelijk.

Op 28 oktober 1867 trad Josephus Reinier in het huwelijk. Hij was toen dertig jaar oud en hoofd der school te Borkel en Schaft. Hij trouwde met Maria Cornelia Aarts, 27 jaar oud, wonende te Eersel en zonder beroep, geboren 8 december 1840.

dr. van Sebastianus Aarts, leerlooier te Eersel
en van Maria Lucia van Best uit Valkenswaard (zie verder)
Getuigen bij het huwelijk waren onder meer:

*in huis, ditte wordt naam
Sassencling
doek getu
Sassen Clingh*

te Eersel

Hendrikus Aarts, 31 jaar, leerlooier, broer van de bruid
Franciscus Aarts, 52 jaar, toen wethouder (later burgemeester), en
oom van de bruid.

Het huwelijk van Josephus Reinier Sassen Clingh met Maria Cornelia
Aarts is zeker mede de verklaring van het feit dat Jos. R. reeds
op 1 januari 1870 hoofd der school te Eersel werd en het gezin
dus kon verhuizen van Borkel naar Eersel.

Sebastianus Aarts was lid van de Plaatselijke Schoolcommissie te
Eersel, terwijl zijn broer Frans Aarts wethouder der gemeente was
en dus bij de benoeming van een hoofd van de openbare school ook
nauw betrokken was. De medewerking van de inspecteur, welke nood-
zakelijk was voor de benoeming, was blijkbaar eveneens aanwezig.

4. Het gezin van J.R.Sassen Clingh.

Het gezin van J.R.Sassen Clingh-Aarts bestond uit 5 kinderen,
waarvan er twee op jeugdige leeftijd overleden, deze werden resp.
1½ en 3 jaar.

1. Josephus Wilhelmus Johannes

Zonder ~ geb. 17 oktober 1868 te Borkel
overl. 30 september 1930 te Eersel
geh. 8 februari 1898 te Eersel met Wilhelmina Moonen.

2. Maria Theresia Lucia

Zonder - geb. 17 oktober 1868 te Borkel
overl. 16 mei 1949 te Eindhoven
geh. 15 november 1898 te Bergeijk met Adrianus A.F.M.Willems

3. Alouisa Henrica^{driks} Josephina

Zonder
Zonder — geb. 4 maart 1870 te Borkel, Schaft
— overl. 26 maart 1872 te Eersel

4. Josina Maria

Zonder — geb. 28 januari 1872 te Eersel
overl. 19 januari 1960 te Bergeijk
geh. 26 augustus 1902 te Bergeijk met F.J.C.Aarts

in geb.akte vader onder schep, doch bekeert met schep

- ^{nieus}
5. Hendrikus Sebastianus
geb. 22 november 1873 te Eersel
overl. 15 september 1877

Toen Jos.R. in 1867 te Eersel trouwde, woonde hij in Borkel en Schaft, waar toen ook zijn moeder Maria Theresia Schwibbe bij hem woonde. Het is waarschijnlijk dat na de dood van Reinier W.Sassen Clingh in 1863 te Casteren, moeder Sassen Clingh naar Borkel is verhuisd, waar haar ongetrouwde zoon hoofd der school was, en zij bij hem woonde.

Toen Jos. Reinier op 1 juni 1870 naar Eersel vertrok is zijn moeder mede vertrokken naar Eersel. Zij overleed aldaar op 9 januari 1877. Toen zij stierf was zij 72 jaar oud en woonde in elk geval bij haar zoon in. (Bevolkingsregister Eersel).

Het huwelijksleven van Joseph R. Sassen Clingh en Maria Cornelia Aarts was helaas van korte duur. Reeds na een negenjarig huwelijk overleed Maria Cornelia Aarts op 13 maart 1876 in de jeugdige leeftijd van 36 jaar. Zij liet een man met vier jonge kinderen na, één kind was reeds gestorven en nog een tweede kind zou ruim een jaar na zijn dood eveneens sterven. Gelukkig waren in het gezin van Sebastianus Aarts, de schoonvader van Joseph R. nog enkele ongehuwde meisjes die het gezin konden helpen. Een jongere ongetrouwde zuster, Johanna Maria, geboren 20 juli 1847 en toen dus 29 jaar, kwam de zorg van de moeder overnemen en bleef bij haar schoonbroer wonen tot zij trouwde in het jaar 1888. Inmiddels waren zijn beide dochters opgegroeid en volwassen geworden (20 en 16 jaar).

In 1898 trouwde zijn oudste dochter Maria in Bergeijk met Adrianus A.F.M.Willems, brouwer aldaar. Zijn zoon Josephus trouwde eveneens in 1898 in Eersel. Ook zijn schoonzuster Johanna Aarts was inmiddels getrouwd met Th.Mutsaerts, onderwijzer te Dommelen, die na zijn pensionering naar Bergeijk verhuisde.

Jos. R.Sassen Clingh vertrok kort na 1900 met zijn nog ongetrouwde dochter Josina naar Bergeijk. Zij namen hun intrek in de woning van zijn schoonzuster, gelegen Eykereind no.9, waar deze een winkel exploiteerde.

In 1902 trouwde zijn dochter Josina te Bergeijk met F.J.C.Aarts. Jos.R. ging daarna weer terug naar Eersel en verbleef de rest van zijn leven bij zijn oudste zoon, die daar getrouwd was en een ruim huis bezat.

4. Kostschool.

In de 19e eeuw kende men in Noord-Brabant naast de seminaria van de beide bisdommen en de diverse ordens en de grote kostscholen zoals De Ruwenberg te St.-Michielsgestel e.a., ook nog een aantal kleine kostschooltjes die gevestigd waren in de woningen van onderwijzers.

Het is bekend dat de salarissen van de onderwijzers op het einde van de 19e eeuw laag waren. Bij de wet was wel bepaald dat het minimum salaris van een hoofd der school f 700,- plus vrije woning moest bedragen (1878) en dat de gemeenten hierop wel een verhoging mochten toepassen, het is evenzeer bekend dat in de meeste dorpen, vooral in het zuiden van het land, dit niet gebeurde. Het is dan ook niet te verwonderen dat sommige hoofden van scholen zochten naar een passende manier om hun inkomen te verhogen. Een van de manieren was het in huis opnemen van jongens van elders om deze tegen vergoeding onderwijs en opvoeding te geven. Vele beperkten zich tot een enkele jongen. Sommigen richtten hun huis zodanig in, dat er verschillende jongens tegelijk met de kinderen uit het eigen gezin konden worden gehuisvest. Zo zijn bekend de kostschooltjes van onderwijzers te Fijnaart, Nieuwkuyk, Haarsteeg, Oirschot, Boxmeer, Duizel, Eindhoven, Grave, Megen, St.Oedenrode, Helmond, Ravenstein, en wellicht nog meer andere.

Ook Josephus Reinier Sassen Clingh heeft zo'n kostschooltje geopend, mogelijk onder invloed van zijn collega Panken uit Duizel, die zijn kostschooltje beëindigd had. Op de zolder van zijn woning werden een aantal kleine kamertjes als slaapgelegenheden ingericht, zodat hij behalve aan zijn drie kinderen ook nog huisvesting kon bieden aan een zes- à zevental jongens.

Er bestaat nog een (ongedateerde) foto waarop J.R.Sassen Clingh met 7 jongens voor de fotograaf poseert voor het schoolhuis te Eersel; kennelijk zijn dit zijn kostschooljongens.

J.R.Sassen Clingh begon zijn kostschool in het jaar 1879. In 1875 had hij de akte frans behaald en is toen vermoedelijk niet verder gegaan met systematisch studeren voor een of andere bevoegdheid. In 1876 was zijn vrouw gestorven en kwam zijn schoonzuster bij hem in huis voor de huishouding. In deze tijd moet de gedachte zijn opgekomen om een kostschooltje op te richten.

Voor de werving van leerlingen plaatste hij advertenties in enkele dagbladen voornamelijk in het noorden van het land. Al spoedig echter werd de aandacht meer op het zuiden gericht. Dit laatste zeker onder invloed van zijn zwager pastoor Aarts uit Zeeland en oud-rector van de latijnse school van Helmond. De leerlingenlijst wijst uit dat de meeste jongens uit de provincie Noord-Brabant kwamen en dat zij vaak uit dezelfde families kwamen.

De jongens die zijn kostschool bezochten, volgden gedurende de dag het onderwijs op de gewone lagere school van het dorp, waarvan Sassen Clingh zelf hoofd was en die gelegen was naast zijn woning aan de Dijk. Na de middagschooltijd, evenals op de vrije dagen zaterdag en zondag, kregen de jongens extra-lessen.

De ouders zonden de jongens naar zulk een kostschooltje om verschillende motieven. In het algemeen was het om een meer individueel aangepast onderwijs te kunnen ontvangen. Sommigen bereidden zich voor op een te volgen onderwijs op een seminarie of een andere middelbare schoolopleiding, anderen wensten zich in een vreemde omgeving wat beter te ontwikkelen, dikwijls ook omdat het leren bijzondere moeilijkheden meebracht. Onder de extra-lessen speelde het onderwijs in het frans een bijzondere rol.

Ook aan de ontspanning van de jongens werd aandacht besteed. Sassen Clingh maakte met zijn jongens grote wandelingen in de bossen rondom het dorp. De jongens mochten dieren houden en verzorgen als konijnen, eekhoorns, en diverse vogels als kouwen en eksters en konden in de tuin achter het huis planten kweken.

De kostschool moet begonnen zijn in 1879. We kunnen dit afleiden uit de gegevens van het Bevolkingsregister van de gemeente Eersel. Merkwaardig is het dat J.R.Sassen Clingh geen enkele aantekening van zijn kostschool heeft nagelaten, ofschoon hij van andere dingen wel aantekening hield. Het is waarschijnlijk dat deze aantekeningen bij de verhuizing van zijn schoondochter van Eersel naar Eindhoven of reeds eerder vernietigd zijn.

Het Bevolkingsregister van de gemeente Eersel, dat werd samengesteld

bij de telling van de inwoners in 1869, bevat op bladzijde 137 de inschrijving en de samenstelling van het gezin van J.R.Sassen Clingh, bij zijn vestiging te Eersel op 8 januari 1870, toen hij als hoofd der school aldaar benoemd was en van Borkel en Schaft verhuisde naar Eersel. In deze opgave komen alleen voor de namen van hemzelf, zijn vrouw, zijn kinderen en zijn schoonmoeder. Blijkbaar zijn er in de jaren waarover dit Bevolkingsregister zich uitstrekt, namelijk van 1869-1878, geen vreemde jongens in het gezin Sassen Clingh ingeschreven.

Zoals bekend hebben sedert 1846 de bevolkingstellingen om de 10 jaar plaats en werd er bij de nieuwe bevolkingstelling van 1879 een nieuw bevolkingsregister samengesteld. Zo ontstond het bevolkingsregister 1879. Het bevolkingsregister van 1869 bevat twee gezinnen per folio, gegroepeerd per wijk, straat en huisnummer, (niet alfabetisch naar de bewoners), zodat het opzoeken niet gemakkelijk is. Het register van 1879 bevat één gezin per folio en zo treffen we op folio 134 het gezin Sassen Clingh aan. Dit wordt in hetzelfde register - vanwege de vele inschrijvingen - vervolgd op folio 218. Op de bladzijden 134 en 218 van het bevolkingsregister 1879 vinden we de namen van het toenmalige gezin Sassen Clingh, de vader, de tante, de drie kinderen en de dienstbode en vervolgens de namen van de kostschooljongens vanaf 1879 tot 1891. Aan de hand van deze gegevens kunnen we een lijst van namen van kostschooljongens samenstellen, die in elk geval de kostschool van Sassen Clingh bezocht hebben. De inschrijving bevat behalve de naam, ook de geboortedatum, de plaats van herkomst, de datum van in- en afschrijving, alsmede de plaats waarheen vertrokken werd. De lijst met namen en verdere bijzonderheden omtrent de kostschooljongens is als bijlage aan het eind van dit hoofdstuk opgenomen. Vanaf 1879 tot en met 1889 hebben elk jaar nieuwe inschrijvingen plaats. In totaal werden in die elf jaar 34 jongens ingeschreven, zodat er gemiddeld ongeveer 6 jongens tegelijk aanwezig waren.

Het aantal inschrijvingen varieert van 1 tot 7 per jaar. We moeten hierbij bedenken dat de meeste jongens meer dan één jaar in Eersel bleven. De eerste jongens kwamen uit het noorden van het land, namelijk uit Sappemeer, Den Helder (1879), Makkum en Slochteren, later vooral uit Noord-Brabantse plaatsen zoals Tilburg (6), Eindhoven (1), Nuenen (4), Zeeland (6), Reek (bij Zeeland) (1), Diessen (2), Hoogeloon (1), Zeelst (2).

Een vijftal jongens vertrekt van Eersel naar St.-Michielsgestel. Vergelijking van de namen van deze jongens en de jaren van vertrek uit Eersel met de inschrijvingen van de leerlingen van het seminarie Beekvliet te St.-Michielsgestel leert dat deze vijf jongens in die jaren als leerling van het seminarie werden ingeschreven (Beekvliets Eeuwfeest 1815-1915).

De meeste jongens keren bij hun vertrek uit Eersel terug naar hun oorspronkelijke woonplaats. De jongen W.R.Sassen Clingh die in 1887 uit Driel naar Eersel komt, is een zoon van zijn broer, die later naar Maastricht verhuist. Vandaar dat de kostschoolleerling in 1890 naar Maastricht vertrekt.

De leeftijd van de jongens varieerde bij het binnenkomen, met een enkele uitzondering, van 11 tot 13 jaar.

Op 30 augustus 1891 worden de laatste leerlingen tegelijk afgeschreven en worden geen nieuwe leerlingen meer ingeschreven. De verklaring voor de beëindiging van het kostschooltje behoeft uiteraard niet ver gezocht te worden. Zoals we zagen waren er vele jaren 6 à 7 vreemde jongens in huis, die zowel voor J.R.Sassen Clingh zelf als voor zijn zuster en later voor zijn beide dochters handenvol werk meebrachten. Hijzelf was de gehele dag met deze jongens bezig, hetzij thuis, hetzij op school en op de vrije middagen werden er grote wandelingen ondernomen in de omgeving van het dorp.

In 1885 trouwde zijn schoonzuster en verliet daarmee het huis van Sassen Clingh en ook het dorp Eersel. Zijn oudste dochter was toen nog maar 17 jaar. Na enige jaren kreeg zij bijstand van zijn tweede dochter Josina, die van de kostschool te Oerle terugkeerde. Beide dochters moesten samen met de huishoudelijke hulp dagelijks zorgen dat allen het benodigde onderhoud kregen. Blijkbaar wogen de baten toch niet op tegen de lasten en zo beëindigde hij in 1891 zijn kostschool.

Er is ons niets bekend geworden of er nog enige relatie is blijven bestaan tussen Sassen Clingh en een of meer van zijn oud-leerlingen. Evenmin is ons bekend welk kostgeld moest worden betaald en of er bepaalde regelingen voor het leven van de jongens waren getroffen. Een verhaaltje van zijn kostschool heeft in Eersel nog lang de ronde gedaan. Het is zeer aannemelijk dat niet alle leerlingen van het begin af zich goed thuis voelden in de nieuwe omgeving van de kleine kostschool. Op een keer was er een nieuwe leerling, die door heimwee naar huis gedreven, zich niet thuis voelde in de woning

van Sassen Clingh en trachtte te onvluchten. Hij deed dit echter op een wat vreemde manier en wel door te onvluchten langs een loze schoorsteen die op het dak stond. Via het dak en een bijgebouw kon hij de begane grond bereiken en ging op pad in de richting Eindhoven om vandaar per trein de ouderlijke woning te bereiken. Hij werd echter al ontdekt eer hij het naaste dorp Steensel bereikt had, zodat de ontvluchting mislukt was.

6. J.R.Sassen Clingh en het maatschappelijk leven.

De belangstelling van J.R.Sassen Clingh reikte verder dan de enge kring van zijn gezin en zijn school en vooral nu hij bevrijd was van de last van zijn kostschool kon hij meer aandacht besteden aan enkele andere zaken, waaraan hij tot nu toe geen of minder aandacht had kunnen schenken. Als hoofd van de school te Eersel, welke functie hij dertig jaar uitoefende, had hij voortdurend contact met de Eerselse landelijke bevolking. Als zodanig maakte hij ook kennis met de gevolgen van het 19e eeuwse drankmisbruik, dat weliswaar een nationale kwaal was, maar dat toch vooral in de kleine Brabantse grensdorpen kwalijke vormen had aangenomen. Men zag in het alcoholisme na 1850 steeds meer volksvijand nummer één. Het misbruik - en dit niet alleen bij wat men noemt de "lagere volksklassen", maar er was sprake van een meer dan overvloedig gebruik in alle lagen -, riep een reactie op, namelijk de sociale beweging van de drankbestrijding. Deze drankbestrijding nam in de laatste decennia van de 19e eeuw in ons land een meer concrete vorm aan in het zgn. Kruisverbond, niet te verwarren met de latere gezondheidsorganisaties het Wit-Gele Kruis en het Groene Kruis. Het was de sociale voorman Alfons Ariëns die de drankbestrijding onder de katholieken propageerde en stimuleerde. Rond 1895 kreeg deze actie, die al spoedig de naam Kruisverbond kreeg, meer vaste vorm. De aanhangers van de beweging besloten gezamenlijk om voortaan geen sterk drank meer te gebruiken. Toch breidde de organisatie zich vooral in het begin van de 20e eeuw sterk uit. De actie van het Kruisverbond tegen het alcoholmisbruik ondervond geen algemene instemming, onder meer niet bij de clerus. Het gevolg hiervan was een innerlijk conflict in de drankbestrijdingsorganisatie tussen de meer radicale geheelonthoudersbeweging en de meer gematigde "matigheidsbeweging". De eerste organisatie heette het Kruisverbond, de tweede kreeg de naam Paulusbond, omdat aan Paulus de Apostel

uitspraken over "misbruik" en "matig gebruik" werden toegeschreven. De aanhangers van de Paulustheorie, ook wel Paulisten genoemd, wilden geen afschaffing van alle sterke drankgebruik en achtte matiging en onthouding van alcoholica na de middag voldoende! Jos.R. heeft te Eersel mede de St.-Paulusbond opgericht, ondanks zijn vriendschap met de pastoor van de parochie, die echter de vriendschap niet wilde offeren voor deze sociale beweging. J.R.Sassen Clingh werd president van de plaatselijke vereniging zolang hij actief was en bleef tot zijn dood Beschermer van de Paulusbond.

7. Belangstelling voor de Volkskunde.

Josephus Reinier Sassen Clingh was niet alleen een ontwikkeld man, hij was ook een man met veel belangstelling voor typische verschijnselen uit zijn omgeving, die hij nauwkeurig observeerde en waarover hij ook smakelijk kon vertellen. Zo had hij bijzondere interesse voor de verschillende fenomenen van het volksleven, zoals die gekenmerkt worden door een sterke traditionaliteit en een uitgesproken collectiviteit in een kleine dorpsgemeenschap. Wat hij in Casteren had gezien, zag hij ook in Borkel en Schaft en later in Eersel. Deze volksverschijnselen zijn eigen aan de volksgemeenschap en hebben een lang leven, omdat ze overgeleverd worden van generatie op generatie. Van zijn kennis en zijn belangstelling voor volkskundige en folkloristische verschijnselen kon hij laten blijken in de correspondentie, welke hij hierover voerde met de Helmondse notaris en volkskundige August Sassen. In de bibliotheek van het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen te 's-Hertogenbosch wordt in het dossier Sassen nog bewaard een bundel brieven en manuscripten van diverse personen over volkskundige verschijnselen waaronder ook enkele brieven van J.R.Sassen Clingh. De eerste is gedateerd 6 mei 1891, maar hieruit blijkt dat er al eerder een correspondentie met Sassen geweest is.

In de brief van 6 mei schrijft J.R. onder meer dat "onder de (gegeven) vergelijkingen vele bekenden zullen voorkomen. Vele heb ik niet alleen hier (d.i. te Eersel) maar ook elders in den omtrek gehoord, sommigen alleen hier". Er zullen nog meer onderdelen volgen schrijft hij, waarbij hij tevens vermeldt, dat hij voor briefport geen vergoeding verlangt, "ik heb dat gaarne voor de zaak over", en hij ondertekent "Hoogachtend Uw D W Dienaar J.R. ScI."

Het zou mij niet verwonderen dat J.R.Sassen Clingh en August Sassen geen vermoeden hadden van het feit dat er tussen beiden wellicht een genealogische relatie heeft bestaan.

Bij de hierboven genoemde brief behoort een uitvoerig schrijven over allerlei volksgebruiken, zoals over: huur, verhuur en verhuizing, over spinningen (vóór 30 à 40 jaar, dus + 1855), of bijeenkomsten van meisjes uit dezelfde buurt, die na het avondeten ieder met een spinnewiel dat door de vrijer gedragen werd, omstreeks 6 uur, in de wintermaanden, naar een bepaald huis gingen om daar te spinnen; over kledingstukken en over het tafelen (bij het verbreken van een verloving kort voor het huwelijk, enz. Zie Bijlage II). Verder zijn aanwezig in voornoemd dossier de antwoorden op een gedrukte vragenlijst over de Noord-Brabantse folklore, welke door August Sassen was rondgezonden.

Jos. R.Sassen Clingh beantwoordde de vragenlijst voor de gemeente Eersel. De vragenlijst telt 9 vragen met subvragen en heeft betrekking op het huren van knechten en meiden bij de boeren en de gebruiken welke daarbij voorkomen. Uit vragen en antwoorden leren we dat knechten en meiden als regel voor een jaar gehuurd worden en dat het gewone loon van een knecht *f* 80,- à *f* 100,- bedraagt, dat van een boerenmeid *f* 50, à *f* 60,-. Als voorbeeld een vraag met antwoord.

Vraag 7 luidt: Wordt de intrede in de nieuwe woning (van de knecht of meid) op bijzondere wijze gevierd? Hebben daarbij zinnebeeldige handelingen plaats? Welke?

Sassen Clingh antwoordt op deze vraag als volgt:

"Een knecht niet; doch eene meid wordt den 1e dag 's avonds door de boerenzoons en knechts der buurt ingeleid; zij wordt door 2 jongens onder den arm genomen en overal rondgeleid om haar den weg te wijzen in de nieuwe woning: kamer, kelder, stal, schuur, turfschop en put worden haar gewezen; ze moet ook een proef geven, dat ze goed kan melken; men neemt dan eene mand zonder bodem, leidt haar naar den stal en plaatst haar bij eene koe, de mand wordt onder de uier der koe gehouden en de meid moet de beweging van melken nabootsen. Zij moet dan een pint of halve liter jenever geven; voor 40 à 50 jaar was dit regel, nu nog bij uitzondering. De meid moet 's avonds op het gewone uur ook de koeien voeren; de sopketel worden dan van 't vuur genomen en naar den voorstal (bij de koeien) gebracht; zij kan dat alleen niet maar wordt geholpen door zoon of knecht van

Eersel, Mei '91

71

Wederom Heer,

Kangaroo den boom heb ik weinig
meer op gedaan. (S. s. vpl.)

Onder de vergelykingen zullen niet
bekendz voortkomen. Vele heb ik niet
alleen hier, maar ook elders in den omtrek
gehoord, sommige alleen hier, alle opge-
gevend worden hier gehoord.

Het Eersels dialect heb ik niet overal
aangegeven, zoo in b.v. paard hier - pèrd;
verlangt. Het d. d. d., dan wil ik d. d. d. gaarne,
zoo gaarne slecht als ik kan, opgeven.

De overige onderdeelen zullen volgen.
Voor briefpost verlang ik geen vergoeding,
ik heb dat gaarne voor de zaak over.

Hoogachtend

Op zijn Eerselsch, hi bekend
zoo goed als ik kan.

Uw D. W. Sassen
J. R. Sassen-Clingh

Brief van J.R. Sassen Clingh aan Aug. Sassen te Helmond als bege-
leiding van de toezending van een aantal volkskundige gegevens welke hij in
Eersel verzameld heeft.

6 mei 1891. Dossier Sassen, Prov. Genootschap 's-Hertogenbosch.

den dichtsten buurman, deze krijgt daarvoor "ketelloon", hij mag haar eens kussen".

In het tijdschrift Brabants Heem, Jrg.VI, nr.3 mei-juni 1954 heeft de volkskundige Drs.H.Mandos een bijdrage geplaatst onder de titel "Een interessante brief over het interieur van een brabantse boerderij in 1840". Het betreft hier nog een uitvoerige brief van J.R.Sassen Clingh aan de reeds genoemde Helmondse notaris August Sassen, de oprichter van het tijdschrift voor Noordbrabantse geschiedenis taal- en letterkunde, dat slechts korte tijd heeft bestaan.

Volgens het artikel van de heer Mandos had August Sassen een opdracht van het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen te 's-Hertogenbosch om een werk samen te stellen over de folklore van Noord-Brabant. Hiervoor verzamelde August Sassen materiaal, o.a. door middel van vragenlijsten welke hij richtte aan de dorpsonderwijzers. Op de rondgezonden vragenlijsten kwamen betrekkelijk weinig antwoorden binnen en het was een uitzondering als Sassen een uitvoerig antwoord ontving.

"Een echter, aldus H.Mandos, toonde belangstelling en bezat begrip voor de bedoeling van de onderzoeker zodat hij zelfs uitvoerige mededelingen buiten de vragen om verschaft". Deze uitvoerige mededelingen betreffen voor het grootste gedeelte het interieur van een boerenwoning "van vóór 40 à 50 jaar" zoals hij in een brief van 1891 schreef. Vgl. Brabants Heem, Jrg. VI 1954, blz.52.

In het bovengenoemd artikel publiceerde de heer Mandos in extenso de brief, die J.R.Sassen Clingh aan August Sassen zond als begeleidingsschrijven bij het antwoord op de vragen.

De brief is gedateerd, "Eersel, 28 mei '91".

Mandos zegt er van dat de brief getuigt van onbevangenheid en dat hij (de schrijver J.R.Sassen Clingh) zonder schroom meedeelt wat hij als knaap van 12 jaar in zijn omgeving heeft meegemaakt. "Ook om deze folkloristische gegevens publiceer ik hier deze interessante brief" aldus Mandos. Hierop volgt de brief van J.R.Sassen Clingh aan August Sassen, (blz.52-53), waarna volgt de beschrijving van een boerenhuis als antwoord op de vragenlijst: Boerenhuis van voor 50 jaar. (Op afgelegen gehuchten nog weinig veranderd).

J.R.Sassen Clingh is geboren in 1837, in 1850 was hij dus 13 jaar. Hij woonde toen in het kleine kerkdorpje Casteren, in 1858 werd hij onderwijzer in Valkenswaard, in 1862 hoofd der school in het zeer geïsoleerde Borkel en Schaft en in 1870 werd hij als zodanig benoemd in Eersel.

J.R.Sassen Clingh kende dus uit eigen waarneming de boerenwoning in zijn omgeving en wel in de kleine en afgelegen Kempische dorpen en gehuchten.

De beschrijving vindt men op blz.52-56 van bovengenoemd tijdschrift. Ofschoon zelf niet van boerenafkomst geeft J.R.Sassen Clingh blijk de boerenwoningen en de daarin heersende gebruiken goed te hebben waargenomen. Zie ook B.van Dam, Oud Brabants Dorpsleven. 1972 met inleiding van Drs.H.Mandos, waarin deze herinnert aan de bovengenoemde beschrijving van de oude Kempische boerderij door J.R.Sassen Clingh.

8. Dood en begrafenis.

Jos.R.Sassen Clingh overleed op 24 september 1916 midden in de mobilisatiejaren 1914-1918. Hij was slechts kort ziek geweest. Enkele dagen daarna werd hij begraven op het kerkhof te Eersel.

Van deze begrafenis, die plaats vond op een mooie nazomerdag in september, bleef mij een herinnering bij aan een folkloristisch gebruik dat in die dagen te Eersel nog bestond, een gebruik echter dat zeker in strijd was met de opvattingen van de overledene over het gebruik van alcoholische dranken.

Zoals het toentertijd op de dorpen gebruikelijk was behoorde het begraven van doden en het verzorgen van hetgeen daarbij hoorde tot de normale burenhulp en dus werd het lijk van de overledene door mannen uit de buurt naar de kerk en het kerkhof gedragen. Zo geschiedde ook hier. De lijkstaf werd naar buiten gebracht, op een baar voor het huis gezet en met een zwart kleed bedekt. Toen kwam de dienstbode van het huis waar hij verbleef, namelijk de woning van zijn zoon, naar buiten met een blad met gevulde borrelglazen en over de kist heen werden deze glazen aan de dragers aangeboden en in één teug geledigd, terwijl de familie aan de deur toekeek en wachtte om te vertrekken. Na het nuttigen van deze sterk makende dronk zette de lijkstoet zich in beweging naar de kerk.

Jos.R.Sassen Clingh was een rijzige, ietwat statige figuur, die tot in zijn hoge ouderdom rechtop liep. Hij was altijd gekleed in grijs jacket, wat zijn rechte stijl nog accentueerde. Hij wandelde steeds met wandelstok. Hij werd graag door ons bezocht vanwege zijn sympathieke belangstelling voor het wel en wee van zijn kleinkinderen. Zijn bidprentje vermeldt behalve dat hij Oud-President en Beschermheer van de St.-Paulusbond was geweest, verder nog zijn lidmaatschap van de Retraitepenning, waaruit blijkt dat hij een jaarlijkse bijdrage gaf ter bestrijding van de onkosten verbonden aan het houden van een retraite in een der bekende retraitehuizen voor hen, voor wie deze kosten te hoog waren. Vervolgens wordt nog vermeld dat hij lid was van de Processie naar Warbeek. Warbeek of Warbeek is een gehucht onder de Belgische gemeente Retie, tussen Mol en Turnhout. Sedert eeuwen bestaat hier een kapel toegewijd aan O.L.Vrouw ter Sneeuw. Jaarlijks trok in vroeger tijd vanuit Eersel een processie naar de bedevaartsplaats Warbeek ter aflossing van een belofte te Eersel gedaan rond de jaren 1632 om door de voorspraak van O.L.Vrouw een einde te krijgen aan de toen in de Kempen heersende pest, die groot onheil aanrichtte.

9. De kinderen van J.R.Sassen Clingh.

1. Josephus Wilhelmus Johannes Sassen Clingh

Geboren 17 oktober 1868 te Borkel en Schaft

Overleden 30 september 1930 te Eersel

Gehuwd 8 februari 1898 met Wilhelmina Moonen

geb. 6 september 1863 te Eersel

overl. 12 januari 1942 te Eindhoven en
begraven te Eersel

dr. van Willibrordus Moonen (geb. 1824)

en van Henrica Schellens (geb. 1830)

Leerlooier.

Josephus W.J.Sassen Clingh werd na zijn schoolperiode (lagere school en kostschool bij zijn vader te Eersel) leerlooier. Hiervoor ging hij in de leer eerst in Helmond en vanaf 1886 bij zijn oom Henricus Aarts (zie achter), die de leerlooierij van zijn vader Sebastiaan Aarts voortzette. Deze leerlooierij was gevestigd op de Markt, thans no.17. De leerlooierij of huidevetterij is nooit een veel verbreid ambacht geweest, maar voor de mechanisatie van dit werk kwam dit beroep toch op veel plaatsen in de Kempen voor. Men verwerkte alleen inlandse huiden en de eikebomen uit de streek leverde de goedkope run, nodig voor het looien van het leer. Het werd echter geen nijverheid, die op handel en export gericht was. In de 20e eeuw verdween dit ambacht uit deze streken. Het aantal beoefenaars van dit ambacht was op elke plaats altijd zeer gering.

Over de leerlooierij zie Hoofdstuk XIV Sebastianus Aarts.

Boterwinkel.

Na zijn huwelijk in 1898 staakte hij reeds spoedig zijn werk als leerlooier en wijdde zich met zijn vrouw aan de boterwinkel die zij van haar ouders overnam. Samen dreven zij de goed beklante boterwinkel met kleding- en textielwinkel.

In de 19e eeuw maakten de boterwinkels goede zaken. De melk werd door de boerin op de boerderij gekarnd. Het karnen was een tijdrovend werk en men verkreeg een minderwaardige kwaliteit boter. Deze boter werd verkocht op de markt of bij de winkelier. Het geld van de boter was namelijk een bijzonder inkomen van de

boer naast de opbrengst van zijn landbouwbedrijf. Bekend werden dan ook de Kempische botermarkten, welke echter in het midden van de 19e eeuw zware concurrentie kregen van de boterwinkeliers. De winkeliers gaven hogere prijzen dan de kopers op de markten. Dit konden zij doen, omdat zij de boter ruilden tegen andere winkelwaar of kledingstukken. Het was echter in wezen een verkeerd gebruik dat de boer afhankelijk maakte van de winkelier. De boterwinkeliers ondervonden echter op het einde van de 19e en in het begin van de 20e eeuw de grote terugslag door de moderne coöperatieve melkfabrieken. Zo liep ook de boterwinkel van Josephus Sassen Clingh achteruit, maar de winkel in kleding, met name in dames- en kinderkleding, bloeide tot aan de eerste wereldoorlog. Uit geheel de Noordbrabantse Kempen vooral uit de dorpen ten Westen van Eersel, kwamen vrouwen bij Sassen Clingh mantels kopen.

Rijdende winkel.

De ver afgelegen gehuchten van het dorp Eersel en de omliggende dorpen werden per wagen van levensmiddelen voorzien. Sassen Clingh had een knecht in dienst die dagelijks met paard en wagen de verschillende gehuchten van Eersel en omliggende dorpen bezocht om bij de boeren de gewone dagelijkse winkelwaar te verkopen. In de wagen werden de meest gebruikte levensmiddelen meegenomen.

Woning.

Wilhelmina Moonen woonde evenals Josephus Sassen Clingh op de Dijk. Bij hun huwelijk bouwden ze tegen de oorspronkelijke oude lage woning met winkel een nieuw huis (thans Dijk no.38), dat als woonhuis dienst deed, met de nodige schuren en stallen, terwijl de oude woning als winkel en magazijn in gebruik bleef. Beide woningen bestaan thans nog.

Achter de woning lag een uitgestrekte tuin met bouwgrond, waarop een grote boomgaard werd aangelegd. Gedurende enkele jaren werd in de stallen een nertsfokkerij gehouden.

Achteruitgang in zaken.

Al deze activiteiten konden echter niet verhinderen dat de zaken na de eerste wereldoorlog, + 1918, sterk achteruitgingen. Toen J.Sassen Clingh in 1930 overleed gingen de zaken reeds slecht. Na zijn dood zette zijn vrouw het bedrijf nog enige tijd voort, maar de liquidatie (1935) was onvermijdelijk. Zij vertrok met haar zoon Willem naar Eindhoven en nam intrek bij haar schoonbroer A.Willems, die al eerder naar Eindhoven vertrokken was.

Lid van het Kerkbestuur.

Jos. Sassen Clingh werd lid van het parochiële Kerkbestuur en had als zodanig bemoeiingen met de plannen omtrent de restauratie of nieuwbouw van de parochierkerk. Dit bracht hem in een scherp conflict met de toenmalige pastoor der parochie, die hem bij de Bisschop voordroeg voor ontslag als kerkmeester, welk ontslag door de Bisschop niet gegeven werd.

Willebrordus Sassen Clingh

Het gezin Sassen Clingh kreeg één zoon, welke eerst op 3 augustus 1906 geboren werd.

Hij volgde het gymnasium te Eindhoven, deed aldaar eindexamen en ging studeren voor notaris, welke studie moest worden afgebroken mede als gevolg van de slechtere financiële situatie van zijn ouders. Hij werd werkzaam op het notariskantoor van zijn neef, notaris Koten te Eersel tot het vertrek van zijn moeder naar Eindhoven. Hier kwam hij in dienst bij een makelaarskantoor. Na een langdurige ziekte overleed hij op jeugdige leeftijd te Eindhoven bij zijn tante op 10 maart 1944. Met zijn dood is deze stam Sassen Clingh uitgestorven.

2. Maria Theresia Lucia Sassen Clingh

Geboren 17 oktober 1868 te Borkel en Schaft

Overleden 16 mei 1949 te Eindhoven.

Gehuwd 15 november 1898 te Bergeijk met:

Adrianus Aloysius Franciscus Maria Willems

geb. 27 oktober 1874 te Bergeijk en

overl. 2 december 1951 te Eindhoven

zn. van Petrus Franciscus Willems

en van Angelica Maria Bots (zie verder aan-

tekeningen bij de familie A.A.F.M.Willems.

broer

zie blz. 103

Opleiding

Adrianus Willems was na het volgen van de lagere school in zijn woonplaats, leerling van een kostschool te Nieuwkuijk, namelijk van de onderwijzer Henricus Leonardus Maria Driessen. Deze Nieuwkuijke onderwijzer had, evenals wij gezien hebben bij J.R.Sassen Clingh een kostschool waar hij een aantal leerlingen privé onderwijs gaf. Van deze kostschool is bewaard gebleven een cahier met namen van leerlingen die bij Driessen op kostschool waren. Onder deze namen komt voor de naam Willems, echter zonder verdere plaatsaanduiding, en wel onder de jaren 1889 en 1891. Adr. Willems is dus minstens enkele jaren in Nieuwkuijk op school geweest. Hij was toen in de leeftijd van + 14 tot + 16 jaar. (Zijn broer Jan deed zijn studies bij de Witheren in Heeswijk en stierf als Premonstratenser pastoor te Elshout). Gegevens over de kostschool van H.L.M.Driessen te Nieuwkuijk in het tijdschrift van de heemkundige kring Onsenoort/ "Met Gansen Trou", jrg.5 (1955), blz.14, 31, 39, 53, 97). "Een belangrijke figuur in Nieuwkuijk. Herm.L.M.Driessen." door Stef.

In 1888 ging Adrianus Willems samen met zijn broer Jan naar het Klein-Seminarie Beekvliet te St.Michielsgestel. Jan is priester geworden. Adrianus maakte zijn priesterstudie niet af.

Het gezin Willems-Sassen Clingh.

Er werden 5 kinderen geboren.

1. Franciscus Josephus Cornelis Maria

geb. 25 februari 1900 te Bergeijk

geh. 14 februari 1933 met Catharina Johanna Maria Koerssen

geb. 23 september 1901 te Schoonhoven

overl. 20 november 1976 te Eindhoven

2. Maria Cornelia Aloysia Johanna
geb. 18 januari 1901 te Bergeijk
overl. 28 januari 1969 te Orthen, begraven te Eindhoven
3. Josephus
geb. 2 februari 1902 te Bergeijk
overl. 11 mei 1975 te Boekel
4. Angelie Aloysia Antoinetta Maria
geb. 7 december 1903 te Bergeijk
overl. 20 oktober 1969 te Eindhoven
5. Aloysia
geb. 31 augustus 1908 te Bergeijk

Brouwer

Adrianus Willems was oorspronkelijk brouwer en bezat de enige en laatste brouwerij in Bergeijk, genaamd "De Roode Leeuw", gelegen op het Hof. Vroeger waren er veel meer brouwerijen in Bergeijk, zoals op veel plaatsen in de Kempen. Dikwijls brouwden de herbergiers hun eigen bier en verkochten wat zij te veel hadden aan tappers en particulieren. Later werd het bierbrouwen een zelfstandig bedrijf.

De gebouwen van de Roode Leeuw werden in 1894 gebouwd vlak bij de oude brouwerij en wel op de plaats waar tot 1805 de schuurkerk van het Hof had gestaan. (Zie Panken en Bergeijk in oude ansichten, foto 19 en 20).

In het begin van de eeuw moesten veel kleine bedrijven gesloten worden, en vooral na de eerste wereldoorlog konden allerlei kleine bedrijven de concurrentie van grotere en meer gemoderniseerde bedrijven niet weerstaan. Zo geschiedde het ook met de brouwerij van Adr. Willems.

Voorzitter van de Boterfabriek.

Voor de oprichting van de bekende Coöperatieve Stoomzuivelfabriek St. Bernardus, bestond te Bergeijk reeds een kleine handkrachtboterfabriek op het Hof (foto 18). Zij bleef staan tot 1913, toen de melkfabriek werd opgericht. Adr. Willems was voorzitter van de oude boterfabriek.

Gemeenteraadslid en wethouder

Adrianus Willems was evenals zijn voorouders, te beginnen met Pieter Willems (1740-1832), timmerman, herbergier en schepen van Bergeijk,
diens zoon Johannes Everardus Willems (1791-1858), Gemeente-ontvanger van Bergeijk,
diens kleinzoon Petrus Franciscus Willems (1834-1903), Gemeentesecretaris van Bergeijk, betrokken bij het bestuur van de gemeente. Hij is dan ook verschillende jaren lid geweest van de gemeenteraad, wethouder en loco-burgemeester van de gemeente (1910-1921).

Opmerking: Over de familie Bots zie o.m. W.A.J.M.Harcx, De Helmondse Textielnijverheid 1794-1870, blz.67-68; Taxandria (Bergen op Zoom) en De Brabantse Leeuw, jrg.4 1955, blz.161-168, 168-181.

Aantekening bij de familie A.A.F.M.Willems en J.G.van Moll

Hendrikus van Moll

geh. met Johanna Rademakers
30-3-1927

Antony van Moll

overl. 5 september 1792

geh. met Maria Tasset

Landbouwer

Johanna Rumolda

geb. 20-2-1784
overl. 19-8-1861

geh. 25-10-1817 met

Jan Hendrik van Moll

geb. 2-11-1780

overl. 19-8-1861

koopman, winkelier

Hendrik.J.van Moll

geb. 1-6-1826

geh. met Maria Corn.
Helsemans

geb. 5-2-1835

overl. 10-10-1910

Landbouwer

J.G.van Moll

geb. 14-1-1873

overl. 15-2-1963

geh. 10-10-1910 met

Josepha M.A.Aarts

Onderwijzer

Joh. Everardus

geb. 13-8-1791

overl. 23-11-1858

geh. 28-10-1821 met

Maria Lucia van Moll

geb. 6-4-1792

overl. 14-4-1858

gemeente-ontvanger

Petrus Fr.Willems

geb. 29-6-1834

overl. 1-2-1903

geh. 5-10-1869 met

Angelina Bots

Gemeentesecretaris

Adr.A.F.M.Willems

geb. 27-10-1874

overl. 2-12-1951

geh. 15-11-1898 met

Maria Sassen Clingh

Brouwer

Pieter Willems

geb. 7-3-1743 te Riethoven

overl. 25-12-1832 te Bergeijk

geh. + 1780 met Geertruida Keunen

timmerman, herbergier, ijkmeester,

schepen, substituut secretaris van de

Dingbank. Lid van het College der Prov.

Repres. des volks van Bataafs Brabant

Antonia Geertruida

geb. 17-1-1789

overl. 13-5-1859

geh. 26-10-1817 met

J.Bapt. Panken

geb. 20-10-1783

overl. 7-7-1823

onderwijzer, ontvanger

1. Petrus N.Panken

geb. 6-9-1839

overl. 20-7-1904

onderwijzer, historieschrijver

2. Petrus E.Panken

geh. met P.v.d.Velden

sub. ontvanger

1. J.N.A.Panken

2. Antonia Panken

winkeliers

BIJLAGE I: Naamlijst van de kostschooljongens van J.R.Sassen Clingh

	Naam	Geb.datum	Inschrijving Afschrijving	Vanwaar
1879	Bernard Remkes	6-2-1866	1879 8-6-1881	Sappemeer Sappemeer
	Petrus Th.Hoogenbosch	16-10-1866	1879 17-9-1880	Den Helder Den Helder
	Adr.J.Hoogenbosch	28-12-1868	1879 5-10-1882	Den Helder Den Helder
	Corn. van Hees	13-7-1868	1879 19-12-1882	Den Helder Den Helder
1880	Chr.J.Ackermans	5-7-1866	4-5-1880 8-6-1881	Driel Driel
	Norb.W.C.van Dijck	14-12-1867	27-8-1880 8-10-1882	Diessen Diessen
	Adr.S.W.van Dijck	2-11-1869	27-8-1880 5-10-1882	Diessen Diessen
	Hendr.J.Hensen	3-9-1869	30-5-1880 20-4-1883	Makkum (Gr.) Makkum
1881	W.P.Th.L.Hoogenbosch	19-2-1870	24-1-1881 13-4-1885	Den Helder Den Helder
	Joannes B.Cools	18-5-1868	18-9-1881 5-10-1882	Tilburg St.Michielsgestel
1882	Joh.N.Hensen	2-12-1869	13-11-1882 13-4-1885	Slochteren Sappemeer
	Vinc.A.Cools	30-9-1869	28-12-1882 14-10-1884	Tilburg Tilburg
1883	Jos.M.V.Pessers	22-12-1870	16-3-1883 30-4-1886	Tilburg Tilburg
	Joh.M.van Zantbeek	10-9-1869	25-9-1883 9-2-1884	Tilburg Tilburg
1884	Hendr.P.G.Luns	19-10-1870	9-2-1884 14-12-1884	Eindhoven Eindhoven
	Ant. van Gorp	22-6-1869	24-6-1884 20-8-1885	Tilburg Gemert
1885	Th.A.Luykx	18-4-1876	19-6-1885 14-9-1885	Amersfoort Amersfoort
1886	Joh.A.J.van Hoorn	22-10-1872	25-5-1886 30-4-1887	Nuenen Nuenen
	C.L.Willems	19-11-1873	11-6-1886 ?	Hoogeloon Hoogeloon
1887	Petrus G.J.van Hoorn	1-12-1873	23-4-1887 6-5-1889	Nuenen Nuenen
	Math. van de Ven	21-11-1874	18-4-1887 1-10-1888	Zeeland St.Michielsgestel

	Joh.M.van de Ven	23-12-1874	18-4-1887 1-10-1888	Zeeland St.Michielsgestel
	W.R.Sassen Clingh	14-5-1876	8-6-1887 18-8-1890	Driel Maastricht
	Th.J.M.Habraken	21-8-1874	7-10-1887 10-9-1889	Zeelst Zeelst
1888	Arn.J.v.d.Berg	17-6-1877	3-10-1888 26-9-1890	Zeeland St.Michielsgestel
	P.A.C.van de Ven	6-5-1876	3-10-1888 26-9-1890	Zeeland St.Michielsgestel
	Bern.M.v.d.Ven	8-8-1876	3-10-1888 26-9-1890	Zeeland St.Michielsgestel
1889	Mart.F.Schiks	11-9-1877	8-4-1889 30-8-1891	Reek Reek
	Adr.Verhoeven	26-4-1873	7-9-1889 6-12-1890	Zeelst Zeelst
	Joh.T.J.van Hoorn	24-7-1876	8-5-1889 14-5-1891	Nuenen Nuenen
	Hypol.Ch.Coulier	19-11-1874	20-4-1889 30-8-1891	Woodhaven (V.S.) Budel
	W.v.d.Berg	31-1-1879	20-8-1889 30-8-1891	Zeeland Zeeland
	Eg.A.J.van Hoorn	28-6-1879	18-5-1889 30-8-1891	Nuenen Nuenen
	Joh.P.A.Duzee	26-8-1879	18-8-1889 30-8-1891	Tilburg Tilburg

BIJLAGE II: Brief van J.R.Sassen Clingh aan Aug. Sassen te Helmond van 6 mei 1891 vergezeld van een aantal volkskundige aantekeningen over diverse onderwerpen, welke J.R.Sassen Clingh in Eersel verzameld had.

Brief en aantekeningen komen voor in het Dossier Sassen aanwezig in de bibliotheek van het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen te 's-Hertogenbosch.

Eersel, 6 Mei '91

Weledele Heer,

Aangaande den boom heb ik weinig meer opgedaan. (T.s.opl.).

Onder de vergelijkingen zullen vele bekenden voorkomen. Vele heb ik niet alleen hier, maar ook elders in den omtrek gehoord, sommige alleen hier; alle opgegevene worden hier gehoord.

Het Eersels dialect heb ik niet overal aangegeven, zoo is b.v. paard hier pèrd; verlangt UEd. dit, dan wil ik zulks gaarne op zijn Eerselsch: "zoo goed en slecht als ik kan", beteekent: zoo goed als ik kan, opgeven. De overige onderdeelen zullen volgen. Voor briefport verlang ik geen vergoeding; ik heb dat gaarne voor de zaak over.

Hoogachtend

Uw Dw Dienaar

J.R.Sassen-Clingh

Eersel

Huur - verhuur - verhuizing

Boerderijen en huizen voor 6 jaar; de huurovereenkomst schriftelijk, huurceel, door partijen ondertekend zonder getuigen; opzegging één jaar van te voren; verhuizingstijd half Maart.

Verhuizing. De "nieuwe boer" komt van een ander dorp; de burenen gaan hem afhalen met karren, waarop de meubelen en al de have geladen wordt; eene kar, de "gesierde kar" voor de familieleden; de huif is met lintjes en strikjes van gekleurd papier behangen, voor in de kar hangt een kroon; staart en manen van 't paard ook versierd; hoed of pet en de steel der zweep van den voerman eveneens. Op "de gesierde kar" nemen ook plaats de buurvrouwen der nieuwe boerin; in de terugkomst wordt door de buurvrouwen nu en dan gezongen, vooral in de dorpen, die men doortrekt; altijd het-

zelfde deuntje.

Iemand verhuist van A naar B, dan zingt men:

"Te A daar willen we niet wonen,

"Daar zijn de wijven te kwaad;

"Te B, daar willen we wonen,

"Daar zijn ze beter van aard".

Als refrein wordt luidkeels geschreeuwd:

"Kiew!" Ook het bekende: "dat gaat naar den Bosch toe" doet mede geregeld dienst. Intusschen is de nieuwe woning door de meisjes uit de buurt gezuiverd: "den hêrd geschoerd en opgezand" en onder de schouw een tak van hulst gezet, die bij het binnenleiden der vrouw wordt aangestoken; de kroon wordt uit de kar gehaald en in de woning opgehangen aan den zolder, waar zij soms jaren blijft hangen. De meisjes hebben eenige centen bijeengelegd, waarvoor anijs is gekocht, die uit een tinnen schotel met een ronden tinnen lepel wordt geschept; de nieuwe vrouw mag natuurlijk eerst scheppen, waarna de vrouwen en meisjes ieder op hare beurt. 8 à 14 dagen later moet de nieuwe vrouw tracteren: de buurvrouwen worden dan op den hêrdlei verzocht: koffie, mikkeboterhammen met suiker en mastellen; de meisjes, die hebben helpen schoeren krijgen ook eene beurt; als deze "de koffie op hebben" wordt er gedanst; het meisje, dat voor cavalier moet dienen, steekt een punt van haar voorschoot op en dan danst men op de maat van het volgende deuntje: "Blauwe bloempjes groeien in 't koren,

En de witte in het riet,

Daar heb ik mijn lief verloren,

En daarom en treur ik niet.

Falderala, falderaliere", etc.

Hiermee is de installatie afgeloopen; zoo ging het vroeger, zoo gaat het nog.

Spinningen vóór 30 à 40 jaren.

Meisjes uit dezelfde buurt gingen na het avondeten ongeveer om 6 uren (in den winter) ieder met een spinnewiel, dat door den vrijer gedragen werd naar een bepaald huis; zij plaatsten zich op den hêrd en begonnen te spinnen waaronder een of ander liedje gezonden werd, geaccompagneerd door de vrijers, die rondom het vuur geschaard zaten; na een paar uur gesponnen te hebben, zette men de wielen opzij en er werd gedanst, op de maat van een of ander deuntje; om tien ging men naar huis; den volgende avond weer bij een anderen boer. Sedert 25 à 30 jaren in onbruik

geraakt, door toedoen van de Geestelijkheid.

Kleedingstukken vóór 50 jaar.

Mannen, zoowel als vrouwen, droegen door de week een voorschoot van grof wit of grauw linnen; bij de mannen heette hij "sloef" en wat iets korter, bij de vrouwen heet hij "scholk". De vrouwen droegen "streepen schorten" (gestreepte baai) en een jak van grof zwart of blauw laken in den vorm van het mouwvest der militairen, en waarover een "gebloemde katoenen doek. De mannen door de week een broek van grof grauw linnen, een turksch leeren buis met korte slippers, pitelère genaamd (van het fransche: pet-en-l'air). Zondags een wollen buis, tierentijnen cent (of sent) genaamd; (tierentijn = linnen scheer en wollen inslag) en eene korte broek van floor (= fluweel).

Voor de parapluie in gebruik was, droegen de vrouwen zondags tot bescherming der witte mutsen tegen den regen een strooien hoed in den vorm der wollen kap, thans door kleine meisjes gedragen.

Trouwepak: Eene lange blauw lakensche jas met opstaanden kraag, korte rug en slippers tot aan de kuit; een geel wolkoorden vest (van wollen draden geweven), korte broek en witte wollen kousen, lage schoenen met gespen en een hoogen hoed, naar boven wijd uitloopende en met smallen rand.

Communiekpak = trouwpak.

Onderbroek bij mannen na de revolutie in gebruik gekomen, door vrouwen thans nog weinig gedragen.

Kwansel. Bij het aantekenen voor de wet, werd door de buurjongens der bruid 's avonds te voren geschoten; de bruijom moest dan tracteeren op een drank hommelesom genaamd (= jenever met stroop). - Dit gaf men ook wel bij begrafenissen, na den maaltijd; stokoude menschen herinneren zich nog dat op den begrafenisdag gedanst werd. Zoolang het lijk boven aarde staat, doen de burens al het werk in en buiten het huis: o.a. de familie van den overledene gaan bidden (= verzoeken, uitnoodigen) zelfs 4, 5 uren ver te voet, bakken, kaas en winkelwaren aanhalen, 's nachts bij het lijk waken, de familie na den lijkdienst aan tafel bedienen, het vee verzorgen enz. enz. en 3 avonden na de begrafenis in het sterfhuis een rozenkrans bidden. In den avond van den begrafenisdag komt de buurt in 't sterfhuis het avondmaal gebruiken: koffie, mik en kaas. Op sommige dorpen werd vroeger door de buurt 's avonds ook nog rijstepap gegeten; de burens gaven dan de room en ieder moest zijn eigen lepel medebrengen.

Tafelen. Gewoonlijk werd er getafeld, wanneer de bruid zich vóór de trouwdag, of de aanstaande bruid kort voor het aantekenen nog terugtrok. De jongens uit de buurt, niet zelden van het geheele dorp, gingen dan 's avonds gewapend met pannen, deksels, bellen van paarden en toet-horens (= uitgeholde stokken) aan het huis van 't meisje, dat haar verloofde of minnaar teleurgesteld had, een helsch leven maken en vaak ook deuren en vensters met drek bevuilen.

In den ploeg gespannen werd de man, die zijne vrouw mishandelde of die van ontrouw (overspel) beschuldigd werd. Hij werd met geweld uit zijn huis gehaald en voor eene ploeg gespannen; hij moest dan, met behulp van anderen, den ploeg trekken, en den grond voor zijne woning omploegen; eenigen maakten intusschen door het geklap van zweepen en hard schreeuwen zooveel lawaai als mogelijk was. - 4 jaar geleden heeft zulks hier nog plaats gehad. - Is zoo iemand lid eener gilde, dan wordt hem namens de hoofdlui door den tamboer eene duit thuis gebracht, hetgeen beteekent dat hij het lidmaatschap verloren heeft -

Erpelfooi. Na de aardappels geroooid zijn, worden de meisjes tot dezelfde buurt behorende verzocht 's zondags na 't Lof; (op) koffie, mik en mastellen, waarna gedanst wordt. Vroeger werden alleen zij verzocht die bij het rooien behulpzaam waren geweest; voldoende was het, als zij slechts één struik uitgedaan hadden; dan hadden zij "den erpelfooi verdiend". Het vèrkensprijzen geraakt meer in onbruik. Vroeger werden familie en bureu verzocht, als het varken geslacht was; dan werd er 's avonds wat van het varken gebraden en met aardappels gegeten, daarna gekaart-speeld en tot besluit rijstepap. Thans gaan alleen de mannen het varken prijzen, dat door een der bureu is geslacht; zij krijgen dan een borrel; niet zelden hebben er dan weddenschappen plaats over het gewicht van 't geslachte varken; die het verst misraadt, verbeurt een pint of halven liter jenever.

Schaapskermis. Als de schapen geschoren worden, worden de kinderen uit de buurt verzocht; de grootste houden de pootjes vast; vrouwen en mannen die het werk verstaan, helpen scheren; allen eten 's middags gezamenlijk: boonsoep, aardappels, snijboonen en halve kop (= kinnebaksham).

HOOFDSTUK XIV

Josina Maria Sassen Clingh 1872-1960.

Zij werd geboren te Eersel op 28 januari 1872.

Vertrok met haar vader na zijn pensionering in 1901 naar Bergeijk.

Huwde daar op 26 augustus 1902 met Franciscus Josephus Cornelis Aarts en overleed te Bergeijk op 19 januari 1960.

Zie verder F.J.C.Aarts

De naam Josina is afkomstig uit de familie Schwibbe. Als meter bij de doop van haar vader trad op Josina Maria Schwibbe, vermoedelijk een zuster van haar grootmoeder Maria Theresia Schwibbe.

Na de lagere school te Eersel doorlopen te hebben, was zij gedurende enkele jaren leerling van het pensionaat van de zusters van Liefde te Oerle. Deze kostschool voor meisjes was in 1857 opgericht en telde in de jaren dat Josina Sassen Clingh haar bezocht ongeveer 60 leerlingen. Het onderwijs dat op dit pensionaat gegeven werd omvatte zowel het gewoon lager onderwijs, gecombineerd met het onderwijs aan de kinderen uit het dorp, als een vorm van voortgezet onderwijs in een zevende, achtste en negende leerjaar. Eerst in 1915 werd voor de interne leerlingen een officiële uloschool opgericht. (Lauret, Per imperatief mandaat, blz.323). Van de vreemde talen werd in deze jaren alleen het frans onderwezen, aangezien het bekend is dat Josina Sassen Clingh nimmer Duits of Engels had geleerd.

Na de terugkeer van het pensionaat te Oerle was zij met haar iets oudere zuster thuis en was daar behulpzaam in het huishouden en de zorg voor het onderhoud van de jongens van de kostschool van haar vader.

HOOFDSTUK XV

Toelichting bij de kwartierstaat van Josina Maria Sassen Clingh.

In het nu volgende hoofdstuk komen de verschillende families aan de orde, welke met uitzondering van de familie Sassen Clingh, voorkomen in de kwartierstaat van Josina Sassen Clingh. Zij bevatten zowel genealogische gegevens als bijzondere toelichtingen bij sommige personen.

Achtereenvolgens bevat het hoofdstuk:

Aantekeningen bij

- A. De familie Zegelaar.
- B. De familie Bos.
- C. De familie Schwibbe.
- D. De familie Laumen.
- E. De familie Theodorus Aarts.
- F. De familie Johannes Maas.
- G. De familie Petrus van Best.
- H. De familie Johannes Daems.
- I. De familie Joanna Hertroijs.

A. De familie Zegelaar.

De familienaam Zegelaar, ook geschreven als Zeegelaar en Segelaar hangt in zijn ontstaan en betekenis wellicht samen met het woord zegel en betekent dan iemand die zegels aanbrengt op min of meer belangrijke stukken.

De Zegelaren welke in de familie Sassen Clingh voorkomen zijn afkomstig uit Brielle. Zij waren Rooms-Katholiek, getuige de vele namen van familieleden in de Doop- en Trouwboeken van de Katholieke Statie van 1690-1749 en van 1690-1790 (Gemeente-archief Brielle).

We noemen van de familie de volgende generaties.

I. Joannes Segelaar

geb. + 1670 te Brielle

geh. met Cornelia Casteleyns

Hieruit waarschijnlijk drie kinderen:

a. Jan Segelaar

gehuwd met Johanna Maria Licent

b. Petrus Segelaar, geb. 1705

c. Gerardus Segelaar

II.a. Jan Segelaar

gehuwd met Johanna Maria Licent

Hieruit drie kinderen:

a. Joannes geb. 1726

b. Anna Maria geb. 1728

c. Hendrik geb. 1748

overl. 1812

gehuw met Johanna Biggelmeyer.

II.b. Gerardus Segelaar

geb. + 1700

gehuwd met Maria Timmermans

Hieruit twee kinderen bekend.

a. Antonius

geb. 25 april 1725 te Brielle (Kath. Doopboek 1690-1714)

geh. I met Maria Hageman

II met Johanna van Baale

Hieruit 6 kinderen.

b. Willem

zie onder III

III. Willem Zegelaar

geb. + 1725 te Den Brielle, niet ingeschreven in Kath. Doopboek.

geh. 5 november 1758 te Brielle

met Joanna Bod (Bos) Kath. Trouwboek Brielle.

Getuigen van het huwelijk zijn Anthonius Segelaar en
Grietje Huybers.

overl. 21 januari 1815 te Haarsteeg.

B.S. Overlijden Haarsteeg 21 januari 1815.

Overleden Willem Zegelaar, oud 70 jaar, geb. van den Brielle,
aangifte gedaan door Jan Pelders oud 50 jaar en Peter van Oyen
oud 31 jaar, wonende te Hedikhuizen.

Beroep: Mr. Kuiper.

Opmerking. De mededeling dat Willem Zegelaar bij zijn overlijden 70 jaar zou zijn geweest en dus geboren is in 1745, kan niet overeenstemmen met het gegeven in het Katholiek Trouwboek van Brielle, waarin zijn huwelijk vermeld staat op 5 november 1758, met als getuigen Antonius Segelaar (broer?) en Grietje Huybers.

Hieruit drie kinderen:

- a. Willem
- b. Maria, geb. 1 september 1759
- c. Bernardina, geb. 27 april 1774

IV. Bernardina Zegelaar

geb. + 27 april 1774 te Rotterdam

geh. 3 oktober 1791 met Reinier Sassen (Clingh) (1772-1813)

(zie aldaar)

overl. 28 januari 1818 (B.S. Rotterdam 1818 nr.57 "oud drie en veertig jaar en negen maanden".

Hieruit onder meer R.W.Sassen Clingh (1808-1863).

B. De familie Bos (Bosch).

Johanus Maria van den Bosch

geboren ?

gehuwd te Drunen 8 april 1740

met Maria Adriana Brouwers

Doop-, Trouw-, Begraafboek Drunen dl. 18.

Hieruit o.a.

Johanna van den Bos

geb. 14 juni 1742 te Vlijmen (Haarsteeg)

geh. met Willem Zeegelaar op 5 november 1758 te Brielle

geboren te Den Brielle 1725 en overleden te Haarsteeg (Hedikhuizen)

21 januari 1815

van beroep Mr. Kuiper.

Zie Doop-, Trouw-, Begraafboeken. 14 juni 1742 Drunen dl. 8.

"Baptizatus est Anna filia Joa^s v. denbos et Maria Brouwers conjugum susceptores. Adrianus Brouwers et Anna van den Heuvel". dl. 8 blz.55.

Volgens mededeling van de gemeente-archivaris te Rotterdam overleed
aldaar op 19 december 1792

Johanna de Both; echtgenote van Willem Zeegelaar, wonende
op 't Vasteland. Zij werd op 21 december 1792 te Rotterdam
begraven. In Trouwboek Brielle genoemd Joanna Bod.

Johanna de Both (elders genoemd van den Bos of kortweg Bos) is blijkbaar
vrij plotseling overleden. Op 17 december 1792 was zij nog getuige
bij de doop van Nicolaas Sassen, de eerste zoon van haar dochter
Bernardina, die gehuwd was met Reinier Sassen en op 19 december
van hetzelfde jaar overleed zij.

C. De familie Schwibbe.

Huwelijk Jozeph Schwibbe

Jongeman, geboren te Natingen onder Paderborn, meerderjarig in 1790, en toen wonende op de Schiekade, onder den ambagte van Cool te Rotterdam.

Trouwt den 30 mei 1790 met

Anna Catharina Laumen

jongedochter, geboren te Limbrigt op 7-11-1765

dr. van Martinus Laumen

en van Anna Barbara Coumans. zie aldaar.

ook "wonende (in 1790) op de Schiekade onder den ambagte van Cool" (te Rotterdam).

Zij vertoont consent van haar moeder Anna Barbara Laumen-(Coumans); haar vader was reeds overleden in 1776, toen zij ondertrouw deden op 15 mei 1790.

De huwelijksproclamaties geschieden te Hillegersberg.

Zij compareerden voor Schout en twee Schepenen te Rotterdam resp. op 15 en 30 mei 1790, op welke laatste datum "zij in den Egtenstaat bevestigd zijn".

Gegevens ontleend aan Huwelijksakte Gem. Archief, Rotterdam.

Uit dit huwelijk onder meer:

Maria Theresia Schwibbe, geb. 6 september 1805 te Rotterdam

Gehuwd met Regnerus W.Sassen Clingh op 1 juni 1836. Bij haar huwelijk in 1836 waren beide ouders reeds overleden.

Vermoedelijk ook Josina Maria Schwibbe

Martinus Schwibbe.

D. De familie Laumen.

Paulus Laumen

geb. + 1700

overl. te Limbricht 18 april 1764

gehuwd met Elizabetha Claessen + 1730

overl. 23 januari 1773

Hieruit geboren:

1. Maria Catharina

geb. 9 december 1731

overl. 31 september 1733

Den 30 Mey 1790.

Zijn nadrie Voorgaande huwelijks procla-
matien inden Egtenstraat bevestight, Joseph
Schwibbe, Jongman, geboore te Natingen onder
Paderborn, met Anna Catharina Laumen, Jong-
dochter, geboore te Limbrigt, en beiden wonende
op de Schickade onderden ambaghe van Cool,
Presint der Heeren Mr. Saac Nicolaas
Johan van Mierop, Schout, Mr. Hendrik
Herman van Hees, Vrijheer Vanden Tempel,
en Jan Willem van Dorst, Schepenen.

Inschrijving van het huwelijk van Joseph Schwibbe uit Natingen
met Anna Catharina Laumen uit Limbrigt in de B.S. te Rotterdam
op 30 mei 1790.

2. Matheus

geb. 17 maart 1732

3. Martinus

geb. 5 april 1734

geh. met Barbara Coumans get. Mathias Claessen en Barbara Salden
zie aldaar

4. Maria Catharina

geb. 1 maart 1737

5. Henricus

geb. 23 juli 1741

Martinus Laumen

Werd geboren 5 april 1734 te Limbricht als zoon van

Paulus Laumen, overl. 18 april 1764
en van Elizabeth Claessen, overl. 23 juni 1773

Limbricht is een dorp in Zuid Limburg, ten Westen van Sittard met de kerkdorpen Limbricht, Einighausen en Guttekoven. De familie Laumen woonde te Einighausen.

Martinus Laumen huwde op 12 januari 1758 met Barbara Coumans, de dochter van Martinus Coumans en Maria Cox. Het Huwelijksregister van Limbricht vermeldt dit als volgt.

12ma Jaarij 1758

Praemissis tribus proclamationibus nulloque impedimento detecto in domino copulavi Martinum Laumen et Barbaram Coumans Testes fuere Mathevis Laumen Maria Coumans pluresque alij.

Voorafgegaan door de drie bekendmakingen (van het huwelijk) waartegen geen bezwaren zijn openbaar gemaakt heb ik in den Heer verbonden Martinus Laumen en Barbara Coumans.

Getuigen waren Matheus Laumen Maria Coumans en vele anderen.

Inventarisnummer 313 Kerkelijke Registers Limbricht.

Martinus Laumen overleed op 9 mei 1776 volgens overlijdensregister

"Omnibus Sacramentis exeuntium pie susceptum
relilinquens viduam annam Barbaram Coumans et
11 ejusdem in cimetario sepultus est.

Zijn echtgenote, geboren 3 januari 1731, overleed volgens het overlijdensregister op 3 februari 1798.

"Anna Barb Laumans nata Kaumans vidua infirmitate senectutis exhausta s. sacramentis pluries refecta et 6ta ejusdem in cimetario sepulta est".

Uit het huwelijk M.Laumen-Coumans werden geboren:

1. Martinus Wilhelmus
geb. januari 1760
get. Jacobus Coumans
Maria Catharina Laumen
2. Wilhelmus
geb. 3 april 1761
get. Wilhelmus Grevers
Elizabeth Laumen
3. Anna Catharina
geb. 7 november 1765
geh. 30 mei 1790 te Rotterdam
met Joseph Schwibbe
get. Lamb. Coumans, onleesbaar
4. Maria Johanna
geb. 3 september 1768
get. J. Kever
Maria Coumans
5. Jacobus
geb. 22 juli 1772
overl. 1 april 1773
get. Wilh. Con.
Maria Coumans
6. Maria Wendelina
geb. 21 augustus 1774
get. Rem. van der Becke
Wendelina Bude

E. De familie Theodorus Aarts.

Theodorus Aarts werd vermoedelijk te Westerhoven geboren omstreeks 1735. Hij is vóór 1766 te Westerhoven gehuwd met:

Anna (Jacoba) Adriaans

(Zie overlijdensakte van haar zoon Henricus Aarts van de gemeente Eersel).

Zij overleed te Westerhoven op 16 oktober 1791 als huisvrouw van Dirk Aarts.

Hierbij is op te merken dat Anna Adriaans wordt genoemd de huisvrouw van Dirk Aarts, terwijl zij in een andere akte wordt aangeduid als "getrouwd met Theodorus Aarts". De extracten met de naam Dirk Aarts zijn als annexen gevoegd bij de huwelijksakte.

Dirk Aarts overleed te Westerhoven op 14 juli 1795.

12ma 1758. 12ma Jaary Promissis tribus proclamationibus nulloq.
Jaary impedimento detecto in Domino copulavi Martinum Laumen et
Barbaram Coumans Testes fuere Mathevis Laumen Maria Coumans
pluresq(ue) alij

1758
12ma Jaary 1758. 12ma Jaary Promissis tribus
proclamationibus nulloq impedimento detecto
in Domino copulavi Martinum Laumen
et Barbaram Coumans Testes fuere Mathevis
Laumen Maria Coumans pluresq(ue) alij

Huwelijksinschrijving van Martinus Laumen en Barbara Coumans 12 januari 1758.
Kerkelijk Register par. Limbricht, Inv.nr.313. R.A. Maastricht.

Hieruit o.a.:

Henricus

geb. te Westerhoven in 1766, zie verder.

Henricus Aarts

Geboren te Westerhoven in 1766 als zoon van Theodorus en Anna Adriaans.

Op 19 juli 1801 zijn voor Schepenen van Eersel getrouwd

Henricus Aarts; meerderjarige jongeman, geboren te Westerhoven en in 1801 aldaar nog wonende en

Cornelia Maas, geboren te Riethoven, 30 september 1783, en in 1801 wonende te Eersel.

De akte van ondertrouw op 4 juli 1801 is getekend: Actum op heden dato ten gemeentehuijze der dingbanck van en tot Eersel ten overstaan van Jan Aarts, President Schepen en Jan Hendrik Blox, Schepen.

De huwelijksakte op 19 juli, getekend door Dirk Klessens en Jan H. Blox. Schepenen. Ook beide huwende Hendericus Aarts en Cornelia Maas, ondertekenen beide akten duidelijk leesbaar, Hendrik Aarts was toen 35 jaar. Hij heeft wellicht de school te Westerhoven bezocht en daar lezen en schrijven geleerd + 1775. Hetzelfde geldt voor Cornelia Maas.

Uit het Register der Akten van Overlijden blijkt dat hij te Eersel overleed op "6 september 1834 te Een ure des namiddags".

Cornelia Maas was geboren in 1783. In haar akte van overlijden uit het jaar 1819 wordt zij "Landbouweresse" genoemd en echtgenote van Hendrik Aarts. We mogen hieruit afleiden dat Hendrik Aarts ook landbouwer was.

Cornelia Maas overleed 25 juli 1819 (oud 36 jaar) des avonds om 8 uur.

Hendrik Aarts was behalve landbouwer, ook "paardensnijder", zo althans wordt hij aangeduid in het certificaat omtrent de Nationale Militie betreffende zijn zoon Sebastianus Aarts d.d. 20 april 1833 en afgegeven door de Gouverneur der Provincie Noord-Brabant.

Het beroep van "paardensnijder" kwam in deze tijd meer voor. Het was een soort prototype van de latere veearts. Voor het beroep was een zekere scholing vereist, die te verkrijgen was bij een andere paarden-

snijder. Het is bekend dat in Overpelt een dergelijke leermeester woonde, waar velen dit vak kwamen leren. Het beroep van paarden-snijder werd in de dorpen van de Kempen ook als Teut uitgeoefend. Bussels vermeldt in Eigen aard der Teuten (blz.243) hoe Dirck Bogaers bij overeenkomst verklaart om een ander persoon "de conste en de wetenschap om peerden te snijden" en om hem de coopmanschappen met ketels of andersints" te leren.

Uit het huwelijk van Henricus Aarts en Cornelia Maas werden geboren:

1. Johannes Theodorus

geb. 17 september 1803 te Westerhoven

overl. 31 maart 1870 te Westerhoven

Koopman, landbouwer

2. Jacobus

geb. 6 december 1806 te Eersel

overl. 6 juni 1873 als pastoor te Middelbeers

3. Sebastianus

geb. 19 augustus 1808 te Eersel

overl. 29 januari 1878 te Eersel

Leerlooier

4. Petrus Johannes

geb. 28 oktober 1811 te Eersel

overl. 20 november 1900 te Meerveldhoven

Leerlooier

5. Franciscus

geb. 3 mei 1815 te Eersel

overl. 7 april 1884 te Eersel

Burgemeester

ad 1: Johannes Theodorus Aarts

Geboren 17 september 1803 te Westerhoven

Overleden 31 maart 1870 te Westerhoven

Gehuwd 13 december 1835 te Westerhoven met:

Maria Neutkens

dr. van Jacobus Neutkens

overl. 24 januari 1831 te Westerhoven

en van Paulina van Mierlo

overl. 17 oktober 1823 te Westerhoven

Beroep: Koopman 1835 Akte B.S.

Landbouwer 1870 Akte B.S. Westerhoven

Dat Johannes Aarts het beroep van koopman (teut) uitoefende behoeft niet te verwonderen, aangezien zijn vader paardensnijder was. De paardensnijders trokken veelal samen met de kooplieden in koper, textiel of mensenhaar langs de boerderijen in het binnen- en buitenland. Door de aanwezigheid van de paardensnijder had de koopman gemakkelijk toegang tot de boerderij. Hij bedreef zijn handel met de boerin, terwijl de paardensnijder op de boerderij zijn werk verrichtte. Het is mogelijk dat vader en zoon samen in het buitenland gereisd hebben.

Bij zijn huwelijk waren de ouders van Joh.Th.Aarts reeds overleden.

Maria Neutkens was landbouwster. Twee broers, namelijk Jacobus Neutkens, bouwman, 35 jaar en Willem Neutkens, hoefsmid, 29 jaar waren getuigen bij het huwelijk.

Uit dit huwelijk werden twee kinderen geboren, namelijk:

Jacobus

geboren in 1837 te Westerhoven

overleden 21 mei 1863 te Westerhoven

Vervolgens een dochter, die gehuwd was met Cornelis Schellens (geb. 1814).

ad 2: Jacobus Aarts

werd geboren te Eersel op 6 december 1806 als zoon van Henricus Aarts en Cornelia Maas.

In 1822 ging hij naar het Klein-Seminarie Beekvliet te St.Michielsgestel en studeerde voor priester. Vermoedelijk waren zijn ouders welgestelde boeren. Zijn broer Sebastiaan werd leerlooier, ook een beroep dat kenmerkend is voor wat beter gesitueerde dorpsbewoners in de 19e eeuw.

Na zijn priesterwijding werd Jacobus Aarts achtereenvolgens in

1833 Assistent te Oerle

1838 Kapelaan te Dinther

1844 Kapelaan te Oisterwijk

1846 Pastoor te Maren

1861 Pastoor te Middelbeers, alwaar hij overleed op 6 juni 1873.

Zijn sobere grafsteen ligt kort bij de ingang van de oude kerk op het kerkhof.

L.H.Ch.Schutjes deelt in zijn Geschiedenis van het Bisdom 's-Hertogenbosch, deel V, blz.94 mee dat door de medewerking van pastoor Aarts goede verbeteringen werden aangebracht aan de gegevens van de kerkelijke geschiedenis van Middelbeers.

De parochie telde in 1870 400 communicanten en 520 zielen.

In 1864 bouwde hij een nieuwe pastoorswoning, in 1870 werd een nieuwe hardstenen vloer in de kerk gelegd en een doelmatig orgel aangebracht.

In 1869 werd "door de parochianen een prachtige gothieke remonstrans aan de kerk geschonken".

ad 4: Petrus Johannes Aarts

Geboren 28 oktober 1811 te Eersel als zoon van Henricus Aarts en Cornelia Maas.

Gehuwd 23 november 1844 met Johanna Elisabeth van der Paren

geb. 1 augustus 1813 te Veldhoven

dr. van Jacobus (overleden)

en van Wilhelmina Verschueren, landbouweres

overl. 27 november 1875 te Meerveldhoven

Hij is overleden te Meerveldhoven op 20 november 1901.

Hij was ook leerlooier van beroep.

Uit dit huwelijk werden geboren:

1. Cornelia Aarts

geb. 19 april 1846 te Veldhoven

overl. 19 januari 1924 te Strijp (Liefdesgesticht)

geh. 17 juli 1880 met Wilhelmus Hendricus van Nuenen,

zn. van Johannes en van Adriana Janssens

geb. 2 november 1835 te Zeelst

overl. 12 mei 1908 te Meerveldhoven

weduwnaar van Joanna Tops

Linnenfabrikant.

Bij het huwelijk van zijn dochter was Peter Johannes Aarts zonder beroep. Zie akte B.S. Huw. Veldhoven 1880, n.7.

2. Henrica Aarts

geb. 25 juni 1854 te Veldhoven
overl. 2 maart 1926 te Zeelst
ongetrouwd

3. Wilhelmina Aarts

geb. 19 juli 1849 te Veldhoven
geh. 6 november 1880 te Veldhoven met:

Johannes Simon Dielis

geb. 27 augustus 1843 te Valkenswaard
zn. van Arnoldus Dielis (overleden)
en van Anna Dekkers, landbouweres van beroep
en wonende te Valkenswaard
Landbouwer van beroep.

Opmerking bij 1.

Uit het huwelijk van Wilhelmus H. van Nuenen en Cornelia Aarts
werden geboren:

1. Adriana Maria Catharina

geb. 20 juli 1881
overl. 17 november 1881

2. Johanna Maria Wilhelmina

geb. 22 september 1896

3. Maria Cornelis Adriana

geb. 27 mei 1894

ad 5: Franciscus Aarts

Geboren 3 mei 1815 te Eersel als zoon van Henricus Aarts en
Cornelia Maas.

Gehuwd 17 juni 1852 te Eersel met:

Cornelia Henselmans

geb. 12 mei 1808 te Bergeijk
overl. 22 januari 1876 te Eersel
dr. van Hendrik Henselmans
overl. 22 april 1818 te Bergeijk
en van Petronella van de Vorst
overl. 2 juni 1834 te Bergeijk
en weduwe van Johannes Franciscus Knaepen
geb. 9 januari 1808 te Eersel
overl. 18 juni 1847 te Eersel
Bakker van beroep.

Opmerking: Cornelia Henselmans was afkomstig uit de oude herberg "De Ster" in Bergeijk, een oud teutenhuis uit 1722, gelegen aan de oude markt aldaar, achter de Protestantse kerk, Hof 58.

In deze woning heeft de familie Henselmans lang gewoond.

Hendrik Henselmans (overleden 22 april 1818) was de zoon van Peeter Henselmans en Margo Hagemans. In dit huis overleed op 1 november 1892 de laatste bewoonster van de familie, de ongehuwde dochter Margo Henselmans, in de volksmond "Margo uit de Staar". Na haar dood werd het huis verkocht aan de Maatschappij tot bevordering van Welstand voornamelijk onder landlieden (opgericht in 1822) die het huis verbouwden er er een boerderij van maakten. (Foto van het huis in Knippenberg, De Teuten).

Bij zijn huwelijk was Franciscus Aarts smid en was werkzaam te St.Michielsgestel.

Voor de tweede maal gehuwd op 4 november 1876 te Eersel met:

Lodewika Moeskops

geb. 26 januari 1845 te Veldhoven

dr. van Hendrikus Moeskops

en van Anna Maria Tilburgs

Lodewika Moeskops was huishoudster bij

F.Aarts sedert de dood van zijn eerste vrouw.

Sedert 1869 was hij burgemeester van Eersel en bleef dit tot zijn dood op 6 april 1884.

Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren:

1. Hendrikus Franciscus Josephus

geb. 6 september 1877 te Eersel

gehuwd in 1909 met: Maria Adriana van Herk

geb. 30 november 1883 te Tilburg

dr. van Leonardus van Herk, geb. 1843, herbergier

en van Adriana van Beurden.

Samen met zijn broer Franciscus, sigarenfabrikant te Eersel. Vertrokken naar Eindhoven op 23 september 1927, als gevolg van de malaise in de sigarenindustrie, alwaar hij is overleden.

2. Cornelia Margaretha Veronica

geb. 12 juni 1880 te Eersel

3. Franciscus Jacobus Josephus

geboren 6 april 1882 te Eersel

gehuwd 28 oktober 1908 te Eersel met:

Arnoldina Cornelia Maria Wijnen

geb. te Eersel 1 april 1884

overl. te Boxtel 4 augustus 1962

dr. van Arnoldus

en van Cornelia van der Eynden

overl. 19 november 1941 te Nijmegen.

Evenals zijn broer in 1891 bezocht F.J.J.Aarts in 1894 het Klein-Seminarie Beekvliet te St.Michielsgestel, geen van beiden hebben echter de priesterstudie voltooid.

Met zijn broer Henricus werd hij sigarenfabrikant te Eersel.

Uit dit huwelijk werden geboren:

1. Ludovicus Maria Johanna Cornelia

geb. 19 september 1909 te Eersel

2. Franciscus Arnoldus Henricus Josephus

geb. 24 oktober 1911 te Eersel

ad 2: Sebastianus Aarts

Geboren te Eersel 19 augustus 1808 als zoon van Hendrik Aarts en van Cornelia Maas.

Getuigen bij de doop: Petrus Josephus Maas en Goverdina Aarts.

In het certificaat van de Nationale Militie, Ligting van het jaar 1827 komt een signalement van Sebastianus Aarts voor dat luidt als volgt.

"Lengte 1 el 7 Palm (170 cm) (1 el = 69 cm 1 Ned. el = 1 m.

1 palm = 1 dm.)

Aangezigt	bleek	
Voorhoofd	ordineer	merkbare teekenen: eene vlek agter
Oogen	blouw	de linker oor.
Neus	gewoon	handtekening. (duidelijk leesbare hand-
mond	idem	tekening van S.Aarts)
kin	rond	
haar	blont	
wenkbrauwen	idem	

Bij de loting in het jaar 1827 voor de Nationale Militie is "aan hem het nummer 11 ten deel gevallen", hij is echter niet in militaire dienst geweest, aangezien dat nummer "tot heden (= 20 april 1833) niet opgeroepen zijnde, hem tot geen dienst heeft verplicht".

Leerlooier.

Sebastianus Aarts werd leerlooier van beroep, is hiervoor als jonge man naar Duitsland vertrokken en woonde in elk geval in 1835 te Castrop in het Koninkrijk Pruisen, zoals blijkt uit diverse stukken uit het archief van de gemeente Valkenswaard en uit de verklaring van de pastoor van Castrop d.d. 14 september 1835.

Het ambacht van leerlooier vond in de 17e tot begin 20e eeuw bijna op elk dorp enige toepassing. Het was een wat merkwaardig bedrijf, dat in de Kempen nooit sterke verbreiding gevonden heeft en dat slechts zelden uitgroeide tot een echte nijverheid, waarbij export en handel enige rol speelden.

Leder wordt vervaardigd van de huid van runderen en andere dieren. De leerlooier kocht de huiden van de geslachte beesten bij de slaggers en de boeren in het dorp en de omgeving. De huiden moesten nu worden bewerkt, voordat ze als leer konden dienen. Een deel van deze bewerking heet het looien en naar dit deel is de naam leerlooier ontstaan. Het werk van de leerlooier bestond eerst uit het schoonmaken van de huid, waartoe het verwijderen van het haar behoort. De huiden werden in kuipen met kalk bewerkt. De huid moet "bloot" gemaakt worden. Als de huid bloot is, kan ze gelooid worden. Het looien is de huid bewerken met looi-materiaal zoals de schors van eikebomen (run). Deze bewerking is een langdurig proces, dat een penetrante geur verspreidt. De huiden moeten hiervoor ook weer enkele jaren in de looikuipen, die vaak in de grond worden aangelegd, blijven liggen en op gezette tijden bewerkt worden. Als het leer gelooid is, begint de derde fase van het werk. Het leer moet nog geperst en geschaafd worden. De verwerking van de huid tot leer neemt enige jaren in beslag en het gevolg is dat de leerlooier nog al veel tijd moet wachten eer dat hij zijn gekochte huiden als leer kan verkopen. Hij moet dus enigszins kapitaalkrchtig zijn om de huiden zo lang onder zich te kunnen houden. De oude leerlooier had als regel een klein bedrijf, dat als huisbedrijf werd beoefend.

LIGTING
VAN DEN JARE 18

NATIONALE MILITIE.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

SIGNALEMENT.

El.

lengte 1. el 4 Palm
 Aangezicht *B-leek*
 Voorhoofd *ruim*
 Oogen *Blouw*
 Neus *gewoon*
 Mond *idem*
 Kin *ronde*
 Haar *Blond*
 Wenkbrauwen *idem*

Merkbare teekening.
een wit agtel
de linker oor

Handteekening,
J. J. J.

Geregistreerd No. 805

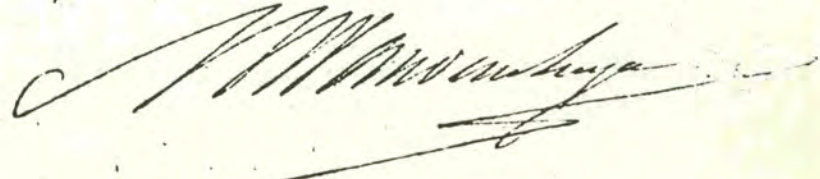
Certificaat.

De GOUVERNEUR der Provincie Noord-Brabant verklaart:

dat *Sebastianus Jarts*
 geboren te *Cersel* den *19 augustus 1808*
 van beroep *Leerrooper* Zoon van *Jendrik*
 en van *Cornelia Maas*
 van beroep *paardensnyder*
 wonende te *Cersel*, binnen de Gemeente
Cersel voor de Nationale Militie is
 ingeschreven; dat aan hem vervolgens bij de Loting
 is ten deele gevallen het Nummer *11*
 hetwelk tot heden niet opgeroepen zijnde, hem tot
 geenen dienst heeft verpligt.

Gegeven te 's Hertogenbosch, den 20 april 1833

De GOUVERNEUR voornoemd,

M. S.

Sebastianus Aarts oefende dit bedrijf uit in zijn huis op de Markt te Eersel en de looikuipen waren in de tuin achter het huis aangelegd. Over de omvang van zijn bedrijf is niets bekend.

Het kwam ook voor dat het leerlooien werd bedreven als seizoenarbeid en dat men alleen in de winter leer looide, terwijl men b.v. in de zomer een boerderij exploiteerde. Sebastianus Aarts had in elk geval een leerlooier in vaste dienst, die ook bij hem inwoonde. Dit wijst er wel op dat hij het gehele jaar huden bewerkte.

Huwelijk.

Op 20 september 1835 is te Valkenswaard het huwelijk voltrokken tussen Sebastiaan Aarts, toen wonende te Castrop (Duitsland) en Joanna Lucia van Best,

de dochter van Joannis van Best

en Henrica Daems, die in 1835 beiden reeds overleden waren.

Johanna Lucia van Best was te Valkenswaard geboren op 27 november 1803 als dochter van Jan van Best en Henrica Daems.

Zij overleed te Eersel op 26 februari 1873, bijna 70 jaar oud.

Sebastiaan Aarts overleed eveneens te Eersel op 29 januari 1878.

Hij was bij zijn dood gedurende 30 jaar kerkmeester geweest van de parochiekerk.

Sebastiaan Aarts woonde de Eersel, Kom 173. Op zijn leerlooierij was onder meer werkzaam een neef, Albertus Verwey, geboren op 4 december 1846 te Borkel, die eveneens leerlooier was.

Het huis Kom 173 is gelegen op de Markt no.17 en wordt thans bewoond door B.P.H.Hens, leraar (tekenen) aan het Rijthovius College te Eersel. Het huis werd gebouwd in 1669, zoals blijkt uit het jaartal dat in de vorm van muurankers of ijzeren staven, die aan de voorzijde van het huis zijn aangebracht. Deze muurankers, die tevens dienst doen om de constructie van het huis te verstevigen en het uitwijken van de muren te verhinderen, hebben de vorm van de arabische cijfers 1, 6, 6 en 9. In de tuin van dit huis moeten zich nog de kuilen voor het looien van de huden bevinden. Het huis werd voor enige jaren gerestaureerd (Monumentenzorg).

Uit het huwelijk van Sebastianus Aarts en Anna Lucia van Best:

1. Hendrikus Aarts

geb. 9 juli 1836 te Eersel

overl. 20 april 1918 te Eersel

ongetrouwd, leerlooier.

Zie verder.

2. Johannes Jacobus

geb. 29 april 1838 te Eersel

overl. 5 december 1910 te Zeeland (N.Br.)

Pastoor

Zie verder.

3. Maria Cornelia

geb. 8 december 1840

overl. 13 maart 1876

geh. 28 oktober 1867 met Jos. Reinier Sassen Clingh.

Zie aldaar.

4. Henrica

geb. 15 maart 1844

overl. 12 december 1905

ongetrouwd

5. Johanna Maria

geb. 20 juli 1847 te Eersel

overl. 3 april 1903 te Bergeyk

geh. 6 februari 1888 te Eersel met Th. Mutsaers

geb. 8 maart 1832 te Woensel-Acht

overl. 21 januari 1901 te Bergeijk

1. Hendrikus Aarts

geboren 9 juli 1836 te Eersel

overleden 20 april 1918 te Eersel

ongetrouwd.

Leerlooier van beroep, Kom 17 te Eersel. Aanvankelijk woonde hij met zijn zuster Henrica in de ouderlijke woning. In de wandeling werd hij genoemd "Driek van Bastiane". Op het einde van zijn leven nam hij zijn intrek bij de Zusters in het St.-Jacobus-gesticht, waar hij op 20 april 1918 overleed.

2. Joannes Jacobus Aarts

geboren te Eersel op 29 april 1838.

Hij werd opgeleid voor priester en als zodanig gewijd op 14 juni

1862. Hij werd kapelaan te Bakel op 1 oktober 1862, waarna hij rector werd van de Latijnse school te Helmond van 31 december 1868 tot 6 augustus 1878.

Hierna was hij kapelaan te Veghel tot 10 april 1880 welke plaats hij verwisselde met Geertruidenberg, waar hij werkzaam bleef tot 17 november 1883 toen hij pastoor werd te Zeeland (bij Uden). Aldaar overleed hij op 5 december 1910.

Joannes Jacobus Aarts was de negende rector van de Latijnse school te Helmond. Deze was opgericht in 1797. Het aantal leerlingen van de school is nooit groot geweest. In 1809 bedroeg het 40, waaronder ook enkele leerlingen van buiten Helmond. Na 1809 ging het aantal geleidelijk maar voortdurend achteruit, het was in 1840 22, in 1854 8, in 1856 2, in 1871 10. In 1868 werd Joannes Jacobus Aarts rector en bleef dit tot 1878. De school telde toen 12 leerlingen. "Sedert de bloei der Seminariën geraakte de Latijnse school meer en meer in verval", aldus A.M.Frenken in zijn boek Helmond in het verleden, Hoofdstuk IV, blz.263-268, waaraan bovenstaande gegevens zijn ontleend, totdat zij in 1878 ophield te bestaan (omdat het land geen leeraarssalaris meer wenste uit te betalen).

De opheffing werd uitgedrukt in het navolgende chronicon, vermeld door Th.Ign.Welvaarts, Levensschets van H.J.Beugels, de eerste rector van de Helmondse Latijnse school (1797-1808) en Norbertijn van Postel (1880), blz.148 en aangehaald in genoemd werk van Frenken.

H e L M U N D ensis
L a t J n J C o L L e g I I e X I s t e n t I A
e f f L o r U I t

Joannes Jacobus Aarts was als pastoor van het dorp Zeeland een typische exponent van de katholieke clerus in het bisdom 's-Hertogenbosch en in de andere bisdommen op het einde van de vorige eeuw. Hij verzorgde niet alleen de kerkelijke en religieuze diensten in de parochiekerk, maar hij maakte in wezen ook de dienst uit buiten de kerk in het leven van het dorp, in gezin en samenleving, in de café's en bij het muziekgezelschap. Deze diensten, welke hem niet gevraagd werden, maar die hij al te gretig aanbood en uitoefende, werden hem niet steeds in dank afgenomen. Met zijn rijzige gestalte werd hij een wat legendarische figuur in het dorp, zonder zijn in- en

toestemming durfden de parochianen in hun private leven niet veel ondernemen.

3. Johanna Maria Aarts

dr. van Sebastianus Aarts

en van Anna Lucia van Best

geboren te Eersel 20 juli 1847 (B.S. Eersel)

gehuwd te Eersel 6 februari 1888 met Theodorus Mutsaers

geb. te Woensel Acht 2-3-1832

oud 55 jaar, hoofdonderwijzer
te Dommelen.

zn. van Johannes Mutsaers

en van Margaretha v.d. Wittenboer

weduwnaar van Maria Maas

overleden 27-10-1883

te Dommelen

- Getuigen 1. Arnoldus Antonius van den Heuvel, 34 jaar, bierbrouwer, neef van man
2. Petrus Domincius Gyraath, 30 jaar, bakker te Valkenswaard, neef van man
3. Hendrikus Aarts, 51 jaar, leerlooier te Eersel, broer van bruid
4. Jos. R.Sassen Clingh, 50 jaar, hoofd der school te Eersel, zwager van bruid

Eersel Akte no.3 Huw. B.S. 1888

Overleden te Bergeijk 3 april 1903. (B.S. Bergeijk)

Na haar huwelijk woonde Johanna Maria Aarts met haar man Theodorus Mutsaers te Dommelen, waar hij hoofd van de school was. Ze bewoonde het schoolhuis dat zoals elders, tegen het schoolgebouw was gebouwd.

In 1893 nam Mutsaers ontslag als hoofd wegens pensionering en moest hierdoor ook het schoolhuis verlaten.

Het echtpaar Mutsaers-Aarts vestigde zich in oktober 1893 in Bergeijk, waar zij een winkel dreven, welke later door de dienstbode werd voortgezet. De winkel was gelegen Eikereind (thans no.9).

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
SEBASTIANUS AARTS,

gedurende 30 jaren Kerkmeester te Eersel,
geboren te Eersel den 19 Augustus 1808, en aldaar
overleden den 29 Januarij 1878.

en voor zijne gewezen Echtgenoot,
Joanna Lucia van Best,

geboren te Valkenswaard den 27 November 1803,
en overleden te Eersel den 26 Februarij 1873.

Hij stierf vol vertrouwen op den Heer.

2. Mach. 7.

Wees mijner gedachtig, mijn God, en vergeet niet
de diensten, die ik aan uw huis bewezen heb.

1. Reg. 3.

Mijne geliefte kinderen, ik zal u in den Hemel
blijven beminnen, gelijk ik u op aarde heb lief
gehad. Vreest God en onderhoudt zijne geboden,
ook nu ik afwezig ben, zooals gij dit deedt in mijn
bijzijn, want hierin is 's menschen geluk te vinden.

Joëls Berchim. Eecl. 12. Philipp. 2.

Bid nu voor ons, en gij, Eerwaarde Zoon, wan-
neer gij uw offer aan het altaar opdragt, denk aan
uwen vader en uwe moeder.

Judith 8. Matth. 5. Eecl. 23.

Mijn Jesus, barmhartigheid.
(100 dagen afluat.)

Drukkerij van BOTS & JANSSEN te Helmond.

Bid voor de Ziel van Zaliger

DEN WELKERWAARDIGEN HEER

JACOBUS AARTS.

geboren te Eersel, den 6 December 1806, sedert
1861 Pastoor te Middelbeers, aldaar
overleden den 6 Junij 1873.

Ik heb, o God, den luister van uw huis bemind
Ps. 84, 8.

Hij was volhardend in het gebed. Act. 1, 14

Het is eene heilige en zalige gedachte voor de
overledenen te bidden; u Mach. xii, 46. [Want]
zalig zijn de barmhartigen, wijl zij barmhartigheid
zullen verwerven. Matth. v, 7.

Wij hadden in ons het voor gevoel des doods, opdat
wij niet op ons zelven vertrouwen zouden, maar op
God. II Cor. 1, 9.

Zoo dan, mijne geliefden, gelijk gij altijd geoor-
zaam waart, arbeid aan uwe zaligheid met vreczen
en heven, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen,
maar nog veel meer thans in mijne afwezigheid,....
opdat gij onberispelike en onschuldige kinderen
Gods zijn moogt, ... mij tot roem, ... dat ik niet te
vergeefs... gearheid heb. Philipp. 1, 12-16

R. I. P.

Bij M. F. VAN PIERE, te Eindhoven

Bid voor de Ziel van Zaliger
Den ZeerEerwaarden Heer

JOANNES JACOBUS AARTS.

Geboren te Eersel . . . 29 April 1833.
Priester gewijd . . . 14 Junij 1862.
Kapelaan te Bakel . . . 1 October 1862.
Rector te Helmond . . . 31 December 1868.
Kapelaan te Veghel . . . 6 Augustus 1878.
Kapelaan te Geertruidenberg 10 April 1880.
Pastoor te Zeeland . . . 7 November 1883.
Aldaar overleden . . . 5 December 1910.

Gij weet van den eersten dag, dat ik onder
U gekomen ben, hoe ik ten allen tijde onder
U ben geweest, dienende den Heer met alle
oetmoedigheid. Hand. 20.

Zalig is de dienstknecht, dien de Heer, als
Hij komt, wakend zal vinden. Weest derhalve
altijd bereid, want de Zoon des menschen zal
komen in de ure, welke gij niet weet.

Math. 24, 44.

(Geliefde Parochianen) ik ga heen om U
eene plaats te bereiden. Joes 14, 2.

Gedenkt, ons arbeiden, hoe wij onder U het
woord Gods predikten. I Thess. 2, 9.

Eenige herinnering in uwe gebeden, ziedaar
wat ik van uwe liefde verwacht. H. Ephrem.
Dierbare bloed- en aanverwanten en vrien-
den. vaartwel en gedenkt mijner in uwe ge-
beden, totdat wij elkander in den hemel weder-
zien. Judith 8, 29. St. Alph.

Zoet Hart van Maria, wees mijn heil,
(300 dagen afluat.)

H. BOUWENS — Koster — Zeeland.

Ik hoop op U, o oneindige Barmhartigheid.

Bid voor de ziel van zaliger
MARIA, CORNELIA AARTS,

Echtgenoot van
JOSEPHUS, REINIER SASSEN CLINGH,
geboren te Eersel den 8 December 1840, en aldaar
overleden den 13 Maart 1876.

Moest dan de bittere dood zoo spoedig scheiden?
1 Reg. 15. Waarom was mijne smart voortdurend,
en mijne ziekte ongeneesbaar? Jerem. 15. Gelijk
het den Heer behaagd heeft, zoo is het geschied.
Job 1. Wie is er die durft vragen, waarom Hij zoo
gehandeld heeft. 2 Reg. 16.

Jammer is het dat zij zoo jong is gestorven, maar
verblifdend dat zij zoo oud in verdiensten is overle-
den; jammer dat zij ons zoo spoedig is ontruk-
t, maar vertroostend dat zij betere gewesten is binnen-
getreden. H. Ambros.

God sprak tot haar: verlaat uw huis en uwe be-
trekkingen, en kom in het land dat ik u toonen zal
ik zelf zal uw overgroote loon zijn; Genes. 12. 15.
en met volle overgeving riep zij uit: Heer, niet
mijn maar uw wil geschiede. Luc. 22.

Kinderen, eert uwen vader, en vergeet de zuchten
uwer moeder niet. Eecl. 7.

Echtgenoot, treur niet gelijk zij, die geene hoop
hebben: 1 Thess. 4. werp al uwen kommer op den
Heer, want Hij zorgt voor u. 1 Petr. 5. Gij liebt nu
wel droefheid, doch ik zal u weerzien, dan zal uw
hart zich verblijden en niemand zal alsdan u uwe
vreugde ontnemen. Joëls. 16.

Vergeet mij niet, en bidt voor mij. Is. 54. Esf. 4.
en gij, Eerwaarde Broeder, wees mij aan het altaar
des Heeren gedachtig. H. Aug.

van 7 jaren en 7 quadrag., toevoegelijk aan de geloovige

Drukkerij van BOTS & JANSSEN te Helmond.

Ik benin E, o goddelijke goedheid.

(Afluat)

zelen

Op 21 januari 1901 overleed Theodorus Musaers en zijn vrouw bleef alleen achter. Het gezin was kinderloos. Nu werden de rollen omgekeerd en ging grootvader Sassen Clingh uit Eersel met zijn dochter Josina (de beide andere kinderen Josephus en Maria waren reeds getrouwd) bij zijn schoonzuster wonen, zoals deze laatste eerst jaren bij hem had gewoond. Zij vertrokken dus van Eersel naar Bergeijk. Reeds in februari 1902 trouwde Josina Sassen Clingh met F.J.C.Aarts te Bergeijk.

Op 3 april 1903 overleed Johanna Maria Aarts
Grootvader Sassen Clingh ging toen weer terug naar Eersel om te gaan inwonen bij zijn zoon Josephus, die naast de oude woning van zijn vrouw een voor die tijd grote woning gebouwd had, die ruimte genoeg bood voor zijn inwoning.

F. De familie Joannes Maas

Joannes Maas werd geboren te Riethoven en was volgens de overlijdensakte bij zijn sterven op 12 juli 1835 80 jaar oud. Zijn geboortjaar zal derhalve 1755/1756 geweest zijn.

Hij wordt in die akte aangeduid als particulier en wonende te Eersel.

Jan Maas is dus van Riethoven naar Eersel verhuisd.

Hij was de zoon van Wouter Maas en van Marie Brouwers, beiden overleden. en gehuwd geweest met:

Petronella Koppens (Coppens)

overleden den 8 november 1798 (althans begraven) te Eersel.

en thans, d.i. in 1835 gehuwd met:

Maria Catharina Aerts

Particuliere, wonende te Eersel.

Hij overleed te Eersel op 12 juli 1835 te elf uur des voormiddags.

Uit het huwelijk werd geboren

Cornelia Maas

geb. 30 september 1783 te Riethoven

overl. 25 juli 1819 te Eersel

gehuwd 19 juli 1801 te Eersel met Henricus Aarts

G. De familie van Best

Petrus van Best

Geboren te ? + 1730

Gehuwd met Elisabeth Bischops

Overleden 7 augustus 1809 (of 9 september 1808)

Mogelijk zijn Petrus van Best en Elisabeth Bischops niet in Valkenswaard geboren, maar zijn daar na hun huwelijk komen wonen.

Hieruit werden geboren: Zie R.K.Doopboek 1758-1810 R.A.S.H.

1. Antonius

geb. 14 september 1755

2. Henricus

geb. 15 november 1757

3. Christiaan

geb. 18 oktober 1760

4. Joannes

geb. 19 september 1763

get. Joannes Bischops

Geertrudis van Best

overl. 7 april 1832

Zie verder.

Jan van Best

geboren te Valkenswaard 19 september 1763

overleden aldaar op 7 april 1832

Zie Ret. B.S. akte no.15

d.d. 9-4-1832

winkelier.

Eerst gehuwd geweest met Lucia Koeckhofs op 23 november 1788, die overleed op 14 februari 1800.

Getuigen bij dit huwelijk waren Jan Bekkers en Jan Bets, afkomstig uit Olbach in Volderland (zie Pastoorsboek Valkenswaard).

Jan van Best huwde voor de tweedemaal op 3 mei 1801 te Valkenswaard

met Hendriene Daems

geb. te Valkenswaard 17 november 1780

dr. van Jan Hendrik Daems.

Getuigen van het tweede huwelijk zijn Hendrik Booms en Adriaan Daems.

zie Ret. acte B.S.

Hendriene Daems overleed te Valkenswaard 21 juli 1817

B.S. akte nr.17 23 juli 1817

19^{bris} Baptizatus est joannes filius legitimus
petri van best et elisabetha Bischops, susceptores
erant joannes Bischops et gertrudis van best.
3° octobris Baptizatus est michael filius legit.

Inschrijving van de doop van Joannes van Best, zoon van
Petrus van Best en Elisabetha Bischops 19 september 1763.
Retr. B.S. Valkenswaard. R.A. 's-Hertogenbosch.

Hij was bemind bij God en de menschen en zijn aandenken is in zegening. Eccl. XLV. v. 1.

**GEDENK IN UWE GODVRUCHTIGE GEBEDEN
DE ZIEL VAN ZALIGER,
DEN HEER**

PETRUS VAN BEST,

IN LEVEN KERKMEESTER EN GEDURENDE MEER DAN VIJFTIG

JAREN LID VAN HET R. C. ZANGKOOR,

geboren te Valkenswaard den 24 Augustus 1809 en
aldaar overleden den 3 Augustus 1884.

Hij was een deugdzaam en zachtzinnig man, cerbaar van gelaat, zedig van gedrag en van zijne kindsheid in deugden geoefend. II MACH. xv. 11.

De goedheid van zijn inborst schonk hem tal van vrienden en de edele gevoelens zijner ziel gepaard aan eene groote zachtmoedigheid bezorgde hem de algemeene achting: iedereen beweeende zijn dood: zijn aandenken zal niet vergaan en zijn naam genoemd worden van geslacht tot geslacht.

I RSG. C. 28. ECCLES. C. 6, 39, 45.

(Hij) was vol van goede werken en saalmoeten die (hij) deed. HAND. ix 36.

Ik had honger en gij hebt mij gespijst; ik had dorst en gij hebt mij gelaafd; ik was vreemdeling en gij hebt mij geherbergd. Voorwaar, ik zeg U: zoo dikwijls gij dit aan éénen mijner geringste broeders gedaan hebt, hebt gij het mij gedaan.

MATH. xxv. 35, 40.

Heerlijkheid en eer en vrede aan eenieder die het goede werkt. HAND. x. 4.

Mijne kinderen luistert naar mij: gelukkig zijn zij die mijne wegen bewaren. SPR. viii 32.

Mijn Jesus barmhartigheid. (100 dag. afl.)

ZOET HART VAN MARIA WEES MIJN HEIL.

† †
Bid voor de Ziel van Zaliger,
JOHANNA LUCIA VAN BEST,

GEWEZENE HUISVROUW VAN

SEBASTIANUS AARTS,

*geboren te Valkenswaard, den 27 November 1803, en
overleden te Eersel, den 26 Februarij 1873.*

Ik smeek U, o Heer, gedenk, hoe ik voor U gewandeld heb in waarheid en met een welmeenend hart en betracht heb, hetgeen in uwe oogen goed was.
Is. 33, 3.

Zij had het oog op al wat in haar huisgezin omging en heeft haar brood niet in ledigheid gegeten, zij opende hare hand voor den behoeftige, het hart van haren man betrouwde op haar, en hare kinderen stonden op om haar gelukkig te noemen.
Prov. xxi, 27; 23, 11, 20.

Zij was bij allen in zeer hooge achting en er was niemand die eenig kwaad van haar zeide.
Judith viii, 8. Luc. 1, 6.

(Kinderen) doet volgens hetgeen gij van mij geleerd, ontvangen, gehoord en gezien hebt, de God van vrede zal met u zijn.
Phil. iv, 9.

En gij [mijn Zoon] wees mij aan het altaar des Heeren gedachtig.
St. Mon. ad st. Aug.

Moge het hart van Jesus alom bemind worden.

O zoet hart van Jesus ontferm u onzer.

Onze lieve Vrouw van het H. Hart bid voor ons.
300 dagen afaat.

H. H. P.

Bij M. F. VAN PIERE, te Eindhoven.

Uit het huwelijk van Jan van Best-Daems werden geboren:

Petronel

geb. 24 februari 1802

geh. 30 januari 1834 met Jacob Daems

geb. 14 november 1795

zn. van Hendricus Daems

en van Francisca Booms

Johanna Lucia

geb. 27 november 1803 te Valkenswaard

overl. 26 februari 1873 te Eersel

gehuwd 20 september 1835 te Valkenswaard met:

Sebastianus Aarts zie aldaar

Johannes

geb. 11 november 1805

Petrus

geb. 24 februari 1808 Koperteut

Petrus Johannes

geb. 25 augustus 1809

overl. 3 augustus 1884

ongetrouwd

H. De familie Daems

Henrica Daems, de vrouw van Joannes van Best en de moeder van Joanna Lucia van Best, geboren 17 november 1780 te Valkenswaard was de dochter van:

Johannes Daems

geboren 2 juni 1743 te Valkenswaard

overleden 3 mei 1802 te Valkenswaard

en van

Johanna Martina Hertroys

geb. 25 augustus 1743 te Valkenswaard

als dochter van Johannes Hertroys

en Johanna Bynen, geboren te Eersel

Zie familie Hertroys onder I.

Het huwelijk van Johannes Daems en Johanna Martina Hertroys werd gesloten op 17 augustus 1777.

De inschrijving in het Trouwboek van de parochie te Valkenswaard is

enigszins afwijkend van de overige huwelijksinschrijvinge. De inschrijving in het Trouwboek luidt als volgt:

"Sacramentaliter contraxerunt matrimonium
ex (? onleesbaar) Antwerpiae Joannes Daems et
Joanna Hertroys".

Bij de inschrijving is ook geen datum vermeld. De voorafgaande inschrijving had plaats op 20 april 1777, de eerstvolgende op 12^{bris} 1777. Bovendien ontbreekt in de inschrijvingstekst de woorden, die bij de andere inschrijvingen altijd voorkomen, namelijk "coram me et testibus ..." gevolgd door de namen van de getuigen. Mogelijk heeft het kerkelijk huwelijk niet te Valkenswaard plaats gehad, of heeft de aanwezigheid van een reeds geboren kind (Ida, geb. 31 maart 1777) een rol gespeeld?

Volgens J.A.W.Swane is Joannes Daems te Valkenswaard gehuwd. Ongepubliceerde Genealogie Daems in Valkeniers in Brabant VI Daems.

Joannes Daems was volgens J.Swane valkenier van het Huis van Oranje-Nassau.

Voor de valkeniers-activiteiten van de familieleden van het geslacht Daems verwijzen wij naar het werk van Dr.J.M.P.van Oorschot, Vorstelijke vliegers en Valkenswaardse valkeniers, 1974, blz.169-174.

Een oude vorm van jagen is het jagen met behulp van gedresseerde jachtvogels, waarvan de zgn. valkenjacht, oorspronkelijk toegepast in de steppen en bergen van Azië, in West-Europa de meest bekende is.

In de Middeleeuwen was de valkenjacht een geliefde vorm van vermaak onder edellieden en ook nog later werd de jacht met valken beoefend. De jager gebruikte gedresseerde valken, die zich tijdens de jacht op de prooi moesten neerlaten. De jager moest een goed ruiter zijn en de valken moesten op dit werk gedresseerd zijn. Valkeniers noemde men diegenen die de valken in de natuur vingen, ze daarna dresseerden en verder te paard met de valken op de hand voorop in de jachtstoet meereden.

Van de heer Van Oorschot ontvingen wij een copie van de onuitgegeven genealogie Daems.

Uit het huwelijk van Johannes Daems en Johanna Martina Hertroys werden de volgende kinderen geboren en te Valkenswaard gedoopt:

Huwelijksinschrijving van Jan van Best en Hendriene Daems.
Retro-acta B.S. Valkenswaard. 3 mei 1801

Op. Midden den Dede Maey 1800 en ten
Lijne van den Geregte van het Koninkrijk
naar dat de Drie Landvoogden
Lijst Proclamentien en bevelen van
den Geregte en naar de wetten des
Koninkrijks Formulier in den Schied
staal bevestigd, Jan van Best
Stenaar wijlen Lucia Kestrop, met
Hendriene Daems. f. D. geboren en won.
Nijmegen.
Ten overtuigen en in Potentie van
Hendrik Booms en Maria Daems Schied
penden

Jan van Best

J. Daems
Hendriene Daems

H. Daems

Wij Notant
W. D. Booms
f. D. Booms

1. Ida
geb. 31 maart 1777
2. Johanna Digna
geb. 25 september 1778
3. Henrica
geb. 17 november 1780
4. Henricus
geb. 26 juni 1782.

Joannes Daems was de zoon van Jacobus Daems

geb. (ged.) 11 maart 1712 te Valkenswaard
en op 18 augustus 1737 te Valkenswaard
gehuwd met Ida van Ham
dr. van Jan van Ham

Uit dit huwelijk werden geboren en te Valkenswaard gedoopt:

1. Adam
geb. 5 augustus 1738 vermoedelijk jong overleden
2. Franciscus
geb. 6 april 1740
geh. met Petronella Stokmans
3. Johannes
geb. 2 juni 1743 Zie voor
4. Adam
geb. 11 juni 1745
5. Jacobus
geb. 7 mei 1747
geh. met Petronella Graghtmans
6. Catharina
geb. 17 juli 1749
overl. 20 november 1831
geh. met Peter van de Leur
7. Henricus
geb. 7 juli 1751
overl. 18 augustus 1820
geh. met Francisca Booms

Ook Jacobus Daems was valkenier. Zijn vrouw Ida van Ham was waarschijnlijk de dochter van Jan van Ham, valkenier van de keurvorst van de Palts. Van Oorscot deelt over hem het volgende mede (blz. 171):

"Aan het luisterrijke Ansbachische Hof zal Jacobus, die in de wandeling Kobus heet, opklimmen van valkeniersknecht tot meester, zodat hij, wanneer hij in 1761 met pensioen gaat, met genoeg kan terugzien op een carrière, die hem vierendertig jaar met zijn valken verbonden heeft gehouden"

Jacobus Daems was de zoon van Adam Daems

op 4 november 1703 te Valkenswaard gehuwd met Catharina Smulders

dr. van Hendrik

en van Henrica Hollen

Hendrik Smulders was meester-valkenier van de markgraaf van Ansbach.

Adam is valkenier van de landgraaf van Hessen-Kassel.

In 1704 verzocht hij in deze kwaliteit ontslag uit de functie van burgemeester, omdat hij deze functie niet kon combineren met zijn werkzaamheden buitens lands. Zie Van Oorscot, blz. 170.

Adam Daems moet overleden zijn tussen 9 augustus 1741 en 28 januari 1743, op eerstgenoemde datum compareert hij nog in de schepenbank Waelre en Weerde (W.W.) R 135, fo. 174v^o, terwijl hij op de tweede datum volgens een aantekening in Register 132 W.W. overleden blijkt te zijn. (Genealogie Daems). Waelre en Weerde zijn thans de gemeenten Aalst-Waalre en Valkenswaard.

Adam Daems had zes kinderen, waaronder verschillende ook het beroep van valkenier uitoefenden.

Adam Daems was de zoon van Hendrick Daems

gehuwd met Jenneken Bijnen

dr. van Jacob

Hendrick Daems blijkt op 21 november 1695 reeds overleden te zijn.

W.W. R.130 f.100. In deze acte transporteren zijn zes kinderen, terwijl

hun moeder Jenneken, weduwe Hendrick Daems genoemd wordt.

Uit dit huwelijk worden zes kinderen geboren, waarvan verschillende het beroep van valkenier uitoefenden.

Dr. Van Oorscot zegt dat we Hendrick Daems mogen beschouwen als de stamvader van een vijftal generaties van valkeniers. Van zijn zes kinderen zijn Adam en Hendrik zijn beide oudste zonen en zijn dochter Elisabeth, die huwt met Goyaert Nicolaessen, eveneens bekend door de valkerij. Elisabeth krijgt onder meer een zoon, die Arnoldus Goyers wordt genoemd en die zich als valkenier te Valkenswaard zal vestigen.

Adam en Hendrik, de twee zonen van Hendrick zijn voor de valkerij van bijzonder belang. Van Oorscot, blz.169,170.

Hendricks kinderen heten:

1. Adam
2. Hendrik
3. Johan
4. Elisabeth
5. Willemijn
6. Jenneken

Hendrick Daems, gehuwd met Jenneken Jacobsdochter Bijnen, was echter niet de eerste Daems die valkenier was. Al in 1390 duikt er volgens Van Oorscot een valkeniersknecht Daemtgen op, in het begin van de vijftiende eeuw gevolgd door een andere, Gherken Daem (= Adam) geheten. Van Oorscot merkt op dat wie de onderlinge verwantschap der valkeniersgeslachten wil aantonen, zich geen beter uitgangspunt bedenken kan dan de familie Daems of Daams. Aan de bespreking van de afzonderlijke leden van de familie is tevens het uitzwermen van valkeniers naar de diverse hoven te koppelen. De vergelijking van valkeniersfamilies (Daems, Hertroys en vele andere) te Valkenswaard met teutenfamilies te Bergeijk en omgeving, ligt voor de hand.

I. De familie Hertroys.

In de kwartierstaat van Josina Sassen Clingh komt nog een tweede valkeniersfamilie voor, namelijk de familie Hertroys, eveneens woonachtig te Valkenswaard.

Josina Maria Sassen Clingh was de achterkleindochter van Hendriene Daems, gehuwd met Jan van Best, die op haar beurt de dochter was van Johannes Daems en Johanna Martina Hertroys.

Johanna Martina Hertroys,

gedoopt te Valkenswaard op 25 augustus 1743 als dochter van Johannes Hertroys en van Johanna Bijnen.

Over de naam Hertroys deelt Swane mede, dat deze afkomstig zou zijn van een oude hoeve "de Hertsrode" genoemd en gelegen in Eckart onder Woensel. De stamvader van de (van) Hertroy(s)-stam is een zekere Johannes Hertroy, wiens kleinzonen Johannes Wilhelmus en Hubertus, direct of indirect met het weispel verbonden zijn. Vgl. J.A.W.Swane, Valkeniers in Brabant II (Van) Hertroy(s), in De Brabantse Leeuw, Jrg. XVII (1968), blz.183-188 en Van Oorschot, l.c., blz. 174 e.v.

In zijn boek over de Valkenswaardse valkeniers bespreekt Dr.J.M.P. van Oorschot een vijftal valkeniersfamilies, waaronder de families Daems en Hertroys. Om eenzijdigheid in de beschrijving te vermijden legt de schrijver bij de bespreking van de vijf families telkens de nadruk op enkele andere facetten van het valkeniersbedrijf, om het geheel beter te leren kennen. Bij de familie Daems valt de nadruk op de generatieslange beoefening, parentatie aan andere valkeniers en het uittrekken naar verschillende vorstenhoven. Hetzelfde kan voor het geslacht Hertroys gelden, al is hier het verspreidingsgebied groter, want de fortuna zal hen naar Portugal voeren.

De hierboven genoemde Johannes Hertroys, de derde zoon van Lambertus Hertroys, was een gefortuneerd man en zijn fortuin was in de loop van zijn leven door twee bijzondere omstandigheden aanzienlijk vermeerderd. Na de dood van zijn broer Jacobus in 1771 werd hij de enige en universele erfgenaam, aangezien Jacobus' enige dochter Petronella reeds een jaar na de geboorte in 1733 overleden is. De erfenis bedroeg, volgens Van Oorschot, waaraan we dit ontlenen, de som van f 22887.

Behalve deze erfenis wordt zijn bezit vermeerderd door zijn huwelijk met Johanna Bijnen in 1738, de dochter van Dionys Bijnen, een van de plaatselijke bestuurders uit Eersel en valkenier aldaar. Ook hier dus weer een valkeniershuwelijk van twee welgestelden.

Behalve valkenier was Johannes meer dan twintig jaar regerend schepen van de heerlijkheid Valkenswaard, oudtijds Weerde, Weedert of Weert, daarna Verckensweerde en vanaf de 17e eeuw Valkenswaard genoemd.

De afstamming van Johanna Martina Hertroys is als volgt:

Johannes H.

huwt NN.

Uit dit huwelijk o.a.

Adriaen H

huwt NN.

Uit dit huwelijk o.a.

Wilhelmus

geb.

overl. 30 juni 1677 te Valkenswaard

gehuwd met Hendrina van Poppel

Uit dit huwelijk o.a.

Lambertus

Opm.: Na het overlijden van Willem treedt zijn broer Franciscus in 1685 onder meer op als momboir van zijn kinderen.

Zijn weduwe Hendrina van Poppel hertrouwt te Valkenswaard op 15 oktober 1679 met Dirck van der Straaten, koopman aldaar.

Lambertus Hertroys

huwt te Valkenswaard Petronella Danckers

dr. van Jacob Franszn. zie Geneal. Danckers

overl. 26 december 1752

Uit dit huwelijk o.a.:

Joannes H.

ged. 6 augustus 1698 te Valkenswaard

geh. 1 juni 1738 met Joanna Bijnen te Eersel

geb. 23 oktober 1710 te Eersel

dr. van Dionysius

en van Joanna De(e)ns

overl. 11 mei 1778 te Valkenswaard

Valkenier

Hieruit:

1. Petronella

geb. 22 februari 1740

geh. 30 november 1760 met Judocus Franciscus Danckers

2. Lambertus

geb. 29 september 1741

wordt geestelijke

3. Joanna Martina

geb. 25 augustus 1743

Zie verder.

4. Dionysius Franciscus

geb. 21 oktober 1744

5. Anna Maria

geb. 5 augustus 1746

Johanna Martina Hertroys

geb. 25 augustus 1743

geh. 17 augustus 1777 met Johannes Daems

geb. 2 juni 1743 te Valkenswaard

overl. 3 mei 1802 te Valkenswaard

Zie Gen. Daems onder H.

Huwelijksinschrijving van Joannes Daems en Joanna Hertroys.
Retroacta B.S. Valkenswaard nr.3. Jaar 1777 zonder datum.
(Antwerpen).

1777

26 Junij sacramentaliter Con-
traxerunt matrimonium Joannes
Engelen et Lucia Mellens
Ceram me et testibus Joanne
Heersnaer et Arnoldo Heersnaer
Engelen.

27 Octobris Sacram: Contra-
xerunt matrimonium Wilhelmus
van de vorst viduus et
maria Krijet Ceram me
et testibus petro Krijet
et marcellina gestel.

29 Octobris Sacram:
Contraxerunt matrimonium
Joannes Cypen et Catha-
rina Speck Ceram me et
testibus Huberto Speck
et Henrico Cypen.

1777

30 January 1777 sacramentaliter

20 Aprilis sacramentaliter Con-
traxerunt matrimonium Joannes
Hertroys et Maria Heersnaer et
testibus Petro Heersnaer et
Joanne Heersnaer.

20 Aprilis Sacram: Contra-
xerunt matrimonium
Joannes Heersnaer et maria
govers Ceram me et testibus
Petro govers et Andria Heersnaer

sacramentaliter Contraxerunt
matrimonium Joannes
Daems et Joanna
Hertroys

22 Aprilis Sacram: Contra-
xerunt matrimonium Joannes
Canen et Wilhelmina
Reijers Ceram me et
testibus Petro Canen
et Arnoldo Canen.

1778

23 January 1778 sacramentaliter
Contraxerunt matrimonium
Wilhelmus Reijers et
Catharina

